België-Belgique
P.B.
9090 MELLE 1

HEEMKUNDIGE VERENIGING

DE GONDE

jaargang 26 - 1998 nr. 3-4 driemaandelijkse uitgave ISSN 0770-0393

"uitgegeven in samenwerking met het Gemeentelijk Museum Melle"

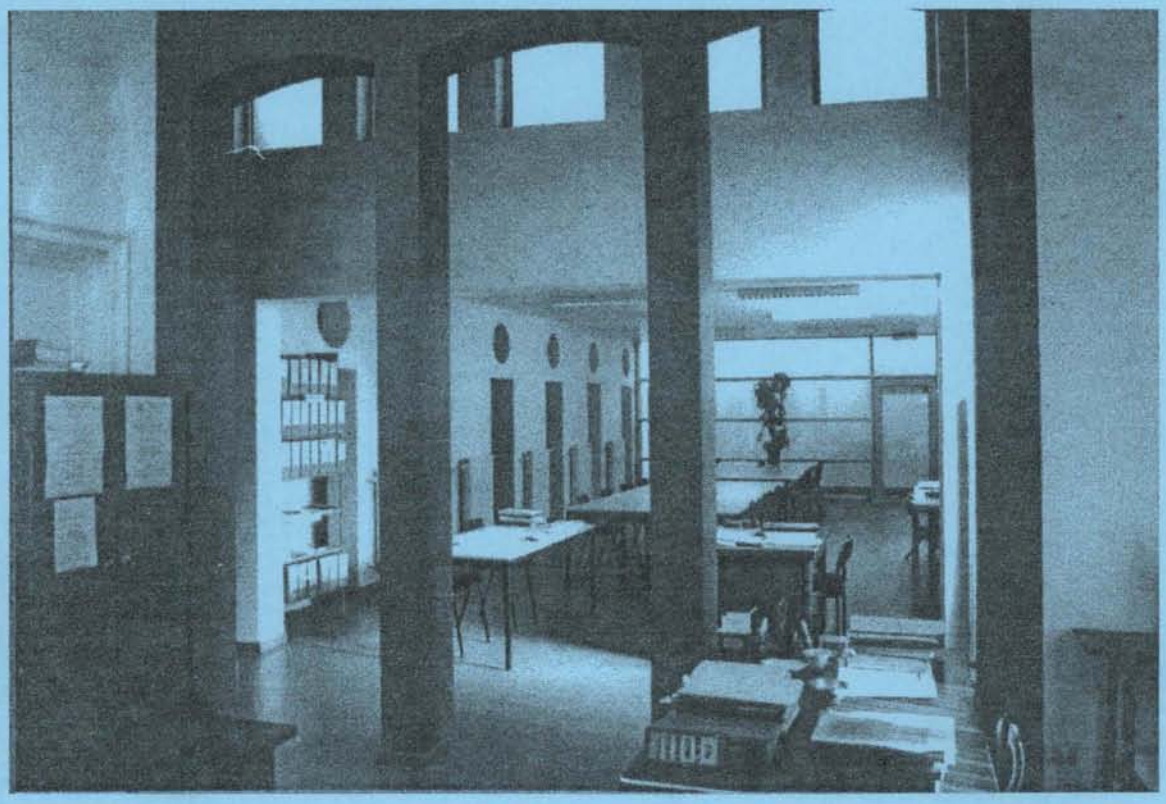

Op Vrijdag 6 november '98 werd de nieuwe leeszaal van het Gemeentelijk Archief- en Documentatiecentrum te Melle, in aanwezigheid van het voltallige College van Burgemeester en Schepenen alsook van de Gouverneur van de Provincie Oost-Vlaanderen, feestelijk opengesteld.

— verantw. uitgever : A. De Baets - Klinkerlaan 23 - 9090 Melle —

Woord vooraf,

We waren **massaal en dankbaar aanwezig** op **de feestelijke openstelling van de nieuwe leeszaal van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum** op vrijdag 06 november ll.. Het betreft hier **een realisatie van de Schepen van Cultuur, de heer Oscar De Backer**. Zijn engagement voor het Gemeentelijk Museum, Archief en Documentatiecentrum dateert niet van vandaag, het vond mede zijn oorsprong in de aktiviteiten van onze heemkundige vereniging. Hij behoorde in 1971 bij een van de pioniers, die startten met de archeologische opgravingen op de site van het in 1579 verwoeste kasteel Cortrosine, zoekend naar sporen van ons verleden. Tot op vandaag is hij van voornoemde vereniging een aktieve ondervoorzitter.

Toen mevrouw Laura Vits, de jongste dochter van **de Melse beeldhouwer Jules Vits (1868-1935)**, de gemeente een hoogst interessante, omvangrijke en zeer waardevolle collectie aan **modellen en maquettes van beelden en monumenten** van haar vader schonk, diende uiteraard gezorgd voor een passende uitbreiding van de ruimte in het Gemeentelijk Museum. De meest geschikte locatie ervoor meende men te vinden in het oud-gemeentehuis waar tot voor kort het Archief- en Documentatiecentrum was gevestigd. Gezien deze laatste mede onder invloed van een groeiend aanbod van boeken en documenten letterlijk uit haar voegen dreigde te barsten en de huisvesting veel te nipt werd door de grote toename van het bezoekend publiek nam het College van Burgemeester en Schepenen onder impuls van de heer Oscar de Backer en gesteund door de gehele gemeenteraad het initiatief om een nieuwe functionele leeszaal te bouwen op de koer van de gewezen onderwijzerswoonst naast het oud-gemeentehuis. De overige lokalen in dit huis dienen als archiefruimte en opslagplaats voor de reserves van het Gemeentelijk Museum.

De waardering en het belang voor en van dit gemeentelijk initiatief werd uitdrukkelijk onderlijnd in de toespraak van **Prof. Dr. Historicus Herman Balthazar, Gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen.**

Voorafgaandelijk had **de heer Edouard de Potter d'Indoye, Burgemeester** het publiek van harte welkom geheten en terecht gewezen op de grote verdiensten van behoudens onze Schepen van Cultuur ook van onze **conservator/archivaris, de heer August De Baets. De heer Oscar De Backer, Schepen van Cultuur**, schetste uitgebreid de historiek van het Gemeentelijk Museum, Archief en Documentatiecentrum. Beide sprekers lieten het niet na hun dankbaarheid uit te spreken ten overstaan van de vele vrijwilligers uit de Heemkundige Vereniging De Gonde en de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde, die met hun inzet het gemeentelijk initiatief inhoudelijk op een kwaliteitsvolle wijze ondersteunen (van deze toespraken drukken wij hierna de integrale teksten af).

Onze gastspreker, **mevrouw Leen Charles, waarnemend Stadsarchivaris te Gent**, onderlijnde het zinvolle van een goed functionerend gemeentelijk archief en documentatiecentrum en gaf een reeks nuttige tips wat betreft de aktuele archiefvorming bij de huidige gemeentelijke administratie als basismateriaal voor komende generaties die het verleden van hún leefomgeving beter willen begrijpen door de studie ervan.

Muzikaal werd het hele gebeuren opgeluisterd door het duo Claudia Ibarra (viool) en Johan Van Heghe (cello). Een receptie, aangeboden door het Melse Gemeentebestuur, en de mogelijkheid tot een bezoek aan de nieuwe museumafdeling rond Jules Vits (alwaar een groot deel van de voormelde schenking bij wijze van proeve was opgesteld) sloot deze prachtige avond op een ontspannende wijze af.

In het weekend van 07 en 08 november ll. werden zowel in het Gemeentelijk Museum als in het Archief en Documentatiecentrum **opendeurdagen** georganiseerd. De publieke belangstelling overtrof alle verwachtingen. De aanwezigheid van **mevrouw Laura Vits**, die de talrijke geïnteresseerden wist te boeien met de gesmaakte uitleg over leven en werk van wijlen haar vader, verdient onze bijzondere waardering en een welgemeend woord van dank.

Voor alle betrokkenen was deze feestelijke openstelling een deugddoende ervaring en **een grote stimulans** om met nog meer energie en enthousiasme verder te werken aan de uitbouw van beide gemeentelijke initiatieven, waarvan **de positieve uitstraling** ver buiten de eigen gemeentegrenzen reikt.

Jan Olsen

v.l.n.r. Schepenen Dany Cottenie, Magda Lacrès-Buyck en Oscar De Backer, burgemeester Edouard de Potter d'Indoye, gouverneur Prof. Dr. Herman Balthazar en August de Baets (conservator / archivaris van het Gemeentelijk Museum, Archief en Documentatiecentrum).

Leen Charles, waarnemend Stadsarchivaris te Gent.

Mevrouw Laura Vits in de afdeling van de Melse beeldhouwer Jules Vits van het Gemeentelijk Museum

(foto's : Piet Selhorst)

Welkomstwoord van de burgemeester ter gelegenheid van de officiële opening van het documentatiecentrum op vrijdag 6 november 1998.

Mijnheer de gouverneur,
geachte aanwezigen,

als burgemeester van de gemeente Melle ben ik zeer verheugd u hier allen te mogen verwelkomen. Ik denk terecht trots te mogen zijn op deze realisatie die beantwoordt aan een reële behoefte en kadert in de dienstverlening die het gemeentebestuur op diverse maatschappelijk relevante terreinen wil verzekeren.

Ik ben er immers van overtuigd dat het verleden en de sporen die ervan nagelaten worden dient bewaard te worden omdat uit het verleden vaak nuttige lessen te trekken zijn voor het heden en de toekomst. Het grote succes dat ons documentatiecentrum kent tot ver buiten de gemeentegrenzen onderbouwt deze stelling overduidelijk. Veel mensen willen immers weten van waar zij komen, wie hun voorouders waren en wat zij deden. Door stamboomonderzoek vinden mensen hun wortels, hun roots en kunnen zij als het ware hun eigen familiegeschiedenis schrijven.

Voor het gemeentebestuur is mijns inziens op dit vlak een bijzondere taak weggelegd, namelijk het in optimale omstandigheden bewaren van de relicten uit het verleden.

Uiteraard dient dit bewaren verder te gaan dan het louter stockeren, het gewoon verzamelen en bewaren van dit materiaal, een deskundige aanpak op dit vlak is een conditio sine qua non om de consulteerbaarheid ervan te verzekeren. Dat dit tegelijk een titanen- en monnikenwerk is zal voor iedereen wel duidelijk zijn.

Naast het personeel tewerkgesteld in het gemeentelijk museum en documentatiecentrum hebben twee verenigingen het welslagen van deze opdracht mogelijk gemaakt, de heemkundige vereniging De Gonde die aan de wieg stond van het gemeentelijk museum en de Vlaamse Vereniging voor Familiekunde die indertijd het prille documentatiecentrum met moederlijke zorg heeft omringd en begeleid. Door de inbreng van deze mensen heeft het documentatiecentrum zich volwaardig kunnen ontwikkelen totdat het bijna letterlijk uit zijn voegen barstte. Uiteraard was ook de verdere ontwikkeling en collectieveruiming van het museum medeoorzaak van het acute plaatsgebrek.

Onder impuls van de eerste schepen, bevoegd voor cultuur, Oscar De Backer, die trouwens van bij het prille begin als geïnteresseerd burger betrokken geweest is bij de oprichting van het museum en het documentatiecentrum, beslist het gemeentebestuur over te gaan tot uitbreiding en verbetering van de huisvesting. Het resultaat van deze beslissing kan u vanavond bewonderen.

Dan geef ik nu graag het woord aan Oscar De Backer, onze eerste schepen, die u een korte historiek zal schetsen van "hoe het groeide"...

de burgemeester,
Edouard de Potter d'Indoye

Toespraak eerste schepen De Backer ter gelegenheid van de officiële opening van het vernieuwde documentatiecentrum op vrijdag 6 november 1998.

Geachte aanwezigen,

het is met fierheid en ontroering dat ik vanavond bij de opening van deze nieuwbouw het woord tot u richt. Fierheid omdat ik vind dat deze realisatie een verrijking van het gemeentelijk patrimonium is en ontroering omdat ik van bij het prille begin betrokken geweest ben bij wat later zou uitgroeien tot het gemeentelijk museum en documentatiecentrum. Deze avond beleef ik als het ware de volwassenheid van wat ook mijn geesteskind is.

Om één en ander beter te begrijpen is een korte terugblik misschien wel nuttig.

In 1971 gebeurden hier in Melle op initiatief en onder impuls van de toenmalige schepen August De Baets de eerste opgravingen naar de resten van het in 1579 verwoeste kasteel Cortrosine. De andere pioniers van het eerste uur waren Paul Den Haese, Ginette De Smet, Walter Gijselinck en ikzelf Om aan deze activiteiten een structuur en een kader te geven werd in 1972 de heemkundige vereniging De Gonde opgericht. Reeds in 1973 stelde het toenmalige gemeentebestuur een tentoonstellingsruimte ter beschikking op de eerste verdieping van het oud gemeentehuis. Hiermee werd de aanzet gegeven tot de uitbouw van een gemeentelijk museum, toen nog exclusief gericht op archeologie. In 1975, meer bepaald op 25 juni vond de officiële inhuldiging van het gemeentelijk museum plaats door burgemeester Henri de Potter d'Indoye.

in de daarop volgende jaren werd nog op verschillende plaatsen in de provincie opgravingswerk verricht, maar stilaan verdween dit een beetje op de achtergrond en verschoof de aandacht naar wat men papieren archeologie zou kunnen noemen. Onder impuls van de Vlaamse vereniging voor familiekunde ontstond als uitbreiding van het gemeentelijk museum in 1984 het gemeentelijk documentatiecentrum. Door de inzet van talloze mensen, voornamelijk op vrijwillige basis en qua infrastructuur ondersteund door het gemeentebestuur, verdween het louter lokale vrij snel. Voornamelijk door het kopiëren van parochieregisters van het arrondissement Gent Eeklo kreeg het documentatiecentrum een grote uitstraling. Dit komt ook tot uiting in het aanzienlijk aantal bezoekers die over de vloer komen om genealogisch onderzoek te verrichten.

intussen kreeg het gemeentelijk museum een zeer belangrijke schenking, mevrouw Laura Vits schonk de maquettes en modellen van haar vader, de bekende beeldhouwer Jules Vits aan de gemeente die deze schenking uiteraard m dank aanvaardde. Dit, gecombineerd met de vele bezoekers aan het documentatiecentrum leidde ertoe dat er een acuut plaatsgebrek ontstond. Om dit plaatsgebrek op te lossen besliste het schepencollege de voormalige onderwijzerswoning ter beschikking te stellen van het documentatiecentrum en een nieuwbouw te voorzien in de tuin van deze woning.

De ontwerpers, het bureau De Rocker, Paepen & De Geyter zijn erin geslaagd om, binnen het toch vrij beperkte budget een aangename en vooral functionele ruimte te
realiseren die voldoet aan de behoeften van het documentatiecentrum. Ook in de woning werden een aantal aanpassingen doorgevoerd om het gebruik ervan te optimaliseren. Door dit alles heeft het gemeentebestuur als het ware gezorgd voor een toekomst voor het verleden en dit in het belang van alle gebruikers.

Tot slot wil ik nog een bijzonder woord van dank en waardering richten tot alle medewerkers en in het bi zonder aan de heer De Baets, enkel door hun onvoorwaardelijke inzet en enthousiasme zijn het museum en documentatiecentrum kunnen uitgroeien tot wat ze nu zijn.

de eerste schepen,
Oscar De Backer

Bestuur van de Heemkundige Vereniging De Gonde

- **voorzitter** : **Paul Den Haese**, Geraardsbergsesteenweg 7, 9090 Melle - 09/252.17.65
- **ondervoorzitter** : - **Ginette Desmet**, J.Van Crombrugghestraat 30, 9000 Gent - 09/223.97.87
  - **Oscar De Backer**, Tuinstraat 71, 9090 Melle - 09/230.27.28
- **secretaris** : **Daniël Lemmens**, Schauwegemstraat 9, 9090 Melle - 09/252.40.87
- **penningmeester** : **Jan Olsen**, Brugstraat 11, 9090 Melle - 09/252.42.60
- **conservator/archivaris** : **August De Baets**, Klinkerlaan 23, 9090 Melle - 09/252.19.20
- **bestuursleden** : - **Georges De Poorter**, Kruisstraat 33, 9090 Melle - 09/252.14.42
  - **Louise de Potter d'Indoye-van de Werve de Schilde** Brusselsesteenweg 190, 9090 Melle - 09/252.40.20
  - **Marcel Smedts**, Beekstraat 89, 9090 Melle - 09/252.29.70
  - **Ferdinand Steurbaut**, Bosstraat 29A, 9340 Lede - 053/80.11.16
  - **Philip Steurbaut**, Langestraat 74, 9620 Zottegem - 09/360.76.52
  - **Gerard Van Heddegem**, Vossenstraat 86, 9090 Melle - 09/252.23.39
  - **André Vervust**, Hof ten Dries 14, 9090 Melle - 09/252.32.07

Ruiladres : Gemeentelijk Museum
Brusselsesteenweg 395
9090 Melle

Lid worden van de Heemkundige Vereniging De Gonde kan :

door storting van minimum 200 BEF (gewoon lid)
door storting van minimum 500 BEF (steunend lid)
op bankrekeningnummer : **448-3586321-38**
van de **Heemkundige Vereniging De Gonde**
p/a Brugstraat 11
9090 Melle

Leden en steunende leden ontvangen regelmatig ons tijdschrift **"De Gonde"**, boordevol informatie over de geschiedenis van Melle en haar deelgemeente Gontrode.

DE ROUWBORDEN OF OBIITS UIT DE SINT-MARTINUSKERK TE MELLE

- door Jan Olsen -

Voor de opmaak van deze aflevering in de artikelreeks "De rouwborden of obiits uit de Sint-Martinuskerk te Melle", deze keer in verband met de familie de Potter d'Indoye, maakten we behoudens de reeds vermelde documenten en literatuur opgenomen in de lijst gepubliceerd in 'De Gonde' jg. 25 (1997) nr. 2 p. 27, dankbaar gebruik van het voortreffelijke boek ***"Histoire généalogique des Potter au croissant et aux trois roses"*** *(dit laatste verwijst naar de figuratie op het wapenschild van deze familie) geschreven door mevrouw Henri de Potter d'Indoye, geboren Elisabeth de Merode, en uitgegeven te Brussel bij 'Tradition et Vie' in 1964.*

De gekende geschiedenis van de familie de Potter gaat terug tot in de 14de eeuw en wel te Ronse waar ze zich in de lakenweverij hadden weten op te werken. De 16de eeuwse godsdiensttroebelen hadden tot gevolg dat slechts het katholiek gebleven deel van deze familie hier bleef. De andere telgen dienden onder druk van de omstandigheden uit te wijken naar Engeland en de Noorderlijke Nederlanden (in dit verband verwijzen we naar het boek 'De bannelingen en Vluchtelingen uit Ronse/Renaix, geschreven door J.H. Bekouw en uitgegeven te Naarden (NL.) in 1941, het ligt ter inzage in de leeszaal van het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle). Rond 1670 verlieten de laatste de Potters Ronse om zich te Gent te vestigen, zoals u verderop in dit artikel nog wel zal zien. In de eerste helft van de 18de eeuw kwam het ***Goed ter Meersch****, heden gekend als het kasteel van de Potter d'Indoye, in handen van de familie de Potter. Verschillende leden van deze familie hebben zich de laatste paar eeuwen heel verdienstelijk gemaakt voor de Melse gemeenschap.*

Het Goed ter Meersch

Een eerste schriftelijke vermelding van het Goed ter Meersch, vandaag beter gekend als het kasteel van de familie de Potter d'Indoye, vinden we terug in een pachtcontract van 1446. Aan de voorgeschiedenis van dit goed wijdde August De Baets in zijn boek "Bijdragen tot de geschiedenis van Melle" een geheel hoofdstuk (zie p. 84 e.v.).

In **1743**, twee jaar voor de beroemde 'Slag van Melle' (1745) toen de legendarische Franse luitenant-generaal en burggraaf du Chayla in het kasteel zijn hoofdkwartier vestigde (zie De Gonde, jg. 23 / 1995, nr. 1 p. 8 e.v.), kocht **François Paschier de Potter (zie op schema : A) (1684-1753)**, kleinzoon van Hermes de Potter (1630-1681) die vanuit Ronse naar het Gentse was gekomen, het goed. Vanaf dan tot op heden bleef het in eigendom van de familie. In 1955 ter gelegenheid van het huwelijk van

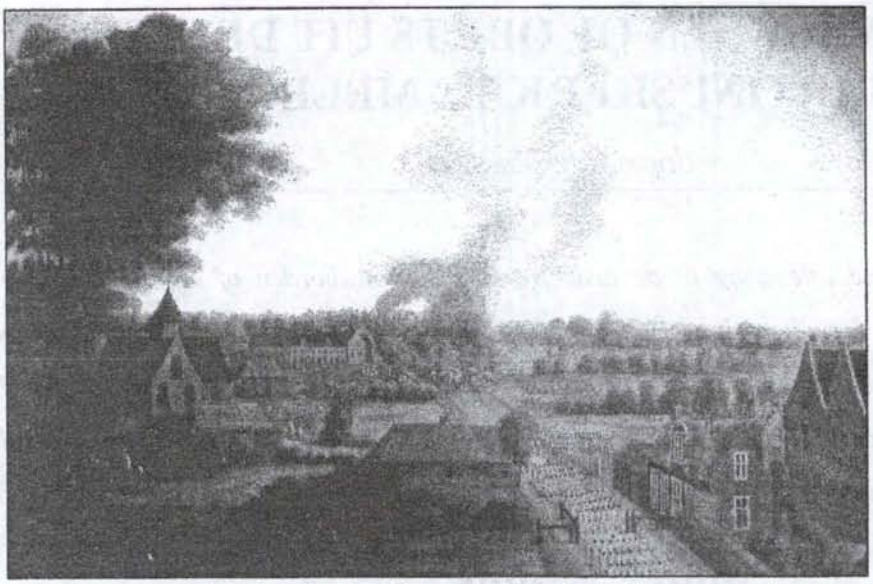

foto van een schilderij m.b.t. de Slag van Melle in 1745 (gemaakt door een onbekende kunstenaar) met in de rechtse benedenhoek het uit 1706 daterende bareelhuis en rechts daarvan het in 1897 afgebroken kasteel horende bij het Goed ter Meersch (het schilderij is in bezit van de familie de Potter d'Indoye). (foto Chris Paepen).

Henri de Potter d'Indoye, de toenmalige eigenaar van het kasteel te Melle, gaf Fernand de Laminne de Bex (deze was gehuwd met Monique Alix de Potter d'Indoye, dochter van Edgard, oom van Henri de Potter d'Indoye) hem een geschenk, met name een handgeschreven register, bevattende de beschrijving van alle grondbezit van François Passchier de Potter en verschillende, vaak ingekleurde, kaarten getekend door de befaamde landmeter Ch. Benthuys. Dit manuscript werd opgesteld door Josse François Morel (1714-1797) schoonzoon én neef van de vrouw van een kozijn van voornoemde François Passchier de Potter.

Jean François de Potter (zie op schema : B) (1711-1790) erfde het kasteel van zijn vader. Hij ging er echter zelf niet wonen doch verhuurde het aan zijn zuster Cathérine Thérèse (1717-1795) en zijn schoonbroer Louis Charles de Wulf (1722-1780). Deze laatsten lieten er in 1764, langs de Brusselsesteenweg de vandaag nog bestaande gloriëtte in Lodewijk XV- stijl bouwen naar het model van het reeds bestaande achthoekig gebouwtje (heden in eigendom van de familie De Corte-Curfs, verderop, richting Wetteren en tot voor kort horende bij het kasteel van Kwatrecht De achterneef van voornoemde Jean François de Potter en eveneens genaamd Jean François de Potter (1737-1801) was gehuwd met Colette Marie Baut de Rasmon (1745-1794), deze was de dochter van François Jean Baptiste Baut de Rasmon (1715-1783) die het kasteel van Kwatrecht in eigendom had voor het via Jan Adolf de Bueren (1799-1873) in handen van deze laatstgenoemde familie kwam. Tot op vandaag zijn nazaten van Jan Adolfs broer, Isidore Désiré de Bueren (1801-1878) bewoners van dit prachtige kasteel.

Na het overlijden van Jean François de Potter in 1790 kwam het goed toe aan **vijf kinderen (zie op schema : C)** van een andere zuster van hem, Thérèse Jossine de Potter (1716-1774), gehuwd met Josse (Judocus) François Morel (1714-1797). Bij de dood van deze laatste verkochten de kinderen Morel het goed aan .?., dit om uit onverdeeldheid te geraken. Op hun beurt erfden de kinderen van de reeds genoemde Jean François de Potter (1737-1801) het kasteel. Een ervan, **Henry François (zie op**

schema : D), kocht de delen van zijn broers en zussen, vergrootte, verbouwde en verfraaide zijn bezit.

Het in 1897 afgebroken kasteel van de familie de Potter d'Indoye, zicht vanop de Brusselsesteenweg (foto uit familie-archief de Potter d'Indoye / Melle)

Hij kocht in 1804 het uit 1706 (in 1704 werd de Brusselsesteenweg op last van de Raad van Vlaanderen aangelegd) daterende Bareelhuis (zie ook A. De Baets in 'De Gonde' 17de jg. 1989, nr. 1 pag. 1 e.v. "Onze oude herbergen : 'Het Barrierhuys'"). Na zijn dood in 1820 werd het eigendom van Henry's broer, **Joseph Marie de Potter d'Indoye (zie op schema: E)** (1778-1850) die gehuwd was met Reine Jeanne de Bay (1785-1874) (obiit nr. 46). Zodoende kwam het goed in handen van Josephs **zoon Joseph Jean de Potter d'Indoye (zie op schema : F)** (1813-1893) (obiit nr. 23). Zijn huwelijk met Marie Colette de Ghellinck de Walle (1827-1857) (obiit nr. 36) bleef kinderloos, zijn beide zussen Nathalie (1807-1869) (obiit nr. 29) en Marie (1810-1870) (obiit nr. 26) overleden ongehuwd en lieten geen kinderen na. Het kasteel te Melle werd nagelaten aan **Joseph Albert Marie de Potter d'Indoye (zie op schema : G)** (1870-1917), een achterkleinzoon van Louis Jean Joseph de Potter (1765-1823), broer van voornoemde Joseph Jeans vader Joseph Marie de Potter d'Indoye (1778-1850). In 1897 liet hij het oude kasteel slopen en er een nieuw, in neogotische stijl bouwen. Tevens liet hij er de tuin volledig heraanleggen, buiten het verhogen van de toren liet hij de rest van de afhangen in de oorspronkelijke staat. Joseph Albert Marie de Potter d'Indoye was de grootvader van de huidige bewoner van het goed, **Edouard de Potter d'Indoye (zie op schema : I)** (° 1959), sinds 1995 burgemeester van Melle.

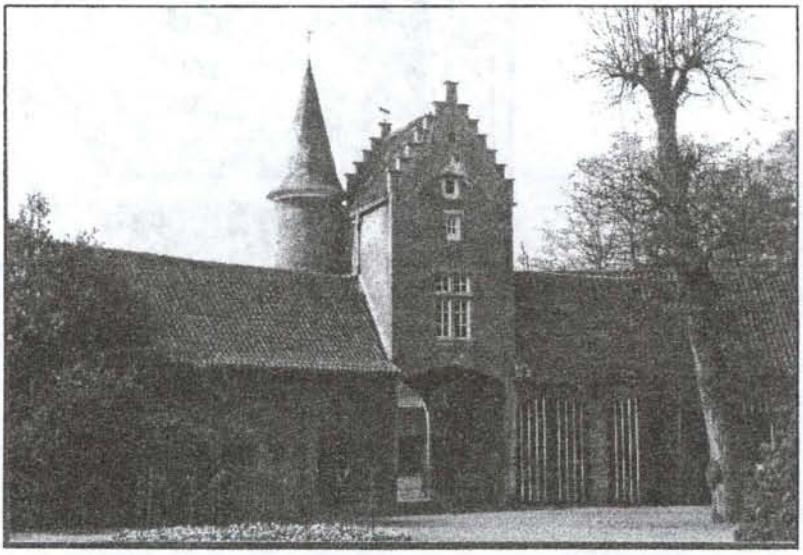

zicht op de paardestallen en het torentje zonder noemenswaardige wijzigingen zelfde uitzicht als in de 18de eeuw.

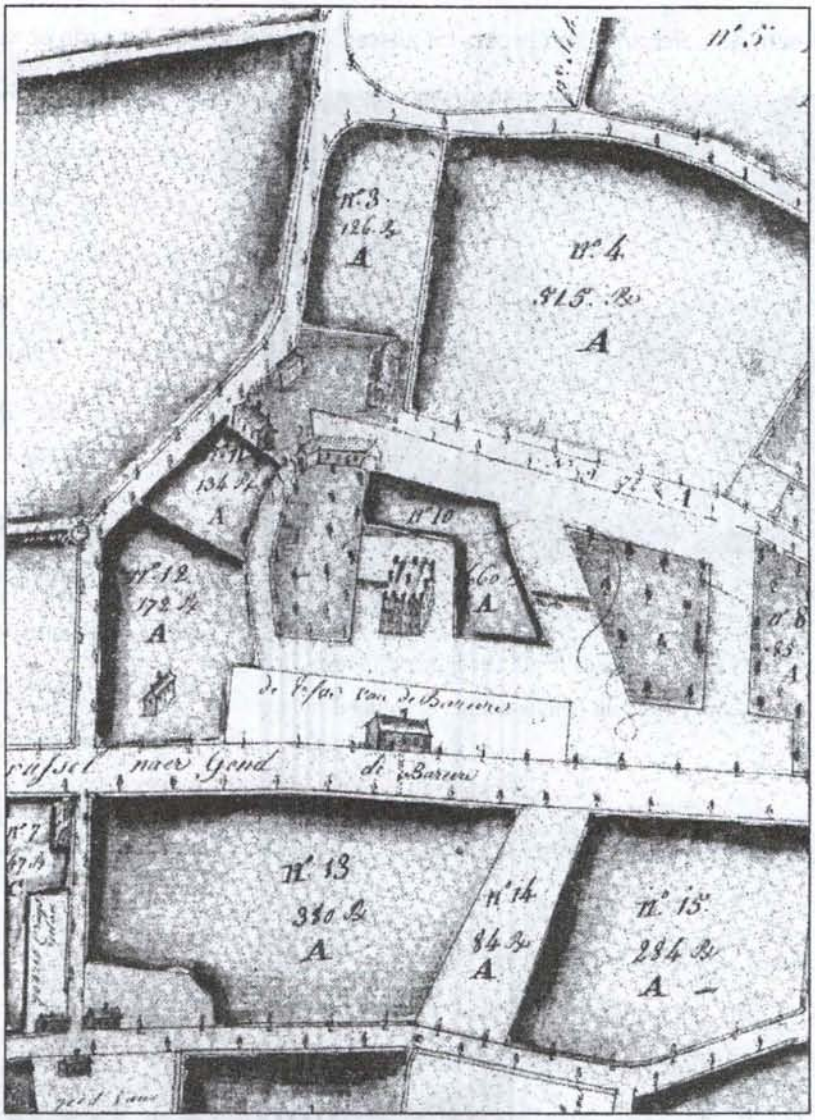

detail uit een kaart (1743) m.b.t. de bezittingen van F. P. de Potter getekend door Carolus Benthuys.

Van waar de bijvoeging "d'Indoye" bij de naam de Potter?

In hun "Inventaris van het Archief van de familie de Potter d'Indoye en aanverwante families", Brussel/1969, schrijven G. Asaert en A. Wyffels op p. 6 dat het snel groeiend bezit van de in de handel erg actieve familie de Potter de weg opende naar diverse openbare ambten. Zo vonden we in de 18de eeuw meerdere onder hen terug als schepenen van de Keure te Gent. Velen uit de toenmalige burgerij streefden adellijke titels na. Onder het bewind (1740-'80) van de Oostenrijkse keizerin Maria-Theresia werd **op 27 april 1764** Jozef Joannes de Potter (1699-1770) **in de adelstand verheven**. Zijn kleinzonen Louis Jean (1765-1823) en Edouard Joseph (1769-1846) waren in de 19de eeuw lid van de Ridderschap van Oost-Vlaanderen. Edouard Joseph de Potter was tevens heer van Indoye, wat in 1816 aanleiding gaf tot de verlenging van zijn familienaam met **"d'Indoye"**. Bij het lezen van het prachtige werk "La famille de la Kéthulle", deel III (in 1996 uitgegeven onder de reeks

"Recueil de l'Office généalogique et héraldique de Belgique") merkten we op dat de auteur, Hervé Douchamps, op p. 260 melding maakt van een zekere Philippe Wielant die in 1487 een hoeve met de daarbij horende gronden, zeven bunders groot en gelegen in het Westvlaamse Wevelgem, verkocht had. Het betrof hier **het leen "van der Oye" of "in de Doye"** (Indoye) of nog "Les Indois", gehouden van de heer van Heule.

Wanneer de heerlijkheid "Indoye" precies in het bezit kwam van de familie de Potter kon nog niet worden achterhaald (zie hiervoor ook E. de Potter d'Indoye-de Merode in haar boek "Histoire généalogique des Potter au croissant et aux trois roses" p. 159 e.v.). Successievelijk werd de bijvoeging "d'Indoye" bij de naam de Potter gedragen door ook Edouards broer, met name Joseph Marie (1778-1850) en diens zoon Joseph Jean (1813-1893), zie K.B. van 03.01.1847. Nadat laatstgenoemde kinderloos overleed ging de naam over op Joseph Albert (1870-1917), zie K.B. 21.06.1897, zijn vader Clément (1842-1912), zie K.B. van 24.04.1897, en diens nakomelingschap. Joseph Albert Marie Ghislain de Potter d'Indoye (1870-1917) was de grootvader van de huidige burgemeester van Melle, Edouard H.A.M.G. de Potter d'Indoye.

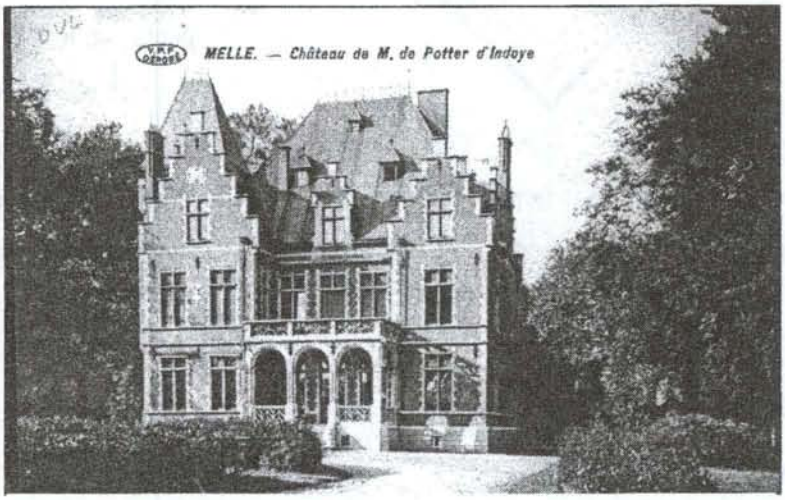

Kasteel "de Potter d'Indoye" , gebouwd in 1897. Boven zoals het was tot 1947, onder : na de aanpassingswerken in voornoemd jaar.

Wapenbeschrijving

de Potter d'Indoye : nrs. 27-30-31-38-39-40

Gevierendeeld : 1 en 4 de Potter, van azuur tot aan een klimmende wassenaar van zilver, het schildhoofd van zilver beladen met drie vijfbladeren naast elkaar van keel; 2 en 3 de Potter d'Indoye, die eigenlijk Baut de Rasmont is, van goud tot aan een gegolfde dwarsbalk van azuur, vergezeld in het schildhoofd van twee morenkoppen van sabel, met een haarband van zilver en in de schildvoet twee stompe pijlen van goud, als Sint Andrieskruis geplaatst, met veren van keel en azuur; over dit alles een hartschild, rechts geschuind van sabel en goud en in het linker kwartier een afgerukte geitepoot van sabel, dit is Claesman; getopt met een helm van zilver, getralied, gehalsband en omboord van goud; gevoerd en gehecht van keel met een wrong en de kleden van azuur en zilver.

Helmstuk : een wassenaar van het wapen de Potter.

Op het obiit nr. 23 zijn de pijlen met punten, de andere nrs. 26-29-36-46 zijn de pijlen stomp, wat juist is.

Obiit nr. 23 : Joseph Jean Ghislain de Potter d'Indoye.

Hij werd geboren te Gent op 07 maart 1813 als zoon van Joseph Marie (1778-1850) en van Reine Jeanne de Bay (1785-1874) en huwde te Gent op 01 juli 1846 met Marie Colette de Ghellinck de Walle (1827-1857). Joseph Jean Gh. de Potter d'Indoye overleed te Gent op 08 december 1893, doch werd begraven te Melle. Hij liet een grafkelder bouwen op het (oude) kerkhof, rond de Sint-Martinuskerk te Melle. Hij liet er de stoffelijke resten van zijn vader en zijn vrouw, die oorspronkelijk te Zwijnaarde lagen begraven, in overbrengen. In het boek "Graf- en Gedenkschriften der Provincie Oost-Vlaenderen", derde reeks, buitengemeenten: parochiën der dekeny van Gent extra muros (1ste deel), samengesteld o.l.v. Ph. Blommaert en uitgegeven te Gent tussen 1860-'70, is onder 'Melle' n° 10 het grafmonument van de familie de Potter d'Indoye vermeld, met name een 'arduinen gedenkteeken, met eene yzeren tuin omringd' en dan nog de grafinscripties m.b.t. Jean M. Gh. de Potter d'Indoye en Marie Colette de Ghellinck de Walle.

"Alle schoonheid behoort me toe"

Vroom aandenken aan
JONKHEER
Henri de Potter d'Indoye
geboren te Melle op 4 juni 1903 en godvruchtig overleden te Gent op 9 juni 1994.

Ere-Reserve kapitein
Burgemeester van Melle 1939-1976
Ere-Voorzitter N.S.B.-Melle
Oud-Strijder
Ere-Voorzitter, stichter Cercle Melle

Joseph Jean Gh. de Potter d'Indoye stichtte in 1856, in een woning die hem toebehoorde en gelegen was in de Wezenstraat te Melle, een weeshuis. De overste van de Zusters van Sint-Vincentius à Paulo (Sint-Denijs-Westrem) kwam dit initiatief persoonlijk leiden. Voornoemde bekostigde niet alleen de gebouwen doch ook de werking van deze instelling. In 1928 schonken de weduwe van zijn erfgenaam, Pauline M. J. van der Straten Waillet en haar 4 zonen, waaronder Henri de Potter d'Indoye (1903-1994), burgemeester van Melle tussen 1939 en 1976, alsook de vader van de huidige burgemeester E. de Potter d'Indoye, het gehele gebouwencomplex aan voornoemd klooster. Zoals vele leden

van deze familie was ook Joseph Jean Gh. politiek geëngageerd en vervulde hij als katholiek verkozene in het kieskanton Oosterzele het mandaat van provincieraadslid voor Oost-Vlaanderen van 25 mei 1863 tot aan zijn dood op 08 december 1893.

In 1858 zou hij mede aan de basis hebben gelegen van de oprichting van de muziekmaatschappij Sint-Cecilia, deze harmonie die tot op vandaag nog steeds bestaat werd in 1912 koninklijk. In 1861 kreeg de Melse fanfare haar eerste vaandel, deze droeg het wapenschild van de familie de Potter d'Indoye (zie ook 'De Gonde', 18de jg., 1990, nr. 2 p. 5 e.v.).

Joseph de Potter d'Indoye's naam stond ook gegraveerd in de Sint-Martinusklok van Melle, deze werd plechtig ingewijd in 1880 en in juli 1943 door de Oberfeldkommandatur van het Duitse bezettingsleger opgeëist en uit het kerkgebouw verwijderd om gesmolten te worden voor oorlogsdoeleinden, zie Daniël Lemmens in "De klokken luiden", 'De Gonde' 19de jg. (1991) nr. 2.

Voordien, namelijk op zondag 04 maart 1877 was een beeld, Sint-Jozef, uit hout gekapt door de Melse beeldhouwer Gustaaf De Groote (1804-1867) en een schenking van voornoemde Joseph, met veel luister ingehuldigd en geplaatst in de parochiekerk van Melle. Het kunstwerk is er vandaag nog steeds te bewonderen. Joseph Jean Ghislain de Potter was in onze gemeente gekend om zijn uiterste eenvoud, zijn sociaal gevoel en verwezenlijkingen als weldoener.

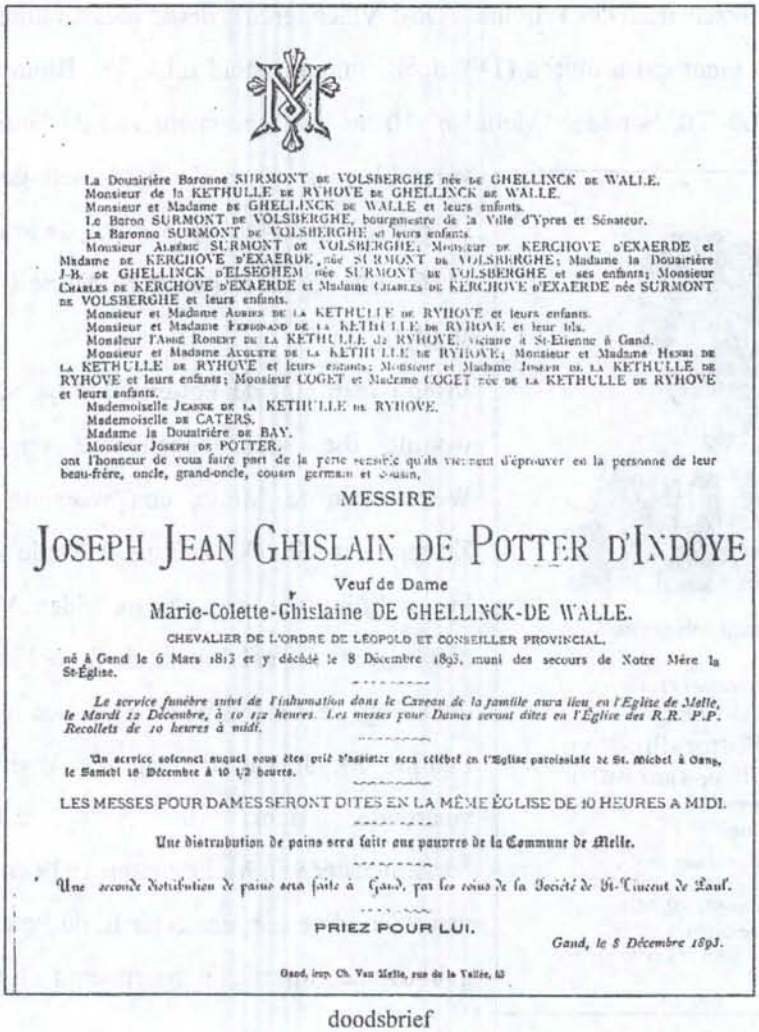

La Douairière Baronne SURMONT DE VOLSBERGHE née DE GHELLINCK DE WALLE.
Monsieur de la KETHULLE DE RYHOVE DE GHELLINCK DE WALLE.
Monsieur et Madame DE GHELLINCK DE WALLE et leurs enfants.
Le Baron SURMONT DE VOLSBERGHE, bourgmestre de la Ville d'Ypres et Sénateur.
La Baronne SURMONT DE VOLSBERGHE et leurs enfants.
Monsieur ALBÉRIC SURMONT DE VOLSBERGHE; Monsieur DE KERCHOVE D'EXAERDE et Madame DE KERCHOVE D'EXAERDE, née SURMONT DE VOLSBERGHE; Madame la Douairière J.-B. DE GHELLINCK D'ELSEGHEM née SURMONT DE VOLSBERGHE et ses enfants; Monsieur CHARLES DE KERCHOVE D'EXAERDE et Madame CHARLES DE KERCHOVE D'EXAERDE née SURMONT DE VOLSBERGHE et leurs enfants.
Monsieur et Madame AUBIER DE LA KETHULLE DE RYHOVE et leurs enfants.
Monsieur et Madame FERDINAND DE LA KETHULLE DE RYHOVE et leur fils.
Monsieur l'Abbé ROBERT DE LA KETHULLE de RYHOVE, vicaire à St-Etienne à Gand.
Monsieur et Madame AUGUSTE DE LA KETHULLE DE RYHOVE; Monsieur et Madame HENRI DE LA KETHULLE DE RYHOVE et leurs enfants; Monsieur et Madame JOSEPH DE LA KETHULLE DE RYHOVE et leurs enfants; Monsieur COGET et Madame COGET née DE LA KETHULLE DE RYHOVE et leurs enfants.
Mademoiselle JEANNE DE LA KETHULLE DE RYHOVE.
Mademoiselle DE CATERS.
Madame la Douairière DE BAY.
Monsieur JOSEPH DE POTTER.
ont l'honneur de vous faire part de la perte sensible qu'ils viennent d'éprouver en la personne de leur beau-frère, oncle, grand-oncle, cousin germain et cousin,

MESSIRE

JOSEPH JEAN GHISLAIN DE POTTER D'INDOYE

Veuf de Dame

Marie-Colette-Ghislaine DE GHELLINCK-DE WALLE.

CHEVALIER DE L'ORDRE DE LÉOPOLD ET CONSEILLER PROVINCIAL.

né à Gand le 6 Mars 1813 et y décédé le 8 Décembre 1893, muni des secours de Notre Mère la St-Église.

Le service funèbre suivi de l'inhumation dans le Caveau de la famille aura lieu en l'Eglise de Melle, le Mardi 12 Décembre, à 10 1/2 heures. Les messes pour Dames seront dites en l'Église des R.R. P.P. Recollets de 10 heures à midi.

Un service solennel auquel vous êtes prié d'assister sera célébré en l'Eglise paroissiale de St. Michel à Gand, le Samedi 16 Décembre à 10 1/2 heures.

LES MESSES POUR DAMES SERONT DITES EN LA MÊME ÉGLISE DE 10 HEURES A MIDI.

Une distribution de pains sera faite aux pauvres de la Commune de Melle.

Une seconde distribution de pains sera faite à Gand, par les soins de la Société de St-Vincent de Paul.

PRIEZ POUR LUI.

Gand, le 8 Décembre 1893.

Gand, imp. Ch. Van Melle, rue de la Vallée, 53

doodsbrief

92
de Potter
Joseph. Joan-Ghisl.

Anno Dñi 1893 die 8 Dec. sepultus est
prænobilis Josephus Joan. Ghislen. De Potter Gandensis
viduus Mariæ Adelæ Ghisl. de Ghellinck filius Josephi
Mar. Ghisl. et Irenæ Joannæ de Bay; obiit Gandæ ætatis 80 an.

Uit PR Melle - Sint-Martinus - overlijdensakte Josephus Joannes Ghislenus de Potter

Obiit nr. 26 : Marie Charlotte Gh. de Potter d'Indoye.

Zij werd geboren te Gent op 02 januari 1810 als dochter van Joseph Marie Gh. de Potter d'Indoye (1778-1850) en van Reine Jeanne de Bay (1785-1874). Zij was de zus van Joseph Jean Gh. (zie obiit nr. 23) en overleed te Melle op 23 oktober 1870.

Maria
L. De Potter
d'Indoye
40

Anno Dñi 1870 die 23a Octob obiit Maria-Carolina-Ghislena De Potter d'Indoye Gandavensis filia Josephi-Mariæ Ghisleni et Reginæ-Joannæ De Bay ætatis 60 annorum
Cel. Vanhoorebeke Fast

Uit PR Melle - Sint-Martinus - overlijdensakte Maria Carolina Ghislena de Potter d'Indoye
+ Melle 23.10.1870

M

Madame la Douairière de Potter - d'Indoye & Monsieur de Potter-d'Indoye, Conseiller Provincial, ont la douleur de vous faire part de la perte sensible qu'ils viennent d'éprouver en la personne de leur Fille & Sœur respective

MADEMOISELLE MARIE-CHARLOTTE-GUISLAINE

de POTTER-d'INDOYE,

pieusement décédée au Château de Melle, le 23 Octobre 1870, à 5 heures du matin, à l'âge de 60 ans et 9 mois, après une longue & pénible maladie, munie de tous les Secours de notre Mère la Sainte Eglise

L'inhumation précédée d'un Service funèbre aura lieu dans le caveau de la famille à Melle, le Mercredi 26 Octobre, à dix heures du matin.

Le Service solennel, auquel vous êtes priés d'assister, aura lieu en l'église paroissiale de Melle, le Samedi 29 Octobre 1870, à dix heures et demie du matin.

Les Messes pour Dames auront lieu le même jour, de 10 heures à midi, en l'église des RR. PP. Récollets, à Gand.

Une messe pour le repos de son âme, sera célébrée, en la même église, à 9 heures, pendant une année à commencer le 1 Novembre 1870.

Priez pour le repos de son âme.

Château de Melle, le 23 Octobre 1870.

S. R.

doodsbrief

Obiit nr. 29 : Nathalie Marie Gh. de Potter d'Indoye.

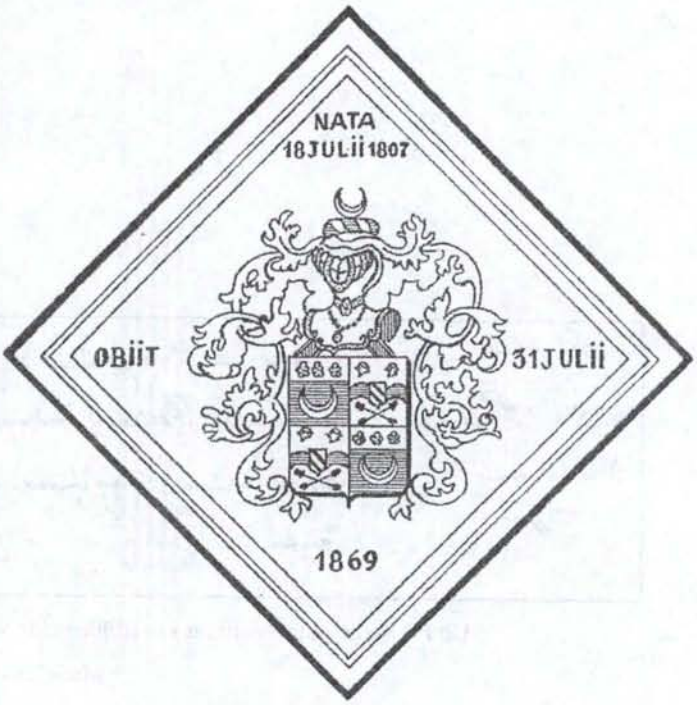

Zij zag het levenslicht te Gent op 16 juli 1807 als dochter van Joseph Marie Gh. de Potter d'Indoye (1778-1850) en van Reine Jeanne de Bay (1785-1874). Zij was eveneens een zus van Joseph Jean Gh. (zie obiit nr. 23) en stierf te Melle op 31 juli 1869.

38

Nathalia De Potter

Anno Dni 1869 die 31a Julii obiit prænobilis domicella Nathalia Maria Ghislena De Potter d'Indoye Gandensis filia Josephi Maria Ghislen et Reginæ Joannæ De Bay, ætatis 63 annorum.

Cl. Vanhoorebeke past

Uit PR Melle - Sint-Martinus - overlijdensakte Nathalie Maria Ghislena de Potter d'Indoye

+ 31 juli 1869

M

Madame la Douairière De Potter D'Indoye,
Monsieur De Potter D'Indoye et Mademoiselle De Potter D'Indoye ont la douleur de vous faire part de la perte sensible qu'ils viennent d'éprouver en la personne de leur fille et sœur respective,

Mademoiselle Nathalie Marie Ghislaine

De Potter D'Indoye,

pieusement décédée au Château de Melle, le 31 juillet 1869, à 8 heures du soir, à l'âge de 63 ans et 15 jours, après une courte maladie, munie de tous les secours de Notre Mère la Ste Eglise.

L'inhumation précédée d'un service funèbre aura lieu dans le caveau de la famille à Melle, le Mardi 3e soir à dix heures du matin.

Le service solennel auquel vous êtes priés d'assister aura lieu en l'église paroissiale de Melle, le Lundi 9e soir 1869, à dix heures et demie.

Les Messes pour Dames auront lieu le même jour, de 10 heures à midi, en l'église des RR PP Récollets à Gand

Priez pour le repos de son âme.

Château de Melle le 1er Août 1869.

doodsbrief

Obiit nr. 36 : Marie Colette Gh. de Ghellinck de Walle.

Echtgenote van Joseph Jean Gh. de Potter d'Indoye (zie obiit nr. 23) en dochter van Emmanuel André Guislain de Ghellinck de Walle (1785-1846) en Isabelle Jeanne Léonarde de Loose (1793- ?), geboren te Gent op 02 januari 1827 en overleden te Melle 09 september 1857. Haar broer Edmond Carolus (1820-1875) als liberaal verkozen voor een mandaat van provincieraadslid in Oost-Vlaanderen (1870-1872 en 1873-1875).

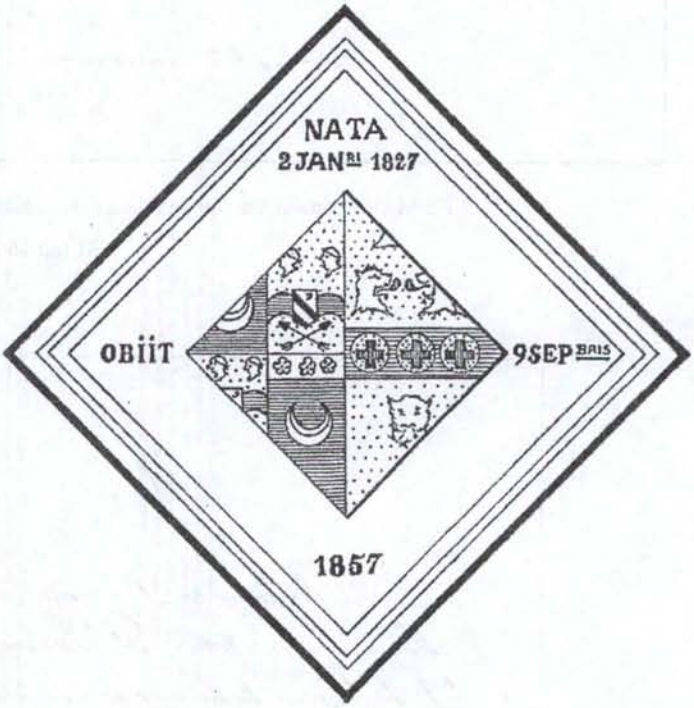

Obiit nr. 46 : Reine Jeanne de Bay.

Geboren te Gent op O2 maart 1785 en overleden te Melle 07 augustus 1874. Zij was de echtgenote van Joseph Marie Gh. de Potter d'Indoye (1778-1850) en moeder van Joseph Jean Gh. (obiit nr.23), Nathalie Marie Gh. (obiit nr. 29) en Marie Charlotte Gh. (obiit nr. 26).

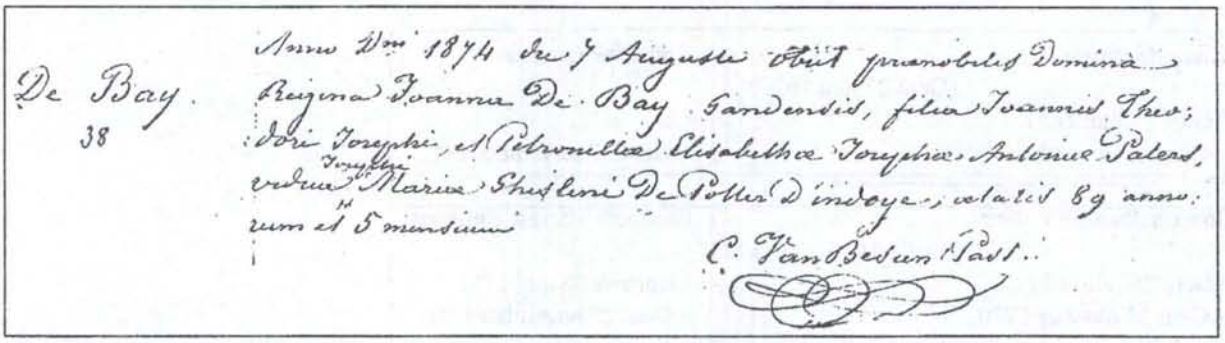

De Bay.
38

Anno Dni 1874 die 7 Augusti obiit prænobilis Domina Regina Joanna De Bay Gandensis, filia Joannis Theodori Josephi, et Petronillæ Elisabethæ Josephæ Antoniæ Palers, viduæ Josephi Mariæ Ghislani De Potter d'Indoye, vitalis 89 annorum et 5 mensium

C. Van Bedum Past.

Uit PR Melle - Sint-Martinus - overlijdensakte Regina Joanna de Bay
+ Melle 7 augustus 1874

Jean de Potter X Marie Van Hecke
(Gent 10 januari 1682)
° Ronse 18 november 1653 ° ? +/- 1664
+ ? 23 januari 1722 + ? 23 december 1733

François Paschier de Potter (A) X Marie Jeanne Goethals
(Gent 12 augustus 1708)
° ? 12 augustus 1684 ° ? 20 februari 1688
+ Gent 29 september 1753 + ? 22 juli 1772

Jean François de Potter (B)
° ? 23 april 1711
+ Gent 12 maart 1790

Cathérine Thérèse de Potter
° Gent 26 juni 1717
+ Gent 01 mei 1795

X (Gent 18 mei 1743)

Louis Charles de Wulf
° Gent 23 december 1722
+ Gent ? 1780

Thérèse Jossine de Potter
° ? 08 november 1716
+ ? 20 april 1774

X (? 30 mei 1737)

Josse François Morel
° Gent 14 april 1714
+ ? 05 maart 1797

12 kinderen (C)

(23)

(26)

(29)

Hermes de Potter X Anne-Cathérine de Worm
(Ronse 27 oktober 1652)
° Ronse 14 maart 1630 ° Nukerke ?
+ Gent 19 maart 1681 + Gent 27 maart 1703

Livin de Potter X Cathérine Grenier
(Gent 23 juni 1693)
° Gent 16 mei 1657 ° ?
+ Gent 11 november 1741 + Gent 27 september 1712

Joseph Jean de Potter X Elisabeth Thérèse Surmont
(Kortrijk 19 oktober 1729)
° Gent 26 juli 1699 ° Kortrijk 08 mei 1711
+ Gent 25 oktober 1770 + Gent 25 november 1786

Jean François de Potter X Colette Marie Baut de Rasmon
(Gent 05 juni 1764)
° ? 09 juli 1737 ° Gent 14 juni 1745
+? 30 december 1801 + ? 09 maart 1794

+ ?

Joseph Livin Bernard de Potter
° ? 12 november 1730
1781

Louis Jean Joseph F. de Potter X Colette Joséphine Kervyn
(Gent 09 november 1792)
° Gent 08 augustus 1765 ° Gent 03 maart 1775
+ Gent 09 oktober 1823 + Gent 17 mei 1805

XX Marie Bernardice Antoinette Kervyn de Volkaersbeke
(Gent 10 januari 1810)
° Gent 29 december 1784
+ Gent 09 april 1870

Louis M. Jean Ghislain de Potter X Julie Marie Kervyn de Volkaersbeke
(Gent 01 juli 1816)
° Gent 07 mei 1795 ° ? 1797
+ Gent 26 januari 1875 + ? 1889

(36)

(46)

Genealogische schets m.b.t. de familie de Potter d'Indoye

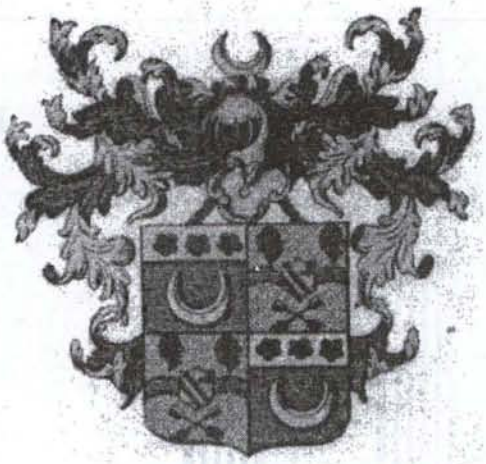

Henry François J. B. de Potter (D)

° Gent 11 januari 1768
+ Gent 24 augustus 1820

Edouard Joseph M. de Potter d'Indoye X Hortense M. J. de Loose
(Gent 03 augustus 1801)

° Gent 20 oktober 1769 — ° Gent 10 augustus 1782
+ Gent 22 april 1846 — + Gent 15 mei 1808

Adélaïde M. Gh. de Potter X Jean-Baptiste Ch. M. d'Hane de Steenhuyse
(Gent 27 april 1823)

° Gent 12 september 1803 — ° Gent 26 februari 1797
+ Nice 16 april 1844 — + Gent 30 november 1858

Joseph M. G. de Potter X Mélanie Louise Soenens
(Gent 27 april 1829)

° Gent 28 september 1798 — ° Gent 16 januari 1805
+ Kluizen 15 december 1883 — + Kluizen 06 april 1875

Clément Eugène M. Gh. de Potter d'Indoye X Valérie M. A. C. G. Kervyn d'Oud Mooreghem
(Gent 26 november 1864)

° Gent 31 oktober 1842 — ° Gent 10 maart 1844
+ Kluizen 26 juli 1912 — + Gent 12 juni 1872

XX Alix M. Claire de Potter
(Antwerpen 16 januari 1877)

° Oudenaarde 28 juni 1856
+ Terdonk 11 mei 1939

Joseph Albert Marie Ghislain de Potter d'Indoye (G) X Pauline Marie Jeanne van der Straten Waillet
(Waillet 26 juli 1899)

° Gent 06 mei 1870 — ° Waillet 18 januari 1876
+ Winksele 16 februari 1917 — + Gent 02 september 1960

Guillaume de Potter d'Indoye
° Melle 25 mei 1900

Joseph de Potter d'Indoye
° Melle 17 juni 1901

Henri de Potter d'Indoye (H) X Elisabeth de Merode
(Rome 07 juli 1955)

° Melle 04 juni 1903 — ° Everberg 09 april 1934
+ Gent 09 juni 1994

burgemeester te Melle
(1939-1976)

Isabelle P. M. G. de Potter d'Indoye
° Gent 30 mei 1956

oseph Marie Gh. de Potter d'Indoye (E) X **Reine Jeanne de Bay (46)**
(Gent 28 augustus 1806)

Gent 04 juni 1778 ° Gent 02 maart 1785
Gent 10 oktober 1850 + Melle 07 augustus 1874

oseph Jean Gh. de Potter d'Indoye (F) (23)
Gent 07 maart 1813
Gent 08 december 1893

(Gent 01 juli 1846)

Iarie Colette Gh. de Ghellinck de Walle (36)
Gent 02 januari 1827
Melle 09 september 1857

Nathalie Marie Gh. de Potter d'Indoye (29)
° Gent 16 juli 1807
+ Melle 31 juli 1869

Marie Charlotte Gh. de Potter d'Indoye (26)
° Gent 02 januari 1810
+ Melle 23 oktober 1870

Aymar de Potter d'Indoye
° Melle 16 augustus 1907

Edouard H. A. M. G. de Potter d'Indoye (I) → burgemeester te Melle sinds 1995
° Gent 11 augustus 1959

Westergevel van de Sint-Martinuskerk

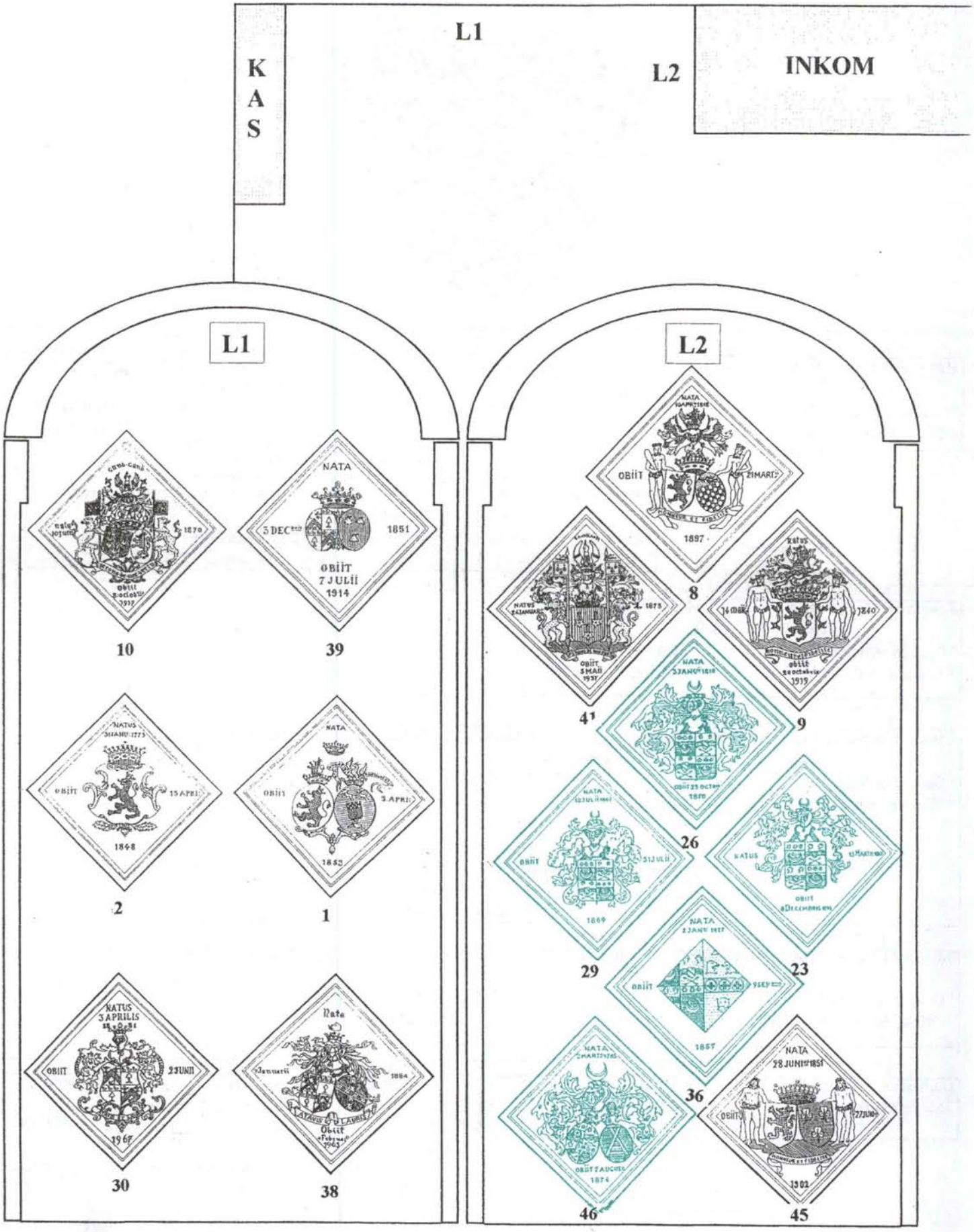

Plaatsaanduiding rouwborden in de Sint-Martinuskerk & extra aanduiding afbeelding en identificatienummer van deze m.b.t. de familie "de Potter d'Indoye"
(zie ook genealogische schets)

DORPSPLEIN / MELLE

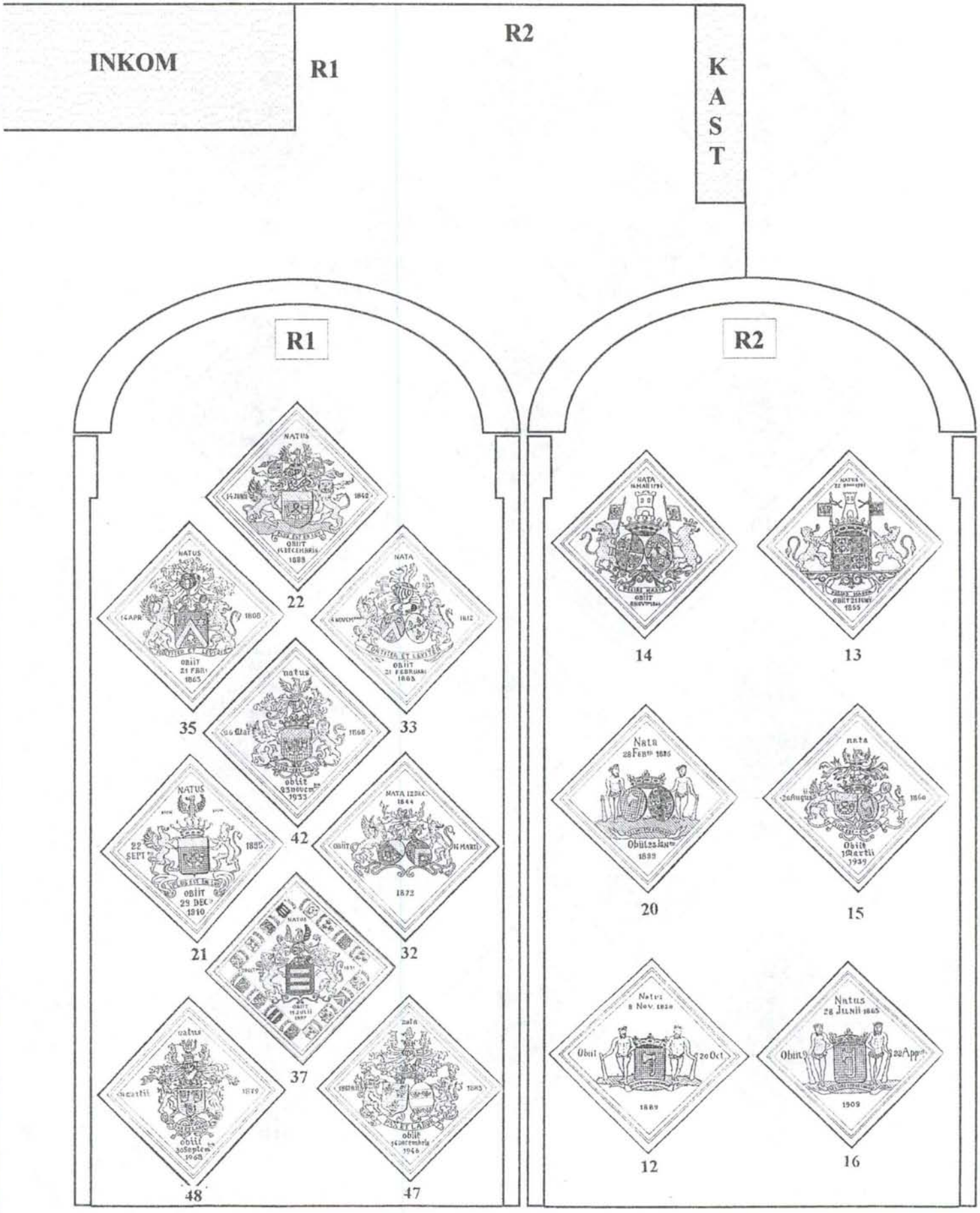

Lijst van de rouwborden die zich in het Gemeentelijk Museum Melle bevinden.

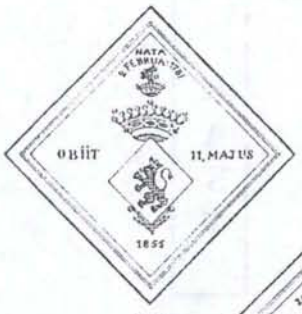

(3)

(4)

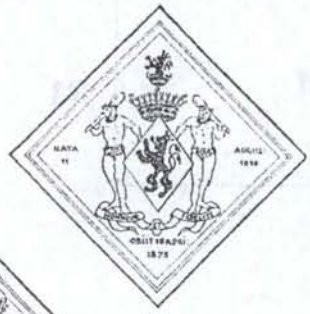

(5)

(6)

(7)

(11)

(17)

(18)

(19)

(24)

(25)

(27)

(28)

(31)

(34)

(40)

(43)

(44)

DE LEDEN VAN DE CONFRERIE OF BROEDERSCHAP VAN DE H. ROZENKRANS (1711-1887)

- door August De Baets –

(vervolg de Gonde nr. 2 - 98)

2 augusti 1733

Joanna Goyvaerts
Elisabeth Goyvaerts
Livina Schoot
Maria Judoca Ongenae
Catharina Vander Meulen
Livina Vander Mensbrugge
Petronilla Vliebergh
Livina Vereecken
Augustinus Vande Steen
Catharina Vander Mensbrugge
Adriana Versporten
Maria Anna Kokers

15 augusti 1733

Anna Kivereyn
Joanna De Roker
Joanna Imandt
Francisca Geerts
Peeter Thienpondt
Elisabeth De Keuster
Maria Poelmans
Livina Vander Straeten
Maria Coolens
Livinus Coppens
Judocus Van Beveren
Theresia De Brabander
Martinus Coppens
Maria De Veerman
Petronelle Coppens
Judocus Coppens
Joanne Lambrecht
Catherina Derhegge
Angelina De Croock

1734 die 7 februari

4.

Adrianus Gijselinck

1734 25 marty

Catharina Vermeeren
Catharina Vermeeren

1734 6 junij

Livina Vereecken
Peeters Verstraeten
Anna De Pyser
Maria De Preter
Adriana Van Beveren

1734

Livinus Gijselinck
Jacoba Geerts
Elisabethe Vermeiren

Livina Derhegge

1735

Franciscus Crapproen
Petronilla Gijselinck
Josyne Bracke
Joannes Coolman
Peeter Vercruycen
Catharina De Lathauder
Catharina Michiels
Petronilla De Naette
Maria Vander Eecken
Joanna Bekaert
Joanna Maria De Bruyn
Adrianus Schamp
Guilielmus Bobert
Joannes De Croock
Josina Van Beneden
Maria Walgrave
Petronilla Crapproens
Joannes De Smet
Jacobus Noppe
Joannes Van Vlieberge
Livinus Van Grimberge
Joannes Verstraete

5.

Lucas Gijselinck
Joanna Van Beveren
Adriana De Backer
Joanna Maria Cools
Isabella De Wittinck
Livina Catharina De Veuster
Judocus Vanden Baere
Livina Van Brussel

J^oe^ Maria Van Ecke

Die tertia juny
1736

Adriana Gijselinck
Adriana Van Temst
Petronilla Schockaert
Petronilla Geers
Petronilla Everaert
Theresia Boeckstael
Petronilla De Wilde
Livina Meulemans
Joannes Michiels
Hubertus Vander Mensbrugge
Laurentieus Braeckmans

2 juny 1737

Elisabeth Vermeiren
Maria Venneman
Catharina Speelman
Franciscus Geers
Elisabeth Vermeiren
Livin Braeckmans
Joanna De Wilde

4 May 1738

Livina De Beuck

10 May

Jacobus De Prater

6.

1738 27 May

Maria Jacoba Nauts
Angelina Gijselinck
Elisabeth Van Beveren
Geertruy Van Gusseme
Joanna Maria Vercruycen
Franchoise De Wevere
Anna Petit vidua Petri d'Hont
Catharina Ceulenbroek

1738 die 7 octobri

Egidius Van Temsche

1739
die 2de February

Anna De Paepe
Livina Duffelere
Catharina Van Rijssel
Anna Roelandt
Lowisia Blanckaert

1739
die 7 Juny

Joanna Van Sleewagen
Livina De Koker
Elisabeth De Criel
Joanna De Smedt
Thomas De Baere
Jacobus De Baere
Joanna Struijbol
Petronel Gijselinck
Joanna Noppe
Joanna De Backer
Françoise Cootmans
Anna Maria Cootmans
Petronilla Vermeulen
Adriana Van Gusseme
Petrus De Lathauwer
Joannes Vermeulen
Françoise Cootmans
Livina De Regghe

7.

die 14 Juny 1739

Joannes Geers
Geeraerdt De Smedt
Antonnius Braeckmans
Pieter Baetens
Jacobus Bauwens
Petronilla Braeckmans
Judocus De Groote
Joanna Maria Ceutrix

1740

Judocus Boelaert
Clara Geers
Peeter Van den Neste
Joanna Vervaet
Josyn De Smedt
Joannes De Meyer
Adrianus De Roy
Petrus Franciscus Holbroek
Elisabeth Bertens
Catharina Livina De Craecker
Catharina De Martelaer
Adriana Bracke

Sequentes sunt inscript
in die prime communionis
in festo ss. Trinitatis
(de volgende zijn ingeschreven
de dag van de eerste communie
op het feest van de H. Drievuldigheid)

1741

Livinus Vercruycen
Livinus Hebbe
Antonius Gijselinck
Livinus Boke
Petrus Noppe
Jacobus Vercruycen
Andreas Schockaert
Gerardus Plouvi
Adriaen Francis Van Beveren
Petrus Van Imschoot
Joannes Gijselinck
Livinus Van De Velde
Josephus Vervaet
Joannes Volckman
Joanna De Vondt
Livinus Vanden Neste
Jacobus Stalpaert
Joannes Poelman

8.

Jonnes Bauwens
Barbara Blavisiar
Josepha Ceutrix
Maria Anna De Wilde
Joanna De Groote
Joanna De Beuck
Judoca Oltermans
Joanna Denys
Jacobina Coppens
Adriana Michels
Petronilla Van Imschoot
Petronilla Merch

Guileilmus .....
Joanna Boke
Petronilla De Geyter
Jacobus De Regghe
Joanna Vander Cruycen
Joanna De Meyer

Sequentes sunt inscripti in
die communionis prime in
festo s. Joannis Baptist
(de volgende zijn ingeschreven
op de dag van de eerste communie
van het feest van de H. Joannes Baptist)

1742

Joannes De Wilde fs. Joannes
Joannes Baptist Vekeman
Petrus Vercruycen fs. Reyneirij
Joannes Baptist Baetens
Livinus De Smedt
Joannes Baptist De Wilde fs. Livinus
Adrianus Franciscus Verstraeten
Livinus Fac
Franciscus De Meyer
Antonius De Roy
Judocus Vanden Hove
Adrianus Franciscus Den Ruysseler
Jacobus Boterdael
Maria Anna Van Imschoot
Anna De Paepe

Petronilla Verstraeten
Maria Lowisia De Clerck
Catherina De Roy
Catherina Theresia Taillemans
Lucia Van Beveren
Anna Van Beveren
Maria Catharina Sonneville

9.

In festo assumptionis 1742
(feest van de verrijzenis)

Livina Bauwens
Joanna Van Nieuwenhuysen
Catharina De Bilde
Maria Anna Boots
Joanna De Lombaert
Jacobus Crombrugghe

Die 4 octobris 1742 in die
Prime communionis inscripta
(de 4de dag van oktober 1742 de dag
van de eerste communie ingeschreven)

Isabella De Grave

Die 13 octobris .....

Maria Van Haute
Mater Livini De Backer

Die 6 januarii 1743

Bernardus Rolstijn
Anna Maria Everaert
Petrus Boeckstael
Adriana Ramans vidua
Bertholomei De Weert
Gillis De Poorter

In festo Assumpt. 1743

Livina Van Essche
Petrus Rolstijn
Anna Maria Volckman
Joanna Maria Gansberge
Joanna De Wilde

Dom. prima Decembris
(eerste zondag van december)
1743

Agnes Petronilla Hyde

1744

Joanna ancilla (= meid) Macherij
van Doorselaer
Adriana Van Beveren
Livina Van Brussel uxor Clo : gant (?)
Isabella d'Hondt
Christiaen De Kuysscher
Petronilla Oltermans
Livina Verstraeten
Angelina De Vos
Livina Gheers
Barbara Merck
Joanna Maria Coppens
Maria Anna Hebbe

10.

Joanna Bockstael uxor Joannes Van Hecke

Joanna Wittinghs
Adriana Polliers
Joanna Verhoosche uxor Joannis De Poorter
Barbara Blansiaer celebs (ongehuwd)

Sequentes sunt inscripti in
die prime communionis
in festo s.s. Petri et Pauli
1746

Petrus Braeckmans
Petrus Buijs
Petrus Timmerman
Petrus Vercruycen
Jacobus Verstichel
Jan Francis Ongena
Jan De Smedt Laureys Matthijs
Livinus Rolstijn
Jan Baptist Verstraeten
Bernardus Boeckstael
Maria Petronilla Vermeulen
Livina Petronilla De Lombaert
Maria De Regge
Anna Maria De Smet
Angelina Van Acker
Maria Anna De Haese
Josine Maria Theresia Lammens
Adriana Livina Verstichel
Joanna Timmermans
Angelina Gheers

Sequentes inscripti sunt in
die prime communionis in
festo ascensionie Domini
1747

Livina Petronilla Gansberge
Isabella Oorbeeck
Livina De Poorter
Tresia Lammens
Maria Boke
Livina Petronilla Speelmans
Carolina Schoot
Livina De Schuyter
Angelina Timmerman
Joanna Maria Mesch

11.

Joanna Verschooris
Petronilla Vercruycen
Peeter De Hondt
Dionisius Baetens
Joannes Spiegelaer
Hubertus De Lombaert
Petrus Joannes Noppe
Livinus De Roker
Petrus Vanden Hove
Petrus Olterman
Jacobus Franciscus Ridderlaerts
Joannes De Gusseme
Andries Derweduwe
Livinus De Saere
Joannes De Hondt
Adriaen Francis Van Beveren

1747 - die 13 junij

Joannes Baptist Lammens
Maria Poelman

In festo conceptionis
M. Virginis 1747
inscripti sunt sequentes

Josina De Bruyne uxor B. Coppens
Petronilla Vlieberge fa. Joannes
Catherina Joanna Vander Meulen
uxor Antonii Van Oorden
Joanna Dierickx fa. Cornelis
Bernardus Bracke fs. Livini
Maria Joanna Antonis fa. Andreas
Petronilla De Wilde fa. Petri
Joanna Gijselinck fa. Livini
Livina Rappali fa. Jacobi
Joannes Boonen
Maria Volckman

In die prime communione
inscripti sunt sequentes
in festo venerabilis sacram
1748

Judoca Van Imschoot
Joanna De Backer
Joanna Verstraeten
Josina Haesaert
Marianna De Weirdt
Maria Cril
Amaria Buyse
Florentina Gansberge
Joanna De Paepe
Livina Vervaet
Joanna De Weirdt
Livina De Reuse
Catherina Hannecourt
Petronilla Nauts
Petronilla Speelmans
Jacobina Sedan
Livina Schoot
Joanna Tresia De Schuyter
Martinus De Wilde
Peeter Poelman
Joannes Timmerman
Judocus Volckaert
Peeter Verschueren
Livinne Van den Hove
Joannes Cril
Joannes Van de Velde
Joannes Vits
Petrus Matthijs
Livinus Der Weduwe
Joannes Bracke
Livinus De Wilde

sequentes sunt ex Rode

Judocus Francis Vanderhaege
J. F. De Raet
Maria Catharenia Braeckman
Adriana Mari De Roy
Josina Schaepelinckx
Jacobus Van Langenraet
Joanna Van Langenraet
Joanne Mari Vermeuelen uxor Bavonis Aricx
Joannes Buyse fs. Gerardi
Maria Adriana Annout

13.

Feria 2da pentecosten 1749
in die prime communionis
inscripti sequentes

Livina Dierick
Catharina Dierick
Petronilla Oorbeeck
Joanna d'Hondt
Adriana Maria Driege

Petronilla De Lettes

Adriana De Meyer

Catharina De Wilde

Maria Anna De Rigge

Jocolien Hebbe

Joanna Maria Meulemans

Josyn Maria Bracke

Petronilla De Fre

Petronilla Van Trappe

Cornelia Morias

Josina De Feyter

Isabella De Koker

Isabella Boeckstael

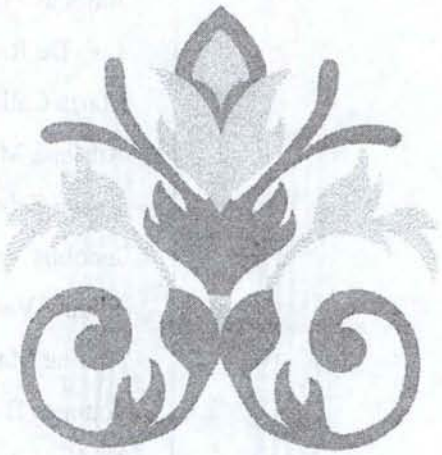

BIJ EEN AFSCHEID
MELLE EN ANTON VAN WILDERODE

- door Daniël Lemmens –

Sommigen zullen misschien de wenkbrauwen fronsen bij het lezen van deze titel en zich de bedenking maken : « Wat heeft Anton van Wilderode te maken met Melle ! » En toch.... Wanneer we zijn contacten met een aantal Mellenaars nagaan, alsook zijn relaties met organisaties van Melle, moeten we vaststellen dat Anton van Wilderode Melle behoorlijk goed kende en dat Melle heel wat herinneringen overgehouden heeft aan de priester-dichter. En dat willen we in volgend artikel aantonen.

Dichter Anton van Wilderode, pseudoniem voor priester Cyriel Coupé, overleed dit jaar op maandag 15 juni te Sint-Niklaas. Deze veelzijdige en productieve kunstenaar was één van de laatste vertegenwoordigers van de generaties priesters-dichters die onze literatuur zoveel kleur hebben gegeven. Denken we maar aan G. Gezelle, H. Verriest, C. Verschaeve, B. De Craene e.a.. Hierbij kunnen we ongetwijfeld ook onze Melse priester-dichter C. Melloy aan toevoegen. Trouwens, naast opmerkelijke verschillen hebben C. Melloy en A. van Wilderode heel wat gemeen. Beiden stonden in bewondering voor de antieke cultuur, reisden veel en waren jarenlang leraar in literatuur. Ze voelden zich ook sterk verbonden met hun geboortestreek en het landelijk leven waarin hun eigen jeugd zich afspeelde met hun vreugden en verdriet. Ze zijn allebei ook in Sint-Niklaas gestorven. Opvallende gelijkenissen vinden we ook terug in hun thematiek. Motieven als eenzaamheid, weemoed, heimwee, herinnering en een zekere onrust en angst voor de werkelijkheid lopen als een rode draad door hun werk. Bijzondere aandacht ging ook uit naar het religieus leven want hun priester- en dichterschap liggen dichtbij elkaar, of beter ze zitten niet in een afzonderlijk coupé, ze vormen één geheel (G. Durnez).

Met elkaar hebben ze geen contact gehad. Wel kende Anton van Wilderode het werk van C. Melloy en vond het zeer waardevol. Bij de onthulling van de poëzierotonde aan het Ovenveld te Melle op 23

Hij wandelt nu wel in een milder licht
dat hem beschijnt en dat zijn stappen richt
een vrede tegemoet die wij niet kennen,
in een gezegend ander vergezicht.

A
VVK
V

Met waardering, dankbaarheid en liefde
denken wij terug aan

Priester Cyriel Coupé

Dichter Anton van Wilderode

Doctor honoris causa K.U.Leuven
Lid van de Koninklijke Academie voor
Nederlandse Taal- en Letterkunde

Moerbeke-Waas, 28 juni 1918
Sint-Niklaas, 15 juni 1998

—

De familie Coupé dankt U voor uw vriendschap,
medeleven en gebed.

De luister van uw huis heb ik bemind
van toen mijn levensloop begon, een kind
dat onder uw gewelven als een hemel
de helm gevoelde van de zomerwind.
Poedersneeuw

Ik schreef wat boeken. Zag wat buitenlanden.
Studeerde graag en kreeg meer dan genoeg.
Loop door mijn dorp sinds ik er weer belandde
als een die thuis kwam en niets anders vroeg
dan mogen ademen bij zijn verwanten.
Het oudste geluk

Verslonden in mijn werk mocht ik er leiden
het ingetogen leven van de dichter.
Vergilius, Georgica IV, 564

Er is een liever land dat ik niet ken
waar ik verwacht en uitgenodigd ben
maar niet, zolang ik leven mag, kan komen
tenzij somtijds met poëzie en pen.
Buitengaats

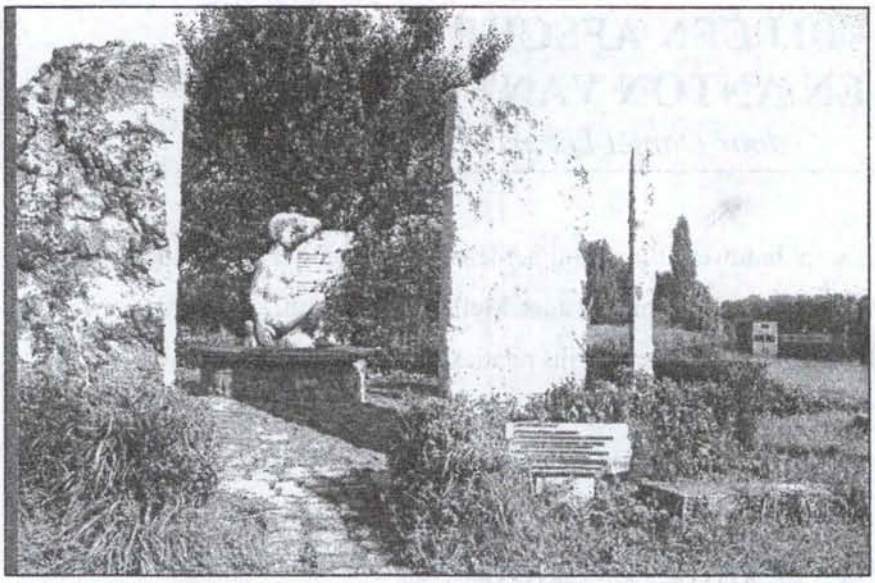

de poëzierotonde (foto Piet Selhorst)

juni 1995 had ik hierover een gesprek met hem. Hij vond het gedicht van C. Melloy « Lenteliedje » dat op de rotonde was aangebracht niet zo geslaagd. Hij dacht dat het een vertaling was uit het Frans want hij was niet op de hoogte dat C. Melloy occasioneel ook in het Nederlands dichtte.

Later hebben we nog met de idee gespeeld een bundeltje uit te geven met gedichten van C. Melloy vertaald door A. van Wilderode, maar door de gezondheidsproblemen van de laatste jaren is de vraag officieel nooit gesteld geworden.

Het allereerste contact van Anton van Wilderode met de gemeente Melle zal wel geweest zijn in de persoon van zijn medestudent aan het Groot Seminarie te Gent Paul Bockstaele (schoonbroer van Albert Neirynck). De nu 78-jarige prof-emeritus van de K.U. Leuven, die als celebrant de begrafenisdienst van zijn vriend hielp verzorgen, herinnert zich nog goed Cyriel Coupé uit zijn seminariejaren te Gent.

« De vier jaar theologie, uitgerekend tijdens de oorlogsjaren (1940-44) verliepen in ongewone omstandigheden. Daar de gebouwen voor een groot deel bezet waren door de Duitsers kregen we les in geïmproviseerde leslokalen, op dortoirs en in nabijgelegen instituten zoals het Sint-Bavo en Sint-Lievensinstituut. Omdat er geen speelplaats voorhanden was, konden we elke middag vrij de stad in. Dat was een mooie gelegenheid om tentoonstellingen en boekhandels te bezoeken maar op de duur liepen we een beetje verloren en was alles nogal vlug bekeken. Door die oorlogsomstandigheden misten we wel een beetje de echte sfeer en de vaste gemeenschap die de voorbereiding tot het priesterschap normaal kenmerken.

Cyriel was een harde werker, maar daarom nog geen op zichzelf teruggeplooide, van anderen afgesloten studax. Hij had veel vrienden en was gemakkelijk toegankelijk voor iedereen die met hem in contact wilde komen. Hij was vaak geestig in zijn rake, spitsvondige uitspraken. Hij spaarde niemand, kon zelfs sarcastisch zijn zonder dat hij iemand wilde kwetsen of kleineren. »

In de oorlogsperiode publiceerde A. van Wilderode zijn eerste bundel **« De moerbeitoppen ruisten »** waarvoor hij de « Poëzieprijs van de provincie Oost-Vlaanderen » behaalde. Voor de uitgave hiervan

waarvoor hij de « Poëzieprijs van de provincie Oost-Vlaanderen » behaalde. Voor de uitgave hiervan had hij wel de toelating moeten krijgen van de toenmalige president van het seminarie E. H. Calewaert. Het werd hem ook aangeraden te zorgen voor een pseudeoniem. Hiervoor ging hij op zoek in het meest prozaïsche boek nml. de telefoongids. Reeds bij de inwoners van Aalst ontdekte hij een naam die hij een dichter waardig achtte : van Wilderode. Sint-Antonius, de patroon van zijn geboortedorp Moerbeke zou hij als voornaam aannemen.

Zijn eerste bundel werd opvallend goed onthaald en vond ook enorm veel weerklank bij zijn medestudenten. De toenmalige bisschop van Gent, Honoré Coppieters, nodigde zelfs de seminariestudent C. Coupé uit op het bisdom om de positieve indrukken, die hij had opgevangen, over te brengen.

Op 21 mei 1944 werden Anton van Wilderode en Paul Bockstaele samen met een veertigtal klasgenoten priester gewijd in de Sint-Baafskathedraal van Gent door Monseigneur H. Coppieters. Hierna gingen ze studeren aan de universiteit van Leuven. Anton van Wilderode volgde twee jaar klassieke filologie terwijl P. Bockstaele zijn aangevatte wiskundige studies verder afmaakte.

Ze vonden elkaar terug in het Justius Lipsiuscollege waar toen alle priesters-studenten ondergebracht werden. P. Bockstaele vervolgt :

« In het studentengezelschap was van Wilderode een graag geziene figuur, een beetje de spil van het gezelschapsleven. Hij ging niet uitbundig te werk, maakte niet veel lawaai en was nooit opdringerig maar door zijn fijne, scherpe humor, gevatte commentaar en woordspelingen allerhande kon hij een gezelschap bezielen.

Soms maakten we eens een wandeling naar de Zoete Waters van Heverlee, gingen eens op stap naar de Ardennen of maakten een reisje naar Frans-Vlaanderen. Toen leerden we Cyriel ook kennen als iemand die voor de meest eenvoudige dingen in de natuur grote aandacht had, iemand die ver van de toeristische drukte kon opgaan in de sfeer van gezelligheid, vriendelijkheid en hartelijkheid. Doch tegelijk was er altijd die ondeugende trek die eigenlijk heel zijn verschijning als student kenmerkte.

In 1946 zijn onze wegen uit elkaar gegaan. A. van Wilderode werd poëzieleraar aan het Klein Seminarie te Sint-Niklaas en ikzelf werd aangesteld aan het Vincentiuscollege te Eeklo.

Een paar jaar later verhuisde ik naar de normaalschool van Sint-Niklaas. Hier ontmoette ik hem nog af en toe toen hij op bezoek kwam bij zijn vriend Ignace De Sutter, de componist van vele Vlaamse liederen, vaak op tekst van A. van Wilderode.

Toen ikzelf prof werd aan de K.U.L. was ik ook aanwezig bij de toekenning van het eredoctoraat aan Anton van Wilderode in 1975. Prof. dr. José Aerts (Albert Westerlinck), promotor, sprak de laudatio uit voor A. van Wilderode. Met de eretitel van doctor honoris causa wilde de universiteit in hem drie waarden huldigen : de eminente leraar, de talentrijke dichter en creatieve kunstenaar en de drager van een humanistische cultuur.

Getooid met de geelgebiesde zwarte toga stond Anton van Wilderode achter de micro om zijn universiteit te danken met een van humor sprankelende rede over « Vergilius vandaag ». De laatste jaren heb ik hem zelden ontmoet. Toch vergeet je een sterke en talentrijke figuur als Anton niet licht. »

Doctor honaris causa in de Wijsbegeerte en Letteren van de K.U. Leuven 1975, samen met zijn "promotor" prof. dr. J. J. Aerts (Albert Westerlinck). (uit : Kennismaken)

Een andere oud-Mellenaar vicaris Georges De Lange, die zijn kinderjaren doorbracht in Melle-Vogelhoek maar door de oorlogsbombardementen uitweek naar Bottelare, heeft A. van Wilderode eveneens goed gekend.

Twaalf jaar (1963-74) was hij superior aan het Klein Seminarie te Sint-Niklaas waar Anton les gaf. Met veel eerbied en ontzag getuigt hij over zijn vroegere confrater.

« Cyriel Coupé kon zijn leerlingen echt boeien door zijn glasheldere uiteenzettingen vaak ondersteund door duidelijke bordschema's. Zijn prachtige taal en zijn fijnzinnige opmerkingen zorgden voor een soort ontspannen achtergrond.

Een logisch gevolg van de rijkdom van zijn lessen was het onbetwistbaar gezag van Cyriel Coupé.

Het lerarenkorps van het Sint-Jozef-Klein Seminarie te Sint-Niklaas omstreeks 1960. Op de rij onderaan - 4de links Anton van Wilderode met naast zich vicaris De Lange. (uit : Kennismaken).

Zelfs in klassen waar andere leraars het soms lastig hadden om de groep min of meer binnen de gewenste discipline te houden had hij geen problemen. Straffen deed hij zelden of nooit. In de klasseraden was zijn warmmenselijke benadering van de leerlingen duidelijk voelbaar. Hij drong steeds aan op een milde en rechtvaardige behandeling. Hij kon zeker niet verdragen

dat een jongen die ooit eens buiten het spoor had gelopen, op studiegebied gesanctioneerd werd. Een noeste werker kon alleszins op de passende beloning rekenen.

In het lerarenkorps is hij steeds, niettegenstaande zijn erkenning als literair kunstenaar, bescheiden gebleven. Trouwens, zijn literaire produktie en studie verliepen in alle stilte, hij pakte er nooit mee uit. Wel deden heel wat collega's een beroep op zijn bereidwilligheid en zijn taalvaardigheid voor geboortekaartjes, voor prentjes bij Eerste of Plechtige Communie, voor huwelijksaankondigingen en doodsprentjes....

Voor het administratief aspect van het onderwijs had hij een minimale belangstelling. Uitgebreide studiesessies en pedagogische studiedagen waren in zijn ogen georganiseerd tijdverlies. Zijn inbreng hierbij beperkte zich tot een fysische aanwezigheid.

In het college was hij ook jarenlang hoofredacteur en voornaamste medewerker van het collegeblad «Ic Hou» dat zorgde voor het contact tussen oud-leerlingen, ouders, leerlingen en vrienden. Hier ontmoet men een monkelende, soms uitbundige leraar, die gnuift maar niet vernedert, ironiseert maar niet sarcastisch wordt en vaak spetterend-humoristisch voor de dag komt.

De pedagoog van Wilderode verlengde zijn actieradius tot ver buiten het klaslokaal. Hij werkte mee aan schoolradio- en schooltelevisie-uitzendingen, hield voordrachten, vernissages, homilies, schreef ontelbare artikel en teksten voor de Ijzerbedevaart. Op die manier heeft hij duizenden geboeid, beleerd, ontroerd of geamuseerd. In 1968 gaf hij het schoolboek ***De Dubbelfluit 1-2*** *uit, een gecommentarieerde bloemlezing uit de Nederlandse letterkunde bestemd voor de hoogste klassen van het middelbaar onderwijs. Dat kende een groot succes.*

In de diocesane priestercommunauteit vonden we elkaar het meest aan tafel, waar hij steeds zijn plaats had als ouderdomsdeken, naast de superior of eventueel bij een laatavondlijk samenzijn na de dagtaak. Op die momenten bepaalde hij grotelijks de sfeer . Niet door de spil te zijn van vinnige discussies, daar hield hij niet van. Zijn heldere en rustige standpunten tegenover toestanden en gebeurtenissen vormden wel vaak het eindpunt van een korte gedachtenwisseling. Hierbij viel vaak zijn sprankelende geestigheid enorm op. Met Cyriel in ons midden maakten we dikwijls homerische dagen mee. Hij kon een waterval van woordspelingen aan elkaar spetteren en steeds had hij ook fijnzinnige moppen in voorraad. Die vertelde hij zonder verpinken. Een middagmaal zonder een vuurwerkje van Cyriel was als een diner zonder dessert. Af en toe hebben we hem met de priestergemeenschap mogen vieren ter gelegenheid van een of andere bekroning. Het moest altijd eenvoudig zijn want in feite verdroeg hij niet goed dat je de spot op hem richtte. Hij leefde liefst in het dagdagelijkse licht.

Cyriel Coupé was ook iemand die steeds 'bereid' was. Bereid om jong en oud te ontvangen op zijn gastvrije kamer, bereid om te luisteren naar ieder verhaal van vreugde of pijn, van geestdrift of moeheid, dat een student of oud-student hem aanbracht. Hij was ook steeds bereid om een priesterdienst te bewijzen op 't college of op de parochie. Hij was de priester die de mensen niet zonder verhoor kon wegsturen. »

Met Melle had Anton van Wilderode ook familiale banden. Meester André Coupé (1907-1987) jarenlang schoolhoofd van het Sint-Gregoriuscollege in de Tuinstraat en actief in het socio-culturele en parochiale leven van Melle-Vogelhoek, was een achterneef van Anton van Wilderode. Meester Coupé begon met familieonderzoek voor het opstellen van hun stamboom, dat nu ijverig wordt voortgezet door zijn oudste zoon Karel, die hiervoor zelfs reizen naar het buitenland onderneemt.

Karel nam ook het initiatief om bij hem thuis in Park ten Hove een avond te beleggen om van

gedachten te wisselen en gegevens door te nemen. Naast Cyriel Coupé waren ook Daniël Coupé (= vader van orchideeënkweker Frank), Maxime Coupé, notaris te Itegem en een vriend Albert Lason aanwezig. Bij die gelegenheid schonk Anton van Wilderode zijn **Getijdenboek** met een opdracht aan de gastheer, die hij de « vorser van onze familiegeschiedenis » noemde.

De jongste dochter van meester André Coupé, Bernadette, (die nu in Kalken woont) had als lerares aan de Normaalschool te Sint-Niklaas nog het meest contact met de familie Coupé uit het Waasland. Zo nodigde ze Anton van Wilderode eens een namiddag uit, samen met haar vroegere prof. aan de universiteit mevr. Ada Deprez. Beide genodigden kenden elkaar tamelijk goed. Ada Deprez had reeds heel wat gepubliceerd over de Vlaamse Beweging en Anton van Wilderode , als geëngageerde Vlaming, was hiervan goed op de hoogte. Bovendien waren ze terzelfder tijd (1975) opgenomen in de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde en dus collega's van elkaar in dit select gezelschap. Het moet niet gezegd worden dat op deze gezellige samenkomst een boompje opgezet werd over de literatuur, vooral als je weet dat ook de gastvrouw taalkundige is.

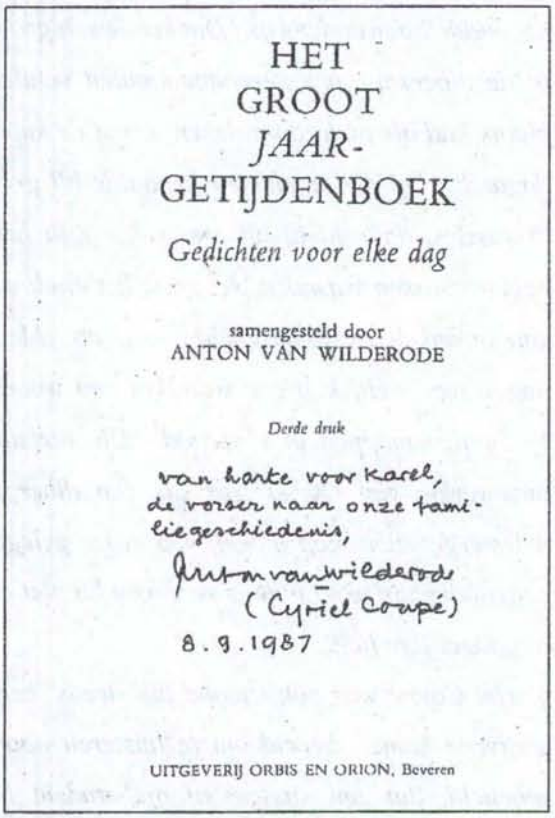
HET
GROOT
JAAR-
GETIJDENBOEK

Gedichten voor elke dag

samengesteld door
ANTON VAN WILDERODE

Derde druk

van harte voor Karel,
de vorser naar onze familiegeschiedenis,
Anton van Wilderode
(Cyriel Coupé)
8.9.1987

UITGEVERIJ ORBIS EN ORION, Beveren

Samen met haar moeder mevr. André Coupé heeft ze Anton van Wilderode bezocht toen hij reeds ernstig ziek was en opgenomen in de kliniek van Sint-Niklaas.

Zoals u ziet zijn die familiebanden niet louter formeel en is Melle-Vogelhoek geen onbekende voor de familie Coupé uit het Waasland.

Ook bij de parochianen van Melle-Vogelhoek is Anton van Wilderode bekend. Toen hun pastoor J. De Clercq in 1981 gevierd werd omdat hij 25 jaar priester was, boden ze hem een geschenk aan. Het werd een prachtige kader, waarin met kunstige sierletters het gedicht **Sacerdos** van Anton van Wilderode was aangebracht door Herman De Pryck. Dit gedicht had van Wilderrode geschreven toen hijzelf 20 jaar priester werd. De pastoor was met deze geste van zijn parochianen heel tevreden te meer daar hij een grote bewonderaar is van de dichter die hij waardeerde om zijn rechtlijnigheid als mens en als priester.

Naast dichter was Anton van Wilderode ook een uitstekend redenaar. Men zegt van hem dat hij één van de meest gevraagde sprekers was in de culturele sector van Vlaanderen die met deskundigheid en toewijding zijn toehoorders wist te boeien. Zo bracht hij in het begin van de zeventiger jaren in Melle-Vogelhoek zijn alomgekende voordracht « De humor in de letterkunde ». Door deze voordrachten heeft hij ontgetwijfeld een belangrijke rol gespeeld in de politieke, sociale en culturele bewustmaking van zijn volk.

Dat zal waarschijnlijk ook de reden geweest zijn waarom het gemeentebestuur hem in 1976 uitnodigde om de feestrede te houden tijdens de academische zitting van 11 juli. Het is een feestrede geworden die in Melle heel wat deining heeft teweeg gebracht. De zachte, hese stem van de dichter kreeg in zijn toespraak een hardere, scherpere klank wanneer hij het had over de achteruitstelling van de Vlamingen in ons land. Hierbij verweet hij de hogere instanties van de Kerk en het Hof weining of niets gedaan te hebben voor de ontvoogding van de Vlaamse burger.

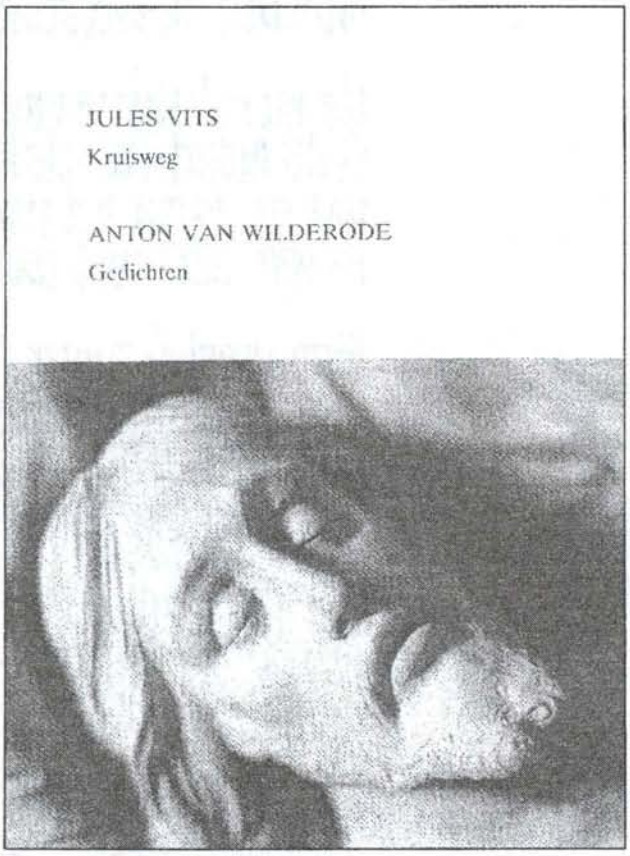

Die laatste opmerkingen werden door sommige aanwezigen op gemengde gevoelens onthaald. Achteraf is hierover zelfs politieke heibel ontstaan die gevolgen had voor het politiek leven in onze gemeente want in datzelfde jaar hadden gemeenteraadsverkiezingen plaats. A. Callebaut heeft in zijn licentiaatsthesis, die handelde over de « Naoorlogse gemeenteraadsverkiezingen te Melle » die feiten uitvoerig beschreven onder het hoofdstuk « Geval van Wilderode ».

Een heel aparte plaats in de relatie van Anton van Wilderode met onze gemeente was zijn medewerking aan de uitgave van het kunstboek **De kruisweg van Jules Vits**. In dit meesterlijk kunstwerk, dat sedert 1934 de blikvanger vormt van onze parochiekerk wist onze plaatselijke beeldhouwer zijn religieuze bewogenheid vast te leggen in de gelaatsuitdrukkingen, gebaren en

sacerdos

Zeg mij maar, God, hoe het moet.
Ik weet het niet meer, ik ben
alleen nog de man die ik ken
en dat redt mij van overmoed.

Ik roep U al zoveel jaar
op uw eeuwig bevel bij mij
zo vreselijk genaakbaar nabij
en, God, Gij gehoorzaamt mij.

Het vingerpaar dat U raakt
raakt geduldig voorwerpen aan
van een doodgewoon mensenbestaan
onheilig en onvolmaakt,

de mond die vermorzelt en eet
is de mond van de hele dag
voor de adem het woord en de lach
en voor alles wat leven heet.

Een vogel is zuiver, een kind,
een eenzaam eiland wellicht
dat in wuivend zeewater ligt,
maar mij zijt Gij toegezind.

Eer ik verzink in de nacht
weet ik niet anders meer dan:
maak mij de knecht van uw kracht
en vraag mij zoveel ik kan.

Anton Van Wilderode

houdingen van de talrijke personages (153). Niemand kon beter zijn bezieling vatten en weergeven in een sobere, expressieve taal vol innerlijke kracht dan priester Anton van Wilderode. In eigen handschrift bracht hij de teksten aan bij de foto's prachtig gerealiseerd door Julien Meersschaut. Dit waardevol boek kwam tot stand op initiatief van pater Robert Labyn en leraar Paul De Wilde, respectievelijk voorzitter en penningmeester van de Melse Gemeentelijke Culturele Raad. Het werd uitgegeven in 1985 naar aanleiding van de vijftigste verjaardag van het afsterven van Jules Vits. Dit werk kende heel wat succes zodanig dat met het batig saldo het monument « Lieveke » werd opgericht naar het beeldhouwwerk van de Melse kunstenaar.

Bij de onthulling van dit monument, geplaatst op het Gemeenteplein en in brons gegoten door M. Schellinck, alsook bij de opening van de tentoonstelling, was Anton van Wilderode aanwezig. Op het

Opening van de tentoonstelling over Jules Vits. v.l.n.r. Paul Bockstaele, pater Labyn en Anton van Wilderode

etentje aangeboden aan de medewerkers

etentje dat aan de medewerkers werd aangeboden bemerken we de dichter naast de jongste dochter van Jules Vits, Laura.

Anton van Wilderode is op vele plaatsen gehuldigd en gelauwerd geworden. Melle mocht hierbij niet ontbreken. Ter gelegenheid van zijn 75ste verjaardag vond op 15 oktober 1993 een viering plaats in het Gildenhuis te Melle-Vogelhoek. De Culturele Raad had hiervoor een uitgebreid programma samengesteld. Na de verwelkoming door ondervoorzitter mevr. M. T. Vanholen-Van Grembergen werd de feestrede gehouden door prof. Ada Deprez*. In kernachtige bewoordingen schetste ze het beeld van de jarige : de dichter, de vertaler, de Vlaming, de leraar, de voordrachtgever... zo vele facetten van een unieke persoonlijkheid. In bijlage vindt u de volledige tekst afgedrukt. Het programma zelf bood een variatie van woord en muziek van en op teksten van Anton van Wilderode. Leerlingen van het Sint-Franciscusinstituut, het College van de paters Jozefieten en het Hoger Instituut voor Land- en Tuinbouw brachten gedichten en fragmenten van Vergilius' vertaling terwijl andere teksten op iets meer professionele manier gespeeld werden door acteurs van de toneelverenigingen Sint-Jozef en Voor Elk Wat Wils. Liederen op teksten van Anton van Wilderode werden gezongen

* Prof. Dr. Ada Deprez - lid van de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal- en Letterkunde - voorzitter A.N.V. Oost-Vlaanderen. Meerdere publicaties i.v.m. literatuur en Vlaamse Beweging.

De dichters (v.l.n.r.) Moris De Smet, Eric De Pauw, Jan D'Haese, Roger Wastyn (+), Anton van Wilderode (+), Chris Ferket en beeldhouwer Stefaan Ponette. foto n.a.v. onthulling poëzierotonde op 23.06.1995. (foto Julien Meersschaut).

door de jeugdkoren de Nachtegaaltjes, Artisjok, Chirojeugd en de volwassen koren Pojedu en Sint-Martinus. Muzikaal werden de koren begeleid door John Roels, Alain Bockstaele, Jos D'Hollander, Wilfried en Pol De Longie. Hierna nam de dichter zelf het woord en vertelde op de hem eigen gemoedelijke wijze honderuit over zijn jeugd, zijn dorp, zijn gedichten en zijn wedervaren. De voorzitter van de Gemeentelijke Culturele Raad de heer J. H. Bral sprak tenslotte het dankwoord uit.

Ongetwijfeld vormde deze feestviering een hoogtepunt in de relatie van Melle met de kunstenaar.

Een laatste keer trad Anton van Wilderode in onze gemeente op de voorgrond bij de onthulling van de poëzierotonde in de sport- en recreatiezone aan de Kouterslag op vrijdag 23 juni 1995. Dit literaire monument, een initiatief van het Kunst- en Vormingscenrum « Het Ovenveld » werd hoofdzakelijk gerealiseerd door Paul Den Haese en Eric De Pauw naar een idee van Chris Ferket. Op een zevental arduinen platen in cirkelvorm opgesteld werden gedichten aangebracht in bronzen letters*. Ze verheerlijken alle de natuur in wiens omgeving ze volledig tot hun recht komen. Op die plechtigheid waren de zes nog levende dichters waaronder Anton van Wilderode aanwezig. Zijn gedicht **Steendorp** krijgt in Melle een bijzondere betekenis : het dorp overal in van Wilderodes poëzie verbonden met groen, water, vogels is hier echt van steen geworden. Meer nog, de opstaande arduinen platen lijken als menhirs in een mini-stenen dorp. Als, door de tand des tijds, de naam van van Wilderode vervaagt, zal dit monument een getuige blijven van zijn verbondenheid met onze gemeente.

* Gedichten van : Eric De Pauw (Meermin), Jan D'Haese (De geliefden), Moris De Smet (Christl), Chris Ferket (Morgenland), Camille Melloy (Lenteliedje), Roger Wostyn (Ik ga de boterberg beklimmen), Anton van Wilderode (Steendorp).

Geraadpleegde literatuur :

Lieve en Rom Duprez : Kennismaken met Anton van Wilderode - 1985.
Willem Persoon : Anton van Wilderode - 1977 (derde druk 1984).
Rudolf van de Perre : Anton van Wilderode, een monografie - 1988.
Fred de Swert : Grote ontmoetingen - Anton van Wilderode - 1977.
Joos Florquin : Ten huize van .... nr. 14 - 1978.
José De Ceulaer : Te gast bij Vlaamse auteurs II.
Joris Eeckhout : Literair Profielen XII - 1944.
Rudolf van de Perre : Anton van Wilderode Dienstbaar het woord - 1985.
Alain Callebaut : Naoorlogse gemeenteraadsverkiezingen te Melle.
Jules Vits : Kruisweg Anton van Wilderode : gedichten - 1985.
Vlaanderen : nov. - dec. 1983 : Huldenummer - Anton van Wilderode - n.a.v. 65ste verjaardag
Vlaanderen : mei 1998 : Speciaal A. van Wilderode nummer n.a.v. 80ste verjaardag.

Dank voor informatie en medewerking aan :

- Prof. emeritus Paul Bockstaele, Oud-Heverlee.
- Prof. emeritus Ada Deprez, Gent.
- Vicaris Georges De Lange, Gent.
- Mevr. André Coupé, Melle.
- Karel Coupé, Melle.
- Mevr. Bernadette Van De Velde - Coupé, Kalken.
- August De Baets, Melle.
- Julien Meersschaut, Melle.
- Mevr. Maria Sesselle, Zomergem.
- Paul De Wilde, Melle.
- Jan-Hugo Bral, Melle.
- Mevr. Aline Peeters-Vanderwaeren, Melle.

getuigenis

36

36ste JAARGANG
Nr. 3 - DERDE TRIMESTER 1994
Algemeen Cultureel tijdschrift

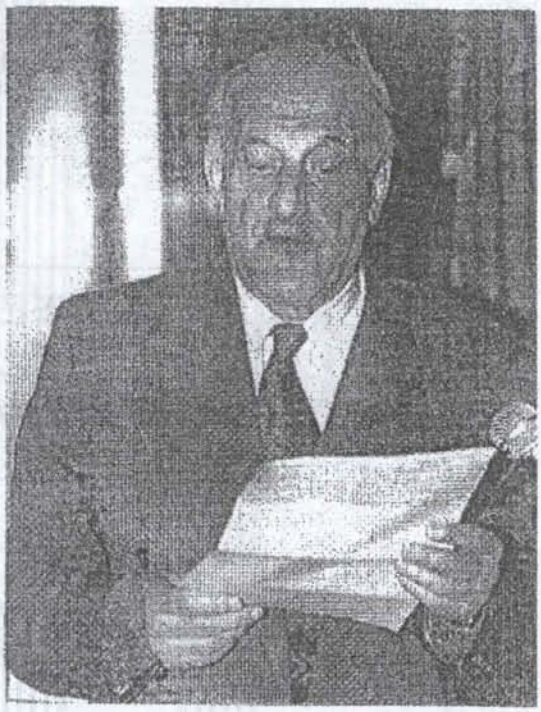

ANTON van WILDERODE

Een uitgave van de Cultuurgemeenschap Open Kring

Dichteres Maria Sesselle*, lerares aan het Sint-Franciscusinstituut en het College van de paters Jozefieten ging in 1994 op bezoek ten huize Anton van Wilderode en nam volgend interview af dat verscheen in het Algemeen Cultureel tijdschrift "Open Kring".

ANTON VAN WILDERODE, OF : GEEN ANDERE HARTSTOCHT DAN BESTAAN

Bij een ontmoeting met de dichter Anton van Wilderode krijgen wij weer dat zo positief gevoel dat echte kunst mensverrijkend is en dit uit zich niet alleen in zijn gedichten maar evenzeer in volgend gesprek.

We willen graag horen hoe je als kleine jongen tegenover poëzie stond.

"Mijn vader was een volksdichter, hij schreef eenvoudige-, soms kinderlijke gelegenheidsgedichten. Ik had dus al interesse van kleinsaf."

Die vader komt later nog terug als een eerste en blijvende aanklamp naar esthetiek.
Hoe is de prille dichter in jou dan tot ontplooiing gekomen, ik bedoel : vanaf welke periode kreeg je het besef dat poëzie een deel van je leven aan het worden was ?

"De broeders van Oostakker (Glorieux) hebben mijn eerste jeugdgedicht in een blaadje van die school gepubliceerd. Later was er de leraar W. Seghers uit Sint-Niklaas die aandacht had voor poëzie en mij pousseerde. Op school had ik altijd groot succes met mijn opstellen, zo is dat heel spontaan gegroeid. Toen ik elf was schreef ik reeds mijn eerste gedicht, het is dus vrij onbewust gegaan."

Is eenzaamheid ook voor jou een groot deel van je leven geweest zoals men van dichters heel dikwijls hoort ? Hoe ga je daarmee om ?

"Men mag niet overdrijven : ik heb altijd willen een normaal mens zijn. Het is allemaal - gave -, ik heb me nooit echt eenzaam gevoeld, waarschijnlijk omdat ik heel goed alleen kàn zijn."

Betekent dat alleen zijn dan een rijkdom ?

"Eigenlijk wel, dan pas kan ik werken, ik ken de waarde van de stilte."

Ja... om die stilte daar te verkrijgen is het niet moeilijk, in zijn vredig buitenhuis, weggedoken in het groen, nauwelijks merkbaar vanop de rijweg. Ik moest mij een weg banen voorbij de weelderige haag, langs het ongeschoren gras onder de overhangende oude boomgaard naar de voordeur. Het huis binnenin ademt stijlvolle schoonheid reeds bij het betreden van de glanzend oude vloertegels in de inkom.

Hoe schrijf je een gedicht, van begin tot einde in één adem en even van de aarde losgetild zoals dichters wel een s durven beweren of gaat dat moeilijker, stukje bij beetje ?

---

* Behaalde prijzen : Poëzieprijs van het Meetjesland (1981) - Albert De Longieprijs (1982 en 1984) - Poëzieprijs van de stad Beringen (1983) en Blankenberge (1983).
Publicaties : Wandelen met Maria (1977) - Zomeruur (1978) - Vluchtheuvel (1983) - Christine (1984) - Tango met de dood (1992) - Vrouwen van Delvaux (1993).

"Dat kan zeer verschillend zijn, meestal loop ik ermee bezig en dan komt het. Je mag niet peuteren aan een gedicht. Het komt soms deels, soms geheel, veelal verander ik er wat aan na een paar dagen of later, maar het mag niet overwerkt geraken."

Ben je daar gelukkig mee ?

"Soms wel, soms niet, het is allemaal en altijd slechts een benadering van wat ik aanvoel en beoog."

Bij het lezen en herlezen van je werk is het opvallend hoe je op meesterlijke wijze stillevens beschrijft, we krijgen de indruk dat je heel weinig nodig hebt om geïnspireerd te worden tot schrijven.

"Ik heb zeer weinig nodig om geïnspireerd te worden. Vroeger waren dat mijn reizen : Italië, Griekenland, enz., het opzoeken van de oorsprong, de geschiedenissen, nu zijn het de kleine dingen, de heel kleine alledaagse dingen van rondom ons, daarin herken je de groten."

Er volgt een heel belangrijke stilte, het is een kwestie van aanvoelen, hoe intens die stilte kan inwerken en rijkdom wordt in zijn poëzie.
Ik krijg de indruk dat veel vooropgestelde vragen in mijn hoofd hier overbodig zullen worden, bij een man die zo evenwichtig en heel diepgaand zich verbonden voelt met de eenvoudige schoonheid rondom zich... Toch is het opvallend en moeilijk te begrijpen dat het woord passie niet thuishoort in zijn spreken of schrijven, dat wij nergens in zijn werk enig impulsief vergrijp aan gevoelens vinden. In dit opzicht is hij als dichter uniek, hij vermijdt zorgvuldig de emotionele hoofdrol te spelen.

"Het heelal begint rondom u, hoe ouder hoe meer ik het besef krijg dat alles belangrijk is. En met dat alles bedoel ik de meest gewone dingen, voor mij heeft de natuur op de eerste plaats, maar ook de lectuur een enorme invloed op wat ik schrijf, het is allemaal belangrijk. Ik voel me enorm sterk verbonden met de natuur, we zijn er toch deel van, het is een identificatie : kijken met alle zintuigen."

Hij is een fijn waarnemer met oog voor kleine onbelangrijke dingen, wat de meesten voorbijlopen brengt hij naar ons toe in verzen.

Hij toont mij met intens handgebaar het vergezicht vanuit zijn woonkamer : een enorm open veld met rijen kanada's in de verte en ook schuingelijnd tot vlak bij het huis. Dan voel je plots waarom hij niet anders kan dan dit te bezingen in zijn poëzie, net zoals Streuvels de vlasgaard zag vanuit zijn werkkamer.
En ik merk op : die kanada's zijn altijd aan de praat.

"Ja het zijn geen mooie bomen op zichzelf maar ze maken indruk met hun steeds ruisende kruinen."

Hij is een dichter die niet in de wolken leeft maar toch heel veel over wolken schrijft.

Misschien een wat gevoelig liggende vraag : In je werk vinden we de vrouw slechts sporadisch en dan wel als moeder of een vage bemiddeling van vrede. Voel je, vanuit je levensomstandigheden, dit aan als een gedwongen beperking of in welk opzicht krijgt de vrouw in je leven betekenis ?

"Het is voor mij normaal, ik heb dat alleen leven nooit als een opgelegde beperking beschouwd."

Je kruipt nergens in de huid van een relatie man-vrouw.

"Neen, ik schreef wel gedichten over mijn moeder. Ja... ik heb ook geen zusters. Toch misken ik niet de betekenis, de grote waarde van de vrouw, ze is voor mij de gelijke, wel enigszins anders, gelukkig maar. Ze heeft meer warmte dan de man, meer tederheid, meer menselijkheid. De vrouw is een andere waarde die onmiskenbaar is! Ik denk dat ieder normaal mens daar gevoelig voor is."

Toch blijft het een raadsel waarom een dichter een levenlang laat voorbijgaan en prachtige gedichten schrijft met nergens een spoor van directe levensgezel in een zelf ondergaande betrokkenheid, altijd afstandelijk de waarnemer wordt, nooit de bezieler zelf, nooit de meespeler als het om relatie man-vrouw gaat.
Hij geeft toe dat hij nooit impulsief leeft of schrijft, wat hem ongetwijfeld hoogtepunten van gevoelsbeleving maar evenzeer van dit soort verdriet heeft bespaard.

Is je beroepsleven goed verenigbaar geweest met je dichterschap of waren er spijtige beperkingen? Had je niet liever de fulltime schrijver willen zijn?

"Mijn beroepsleven was goed verenigbaar met mijn schrijven. Ik heb geluk gehad leraar talen te mogen zijn, het heeft eerder inspirerend gewerkt. Fulltime schrijver zijn is geen hulp! Ik heb het meest inspiratie met veel ander werk erbij, ik moet mijn tijd kunnen stelen om te kunnen dichten."

Het zal dan toch waar zijn dat een kunstenaar het hoogste niveau bereikt wanneer de geest zich verscherpend inzet in bepaald toestanden van stress.
Ik moet toegeven dat de antwoorden op mijn vragen gekenmerkt worden door beheersing, een rustig nadenken en nooit een gehaaste of slordige indruk geven. Tot ineens bij volgende vraag de heftigheid in zijn blik en het plots vlugger praten een verrassende opstandigheid verraden bij de rustige, gelukkige dichter van daarnet.

Vind je dat de media een reëel en positief beeld geeft van onze huidige Nederlandstalige dichters? Ben je gelukkig met wat er de laatste jaren aan poëzie wordt bedreven?

"Ongelooflijk wat ze uitspoken! Velen die in de lift zitten en anderen die geen kans krijgen. Neem bijvoorbeeld Leo Mets die onlangs gestorven is, toch een belangrijk schrijver, schreef een vijftigtal romans; in de Standaard Literair is daar geen woord over gerept, wel bij hun doodsberichten, maar dat brengt geld op hé! En als je dan ziet wie in de literaire pagina's wel verschijnen, heel uitgebreid! Ze gaan die ruimte nog verdubbelen in de toekomst. Het is triestig om vast te stellen hoe kleinschalig het allemaal werkt, het zijn allemaal clans waarbij de een de ander bewierookt en als je het goed volgt, een tijdje later de ander weer die een.
Ik zit ook in de redactie van "Dietse Warande" met H. Bousset als hoofdredacteur, wat toch altijd een gewaardeerd tijdschrift was op literair gebied is nu ook alles behalve geworden, wat daarin nu allemaal wordt toegelaten! Ik denk dat ik het ga opgeven, ik wil niet tussen die -zwakken-, om het voorzichtig uit te drukken. Van Herrewegen vindt eveneens de kwaliteit zeer spijtig.
Veel gedichten van onze huidige dichters zijn een raadsel. Het is gewoon triestig. Het moet nieuw zijn maar dat kan niet, bij een gedicht is niet alleen de inhoud belangrijk maar ook de vorm, de woordenkeuze, de leestekens. Er staan bij modernen geen leestekens meer, maar wij lezen het toch met leestekens, waarom mogen ze er dan niet staan? Dat is niet nieuw of modern, dat is veeleer onkunde.
In de media geldt nog één ding : wat herhaald wordt, wordt geloofd. Bijvoorbeeld de opvattingen over leven en dood, het heeft allemaal de grote truc van de reclame aangenomen en het erge is dat het bij de massa erg goed aanslaat op die manier : het kan - het mag - het moet. Het is een must die schrijver te lezen want hij ligt in de mode, nee, in de media, het is om een of andere "reden" een mediabeest geworden, niet noodzakelijk dat hij goed schrijft. Want noem mij eens een paar journalisten met literair esthetische smaak?
Er zijn hele rijen dichters afgeschaft vb. Nijhof, Rilke, W. Buning, Bloem, Van Nijlen... maar ik weet zeker, ze komen terug."

Van welke dichter hou je het meest?

"Rilke! Hij is niet gemakkelijk maar buitengewoon goed.
De kunstenaars kruipen dan ook allemaal zo graag elk in zijn ivoren toren. G. Mandelinck is daar een goed voorbeeld van, om er maar een te noemen.

Anton van Wilderode in zijn huiskamer te Moerbeke

Anton van Wilderodes woning te Moerbeke midden de rustige natuur

Poëzie moet verstaanbaar zijn, ik hou niet van poëzie met bijsluiters. Een goed gedicht hoeft geen extra uitleg. Doe desnoods de moeite om het twee- of driemaal te herlezen maar dan moet het begrepen worden. De helft van wat tegenwoordig geschreven wordt versta ik niet, eigenlijk meer dan de helft, dat zijn geen schrijvers, dat zijn sukkelaars. En kijk ook eens TV, ook daar zijn het altijd dezelfde clans.
Neem de "drie wijzen", ik noem ze de drie vijzen, wat een ellende. Dan geven ze boekenprijzen, altijd dezelfde T. Lannoye en Brusselmans, hét voorbeeld van armoede. De andere schrijvers kennen ze blijkbaar niet. De huidige media is gekenmerkt door persoonlijke onkunde. In een quiz kennen ze alle namen van wielrenners en zangers maar geen literatuur. Ik ben zeer ongelukkig met wat er in de pers en op TV verschijnt, ze hebben te veel macht, vooral op de jeugd waarbij alle goede normen nog moeten worden aangelegd.
Dat moderne heeft een heleboel uitleg nodig, liefst nog met een hoogdravende woordenschat om zich toch maar verstaanbaar te maken. Maar toon een beeldje in Chinees ivoor met enkel wat muziek en het ontroert.
Dat laatste is kunst.
Dat eindeloos snobisme : men wil "bij"-zijn door extreem te doen. Ik denk aan mijn laatste bezoek aan het Centre Pompidou te Parijs waar lakens waren gespannen met lucifers en een grote naam eronder. We moesten ons daarvoor schamen! In Keulen in het Stedelijk Museum stond een reuze-aquarium met onnozelheden. Ik stond erom te lachen maar de bewaker zei : "Ja meneer, jij kunt er nog mee lachen, maar ik moet hier elke dag op kijken." Die uitlating kan dan al een kleine troost zijn, och. Te Beauvoorde heeft de jaarlijkse zomertentoonstelling nu een nieuwe organisator, het is Jan Dhaese niet meer. Wat vroeger altijd zeer goed was, krijgt nu een bespottelijk laag niveau. Negentig procent van de opmerkingen, geschreven in het gulden boek van bezoekers, is grote kritiek, dat is dan al hoopgevend."

Wanneer ik de opmerking maak dat de gezellige woonruimte een verzamelplaats lijkt van kunstvoorwerpen, word ik gewillig rondgeleid.

"Ja, het zijn allemaal herinneringen, te veel maar och..."

Hij toont een paar beeldjes in heel fijn houtsnijwerk. "*Dat heeft mijn vader gemaakt.*" Schoonheid is altijd dicht bij hem geweest van kindsaf. Hij wijst verder naar een paar bronzen beeldjes en met een breed handgebaar de vele onbesproken tekeningen, litho's en schilderijen.

Waar zijn dan die journalisten met een esthetische waardeschaal op gebied van literatuur?

"Als men bedenkt, iemand als Westerlinck is nooit vervangen, dat was een man van niveau met literaire esthetische smaak.
Westerlinck was een goede vriend van mij, hij heeft mij enorm geholpen. Samen met Lode Roose heeft hij o.a. ook geijverd om mij doctor honoris causa te maken van de Leuvense Universiteit. Beiden zijn ook al dood." (denkt weemoedig na...)

We weten dat je op schitterende wijze zult voortbloeien bij al wie je poëzie leest, wat betekent dit voor jou en wat betekent het afscheid te moeten nemen van dit leven? Hoe sta je tegenover de Grote Reis?

"Ik zal met tegenzin afscheid nemen. Het is een zekerheid te moeten gaan maar ik ben nog altijd vragend en nieuwsgierig, heel nieuwsgierig. Er is geen angst maar ook geen jubel. Ik wil in eenvoud begraven worden, ik heb al een plaats, naast mijn broer."

Je poëzie is een gróót loflied aan de natuur. Waarom neemt de natuur zo een belangrijke plaats in?

"De natuur is het bereikbare en het mysterieuze. Hoe zijn we hier, waarom zijn we hier? Sterven is voor mij naar God gaan. Wies Moens noemt dat : "Het grote ginds..." Maar hoe het is, dat is een vraag. Ik voel mij een stuk van die natuur."

En dan wijst hij zwijgend naar de uitgestrekte weide door het raam en naar de bomen. Wanneer wij zijn wereld binnenwandelen langs zijn gedichten voelen wij vers na vers wat hij bedoelt met deelgenoot te zijn van de natuur.

Waarmee ben je het meest gelukkig geweest als dichter?

"Met het maken van een geslaagd gedicht los van publicatie, de versgemaakte gedichten maken het meest gelukkig."

En ik dacht : het zal het toekennen zijn van een van de veel gewaardeerde prijzen die hij ontving... Ook in dit antwoord kent men de meester.

Welk is volgens jou het best geslaagde gedicht?

"Ieder vers heeft zijn lezer."

Van welke uit jouw werk hou je het meest?

"Op het marmer van Delos" en de laatste bundel "Apostel na de twaalf". Dit gaat over de reizen in het spoor van Paulus, dit zijn de vertalingen uit Paulus zijn brieven in verzen weergegeven. Het boek heeft reeds een tweede druk op 6000 exemplaren en allemaal uitverkocht, uitgegeven bij Davidsfonds."

Wanneer ik je hoor spreken en vooral bij officiële gelegenheden vlecht je veel humor tussen de zeer diepgaande regels.

"Ik heb veel plezier beleefd als student en als leraar. Humor is heel dikwijls ontroeringen wegsteken en dat komt soms zelfs cynisch over maar cynisme is een ingepakte vorm van diepe ontroering. Humor is zeer belangrijk, de dierlijke ernst van de mensen is een ramp. De mensen kunnen niet meer gewoon zijn. Men mag zich ook niet méér doen zijn dan men is, men mag zich nooit laten voorstaan om wat men kan, dit zeg ik meer beklemtoond naarmate ik ouder word, het is allemaal tenslotte zo weinig en onbelangrijk.
Kunst is boven alles toch het belangrijkste. Niet enkel kunst, elke mens is dat beetje bijdrage, is belangrijk als die het goed meent, niet de profiteurs."

Je zei ergens in een toespraak omtrent je ouderdom : "De ravage is enkel uiterlijk." Waarop slaat dat?

"Inwendig ben ik zeer optimistisch. Veel auteurs zijn echte zwartkijkers en schrijven te bewogen verzen, dit is niet altijd aangenaam, ik ben zo niet en wil ook niet zo schrijven."

Dan krijg ik weer het gevoel dat deze dichter uniek is in zijn zo evenwichtige benadering en beleving van de dingen rondom zich en de diepgang van het leven zelf. Ik had stellig gedacht dat er, zelfs al vind ik het niet in zijn poëzie, toch in dit interview een of andere emotionele ontsporing zou komen, maar mis...
Ik zocht vruchteloos naar dat passionele levensgeweld in zijn werk. Hij is niet de gevangene van zijn gevoelswereld, niet een verscheurd of dramatisch man. Om het met zijn woorden te zeggen : - hij kent geen andere hartstocht dan bestaan - en dit doet hij schitterend in zijn poëzie.

Toespraak van mevr. Ada Deprez, professor-emeritus van de RUG, in het Gildenhuis te Melle ter gelegenheid van de viering van Anton van Wilderode bij zijn 75ste verjaardag.

Zeer geachte Jubilaris, Beste Anton van Wilderode
Dames en Heren, Beste Vrienden van de Dichter.

Op verzoek van uw voorzitter Hugo Bral heb ik de aangename opdracht gekregen u aan elkaar voor te stellen : de dichter aan het publiek, het publiek aan de dichter.
Dat kan niet moeilijk zijn, want sedert jaren is hij een vertrouwde verschijning in het Vlaamse geestesleven, in cultuur en literatuur, in boek en tijdschrift treedt hij regelmatig op in het genootschapleven en in het maatschappelijk bestel.
Daarbij is hij overal in den lande - en naar ik mag aannemen dus ook in Melle en omgeving - een gevierd spreker en voordrachthouder, die op innemende en meesterlijke wijze een aantal thema's uit onze poëzie of uit de antieke gedachtenwereld bespeelt. Als Cyriel Coupé in 1918 te Moerbeke in het Soete Waasland geboren, werd hij in 1944 priester en studeerde hij klassieke filologie in Leuven. Deze studie zou o.m. zijn verdere professionele loopbaan bepalen : hij heeft zijn taak vooral als leraar in het klein Seminarie te Sint-Niklaas opgenomen, en is als dusdanig de man die een heel stuk van onze jeugd heeft opgeleid en smaak heeft doen krijgen in onze poëzie. Het overkomt mij nu nog vaak dat mijn studenten Germaanse aan de universiteit te Gent zich aandienen als "een oud-leerling van Van Wilderode", en zij zijn er trots op, ook als zij tot rebelser en opstandiger overtuigingen en ideeën waren geëvolueerd dan die waarin hij hen was voorgegaan. Meer nog : voor alle leerlingen in het middelbaar onderwijs stelde hij in 1968 de felgesmaakte bloemlezing **De Dubbelfluit** uit onze literatuur samen, die zijn naam verder bekend zou maken en zijn reputatie als belezen en fijnbesnaard man verder zou uitdragen. Ondertussen zal hij ongetwijfeld een tiental jaren geleden met een zucht van verlichting de schooldeur achter zich hebben dichtgeklapt en hebben gedacht : eindelijk meer tijd voor eigen literair werk. En daar is ondertussen nog heel wat op gevolgd.
Gedurende die leraarstijd en erna had hij zich, vanuit zijn warme belangstelling voor de antieke wereld rond de klassieke oudheid en de Middellandse zee bekwaamd en om zo te zeggen vastgebeten in vertaalwerk : zo werkte hij van 1962 tot 1975 aan de **Aeneis**, de **Bucolica** en de **Georgica** van Vergilius : en daarna aan Horatius. 's Zomers trok hij, en trekt

hij trouwens regelmatig nog op reis naar Italië en Hellas, naar de Etrusken en andere uitgestorven beschavingen, en ontdekt zo specifieke facetten van de oude wereld.
Ondertussen hoor ik natuurlijk beslist stil te staan bij zijn poëzie : de beste kans immers om een mens in zijn binnenste en in zijn essentiële, maar ingehouden emoties te leren kennen.
Bij mij was dit reeds als klein meisje. Het waren regels die mij steeds zijn bijgebleven :

Dit is het erfdeel onzer vadren
Bemin dit land, bemin en strijdt
En wees geen wankel riet ter watren
Maar wel een eik, die staat of splijt.

Zijn poëzie nu, in de ondankbare oorlogsjaren, in 1943, ingezet met de elegisch-muzikale bundel **De moerbeitoppen ruischten**, valt te situeren tussen de **Vormen**-poëzie van 1936-1940 (met o.a. Buckinx en Demedts) en de generatie van de experimentele vijftigers. Ze staat ons, in felle tegenstelling tot deze laatsten, traditioneel, helder en communicatief voor ogen. Ze is door een redelijk poëziegevoelige lezer en ook door de gewone lezer te volgen en te begrijpen. Zij is doordrongen van christelijk geloof en betrokken op leven en wereld. Zij is in de loop der jaren steeds meer gaan getuigen van humanisme en wezenlijke ontroering, van geestelijke verruiming en verdieping, van aandacht voor het menselijke lot en van solidariteit met onze gemeenschap. Onvergankelijk zijn de verzen over vader en moeder, over zijn dorp, over de Waaslandse landschappen en herinneringen, gevat in een melancholisch perspectief van vergankelijkheid en eeuwigheid. Denkt u maar aan **Dorp zonder Ouders** van 1978, en aan **De Overoever** van 1981. Zeer typisch Wilderodiaans is zijn gelegenheidspoëzie, die men dient te plaatsen en te interpreteren in de dienende liefde voor zijn volk. Als dusdanig is hij rustig, beslist en principieel blijven voorgaan en voortgaan in de Vlaamse strijd, is hij rechtlijnig en consequent blijven onze volkse waarden verdedigen en bezingen, is hij een authentiek en integer man. Denkt u maar aan zijn verzen voor de IJzerbedevaarten, gemeenschapspoëzie van een hogere factuur.
Maar ik moet afronden : ik heb het al te kort gehad over zijn waarde als priester, leraar, vertaler, dichter en Vlaming, alle facetten van zijn unieke persoonlijkheid. Ik heb ze allicht te grof geborsteld, onvoldoende genuanceerd of uitgediept. Kort gezegd : hij heeft de bonkigheid van de mannengestalten bij Permeke : rustig, solide, hoekig, als een rots, onverzettelijk. Maar daarachter en daaronder schuilt steeds een warm-kloppend hart, dat het

best tot uiting komt als men hem zelf zijn verzen, met ingehouden gevoel en zachte hese stem, hoort voorlezen.

Beste Anton van Wilderode, geachte jubilaris : uw publiek, de jeugd, de kunstenaars, de koren en de scholen van Melle, bieden u daarom uw eigen onvergetelijke teksten, gezongen of geschreven, aan als dank voor wat en wie u bent en als dank voor wat u gelukkig steeds was en naar wij vurig hopen nog lang zal zijn : een vaste waarde in ons land en bij ons volk.

AANVULLENDE LEDENLIJST VAN DE HEEMKUNDIGE VERENIGING DE GONDE 1998

(gegevens t.e.m. 15 november 1998)

1) STEUNENDE LEDEN (VANAF EEN BIJDRAGE VAN 500 BEF)

- Balcaen Véronique, Schauwegemstraat 71, 9090 Melle.
- Moreels Eric, schepen, Geraardsbergsesteenweg 162, 9090 Gontrode.
- Timmerman Willy, Brusselsesteenweg 226, 9090 Melle.
- Van Den Broecke Lutgarde, gemeenteraadslid, Mellestraat 312, 9090 Melle.
- Vander Auwermeulen Jean, Caritasstraat 36, 9090 Melle.

2) LEDEN (VANAF EEN BIJDRAGE VAN 200 BEF TOT 500 BEF)

- Aelterman Marc, Driesstraat 15, 9090 Melle.
- Baele Christophe, Azaleastraat 33, 9920 Lovendegem.
- Burgelman Luk, Koningin Fabiolalaan 4, 9090 Melle.
- Chuffart Rosa, Brusselsesteenweg 533, 9090 Melle.
- De Backer Erwin, Gemeenteplein 20, 9090 Melle.
- De Porre Johan, Brusselsesteenweg 413, 9090 Melle.
- De Wulf Guido, Vinkendal 8, 9031 Drongen (Gent).
- D'Hoye Willy, Brusselsesteenweg 65, 9090 Melle.
- Fewan Roger, Kloosterstraat 52, 9090 Melle.
- François Herman, Kerkstraat 17, 9090 Melle.
- Gansbeke Willy, Rijsenbergstraat 4, 9000 Gent.
- Gemeentelijke Openbare Bibliotheek, Dijsegemweg 1, 9820 Merelbeke.
- Gillis Dirk, Akkerstraat 7, 9090 Melle.
- Goessens Marc, Kleine Wetterstraat 44, 9230 Wetteren.
- Keverijn Diane, Tuinstraat 38, 9090 Melle.
- Sackx Martin, Groot Begijnhof 17, 9040 Sint-Amandsberg (Gent).
- Slock André, Kalverhagestraat 14, 9090 Melle.
- Van Loo Godelieve, Driesstraat 61, 9090 Melle.
- Vervaet Luc, Geraardsbergsesteenweg 32, 9090 Melle.
- Vits André, Hof ter Beuken 24, 9090 Melle.

MELLE -DRIES : HET HOF FOUQUART

- door André Vervust -

In het boek "Familiekroniek van de familie Fouquart" geschreven door Willem Fouquart lezen we : Francies Fouquart huwde in 1796 met Coleta De Noëtte. Hij was een werkman en met zijn gezin woonde hij eerst in de Kloosterwijck en daarna op de Grooten Elsdriesch te Melle. Francies en zijn vrouw waren beiden te Melle in 1772 geboren. Ze verhuisden rond 1803 naar de Grooten Elsdriesch.
Op 8 november 1796 werd uit dit huwelijk een zoon Carolus geboren al eerste kind.
Die Carolus huwde in 1824 met Marie Angeline Bouque. Ze woonden op de Grooten Elsdriesch en deden het vrij goed want ze verwierven op deze wijk vele eigendommen. Bij deze eigendommen was er ook een boerderij in de Drieschstraat. Wanneer het gezin deze eigendommen en dus ook de hoeve verwierf is niet met zekerheid bekend. Wel vinden we ze op de kadastrale legger horende tot de kaart van P. C. Popp (± 1860) onder hun naam terug.
Het gezin har 6 kinderen. Carolus stierf te Melle in 1866 en Marie Angelina overleed er eveneens in 1876. Zij was geboren te Maldegem in 1794. We kunnen hieruit afleiden dat deze hoeve reeds bestond van omstreeks 1800 en is nu ongeveer 200 jaar oud.

De eigendommen zijn grijs gemaakt

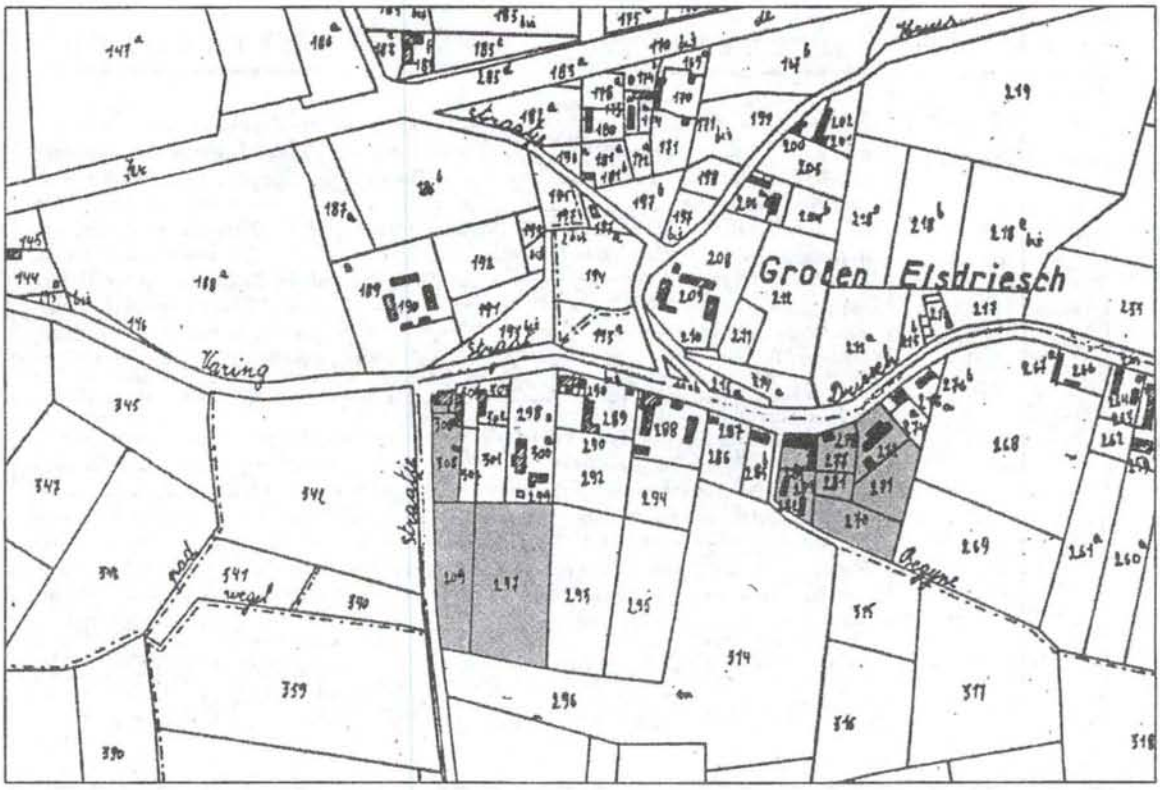

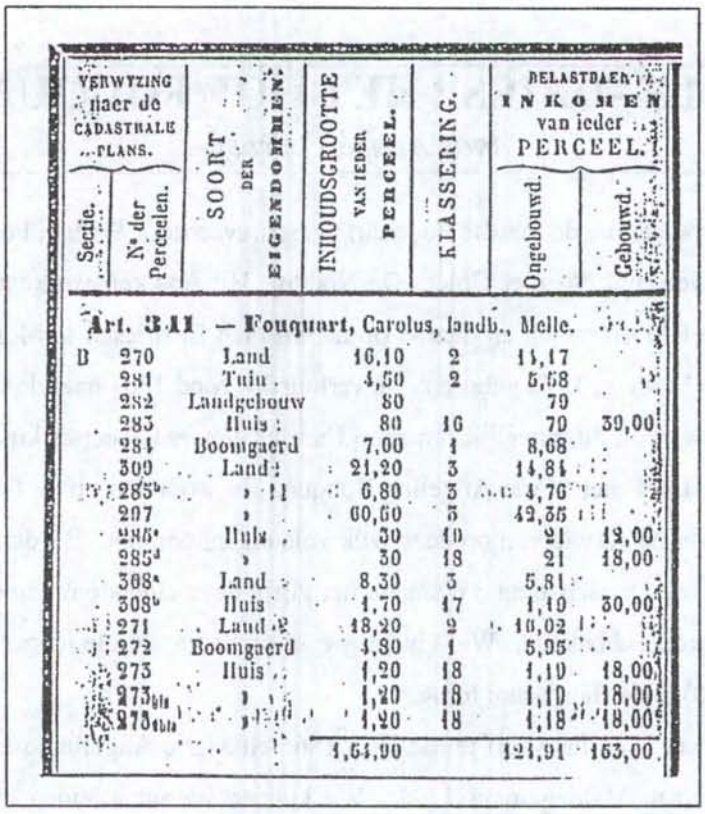

VERWYZING naer de CADASTRALE PLANS. Sectie.	N° der Perceelen.	SOORT DER EIGENDOMMEN.	INHOUDSGROOTTE VAN IEDER PERCEEL.	KLASSERING.	BELASTBAER INKOMEN van ieder PERCEEL. Ongebouwd.	Gebouwd.
Art. 341. — Fouquart, Carolus, landb., Melle.						
B	270	Land	16,10	2	11,17	
	281	Tuin	4,50	2	5,58	
	282	Landgebouw	80		70	
	283	Huis	80	16	70	39,00
	284	Boomgaerd	7,00	1	8,68	
	309	Land	21,20	3	14,84	
	285b	»	6,80	3	4,76	
	207	»	60,60	3	42,35	
	286a	Huis	30	10	21	12,00
	285d	»	30	18	21	18,00
	308a	Land	8,30	3	5,81	
	308b	Huis	1,70	17	1,10	30,00
	271	Land	18,20	2	10,02	
	272	Boomgaerd	4,30	1	5,95	
	273	Huis	1,20	18	1,10	18,00
	273bis	»	1,20	18	1,10	18,00
	273ter	»	1,20	18	1,18	18,00
			1,54,90		121,91	153,00

Uittreksel uit de kadastrale legger van Melle horende bij de kaart van P.C. Popp (± 1850)

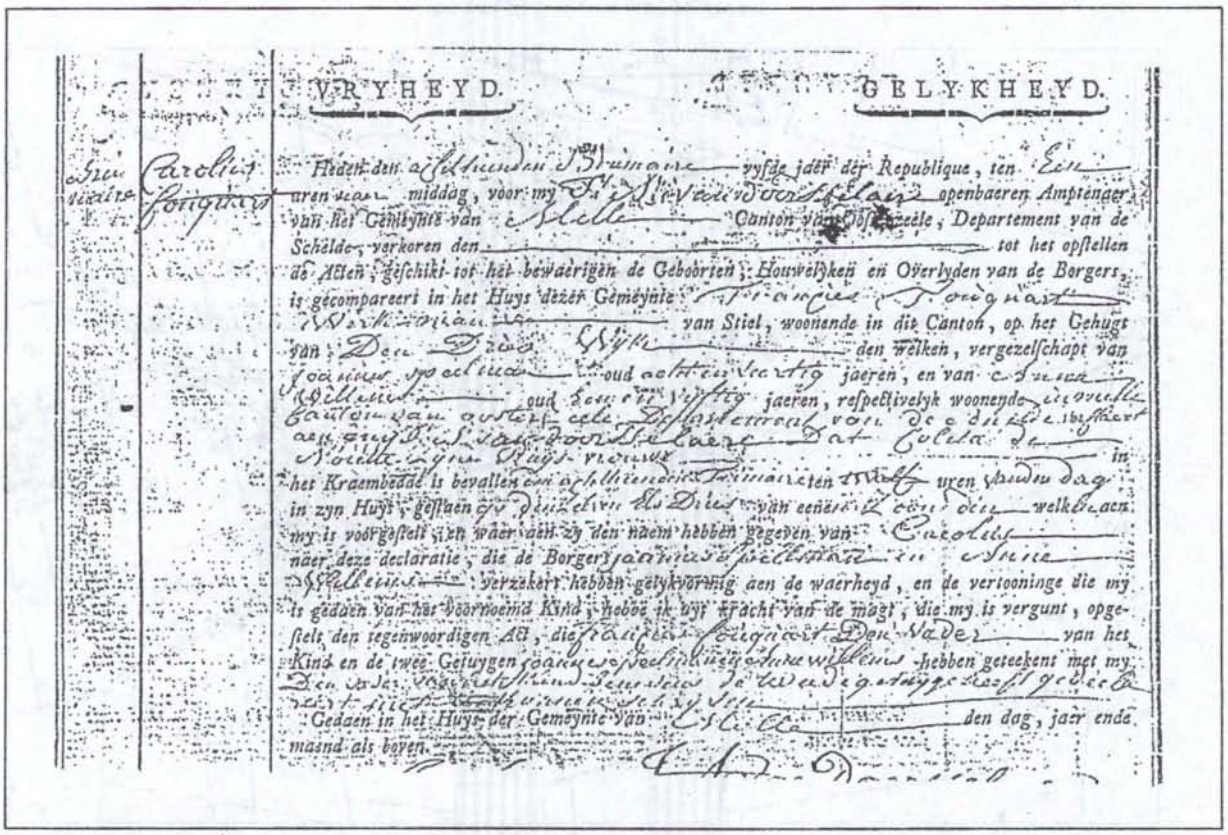

Geboorteakte van Carolus Fouquart

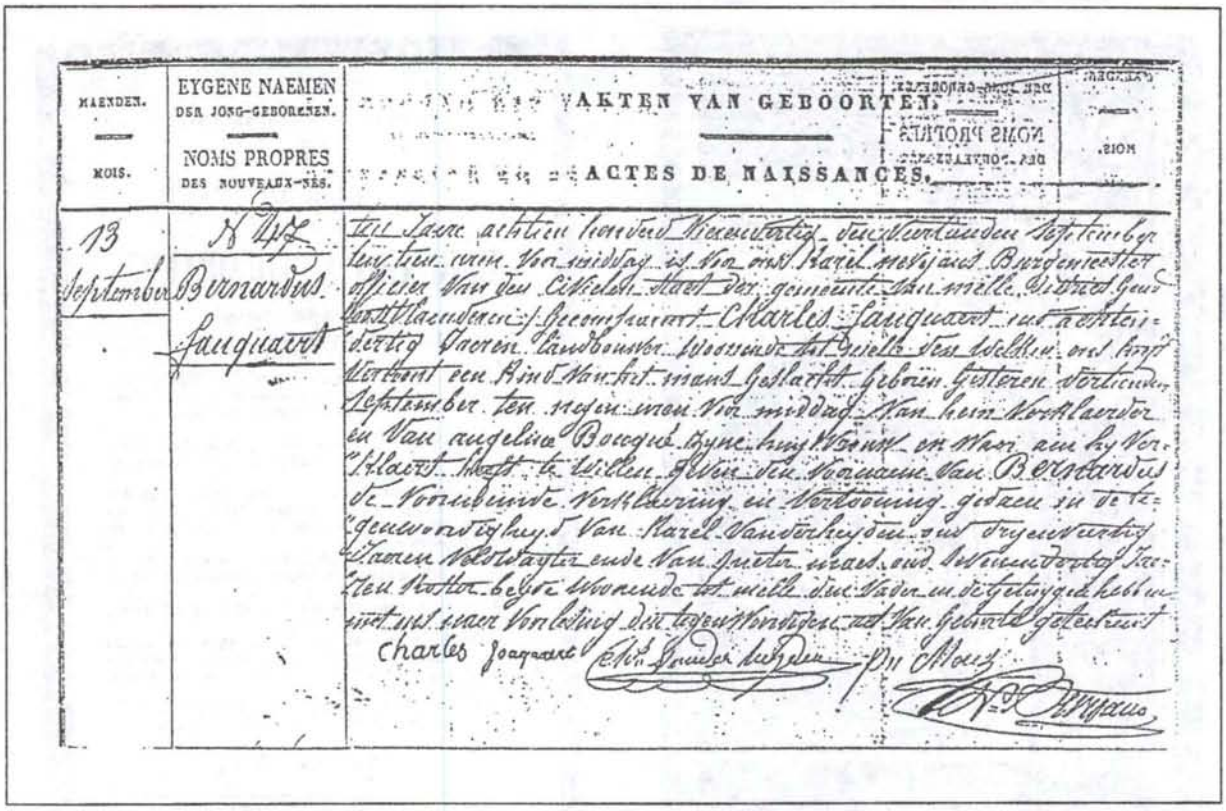

MAENDEN. MOIS.	EYGENE NAEMEN DER JONG-GEBORENEN. NOMS PROPRES DES NOUVEAUX-NÉS.	AKTEN VAN GEBOORTEN. ACTES DE NAISSANCES.
13 September	N 47 Bernardus Fauquaert	ten Jaare achtien honderd Vierendertig den Veertienden September ten tien uren Voor middag is Voor ons Karel nevijans Burgemeester officier van den Civielen Staat der gemeente van melle Distrikt Gend Oostvlaenderen / Gecompareert Charles Fauquaert ouder achtendertig Jaeren landbouwer Woonende tot melle den welken ons heeft vertoont een Kind van het mans Geslacht geboren Gisteren Vertienden September ten negen uren Voor middag van hem Verklaerder en van angeline Bouqué zyne huysvrouw en waar aan hy Verklaert heeft te willen geven den Voornaem van Bernardus de Voornoemde Verklaering en Vertooning gedaen in de tegenwoordigheyd van Karel Vanderheyden oud dryenveertig Jaeren Veldwagter ende van Pieter maes oud Sevenendertig Jaeren Koster beyde Woonende tot melle den Vader en de Getuygen hebben met ons naer Voorlesing den tegenwoordigen act van Geboorte geteekent Charles Fouquaert [signature] [signature] [signature]

Geboorteakte van Bernard (de naam Fouquart is nu Fouquaert geschreven).

De jongste zoon van Carolus, Bernard, erfde de ouderlijke hoeve. Hij was op deze hoeve geboren op 13 september 1834.

Bernard huwde met Johanna Marie Van der Fraenen in 1876. Hij was 42 jaar en zijn vrouw bijna 28 jaar. Zij was de dochter van een wagenmaker uit Grootenberghe. Het gezin kreeg 7 kinderen. Bernardus overleed te Melle op 27 augustus 1902. Hij was 68 jaar. Zijn vrouw bleef met hun kinderen op de hoeve. Zij overleed te Melle op 12 december 1925 en was 77 jaar.

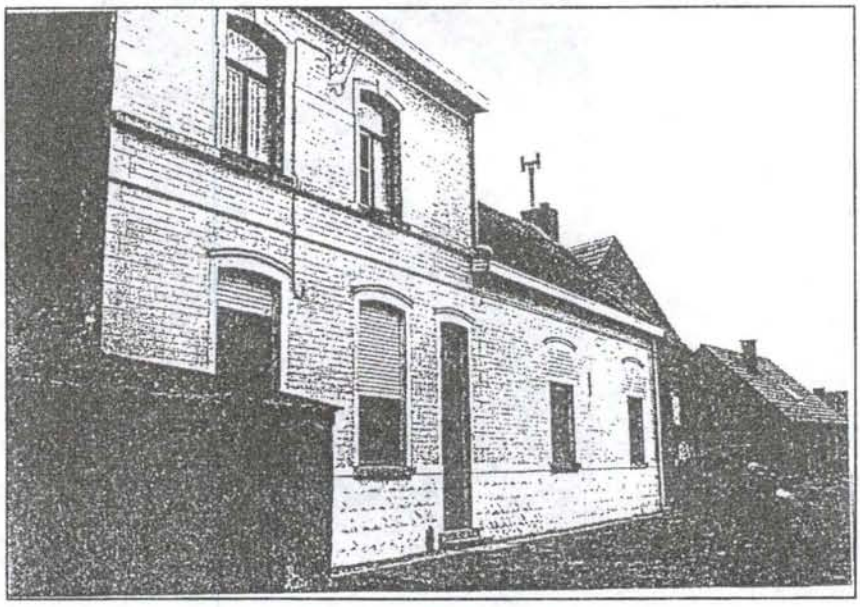

Het verhoogde deel van het gebouw is veel later opgetrokken, vermoedelijk rond 1900

Bidprentje van Bernard Fouquart

Bernard Fouquart

Floribertus, de derde zoon van Bernardus, had de hoeve op 24 november 1925 verworven door erfenis. Hij was dus eigenaar vóór zijn moeder overleed. Floribertus was geboren te Melle op 19 juli 1886 en overleed te Gentbrugge op 20 april 1968. Hij was dus 82 jaar.

Floribertus met als roepnaam Floore, huwde in 1921 met Annais Vander Eecken. In dat huwelijk werd een zoon geboren. Annais was geboren te Letterhoutem op 10 november 1883 en overleed te Gent op 15 juli 1927. Ze werd slechts 44 jaar oud.

Floribertus hertrouwde een vijftal maanden later, met Romaine De Rijcke. Zij was geboren te Wondelgem op 8 april 1891 en woonde vermoedelijk te Gontrode. Daar werd het huwelijk voltrokken op 1 december 1927. Uit dit huwelijk werden 2 kinderen geboren. Na 13 jaar huwelijk stierf ook zijn tweede vrouw te Melle op 22 juni 1940. Ze was 49 jaar.

Een jaar later huwde Floribert met Marie Leonie Sackx. Ze trouwden te Oosterzele op 30 september 1941. Zijn vrouw werd te Oosterzele op 28 februari 1889 geboren en ze overleed te Overmere op 17 maart 1985. Ze was 96 jaar geworden.

De hoeve werd uitgebaat door het hele gezin. Later kwam daar ook een hoeveknecht bij. De meeste gronden rond de hoeve waren verkocht of in handen van de andere kinderen (broers en zusters van Floribert) door erfenis.

Het meeste land en de weiden lagen tussen de Driesstraat, de Varingstraat, de Begijnewegel en de Gontrode heirweg.

Zo moest men soms met de koeien over de straat naar de afgelegen weiden. De koeien werden aan elkaar gebonden en vooraan voortgetrokken met achteraan een drijver om ze in de goede richting te houden. Er moesten steeds twee personen met deze koeien meegaan. Op het land werden aardappelen en koren verbouwd.

Op het hof hield men ook kippen en varkens. Soms konden de koeien ook grazen in de boomgaard. Zoals in de meeste boerderijen werden hier ook de meeste goederen verkocht aan de geburen.

Vroeger was de ingang van de boerderij langs de Begijnevoetweg maar is dan verlegd naar de Driesstraat.

De eerste zoon van Floribert is vrijgezel gebleven. De tweede zoon Georges huwde in 1968 en de dochter Anna huwde in 1957. De hoeveknecht August Wille is gehuwd met een vrouw van Melle Dries en heeft dan de hoeve verlaten.

In 1964 is de hoeve verkocht aan een zekere Van Heule die daar een tijdje heeft geboerd maar de hoeve dan verhuurd heeft aan een persoon met de naam de Ketelaere die daar auto's repareerde.

In 1975 heeft het echtpaar Gratiën Leurquain - Marie Vermeiren de hoeve gekocht. Ze hebben daar binnenin veranderingen gedaan maar aan de buitenbouw is niets gewijzigd. Nu word deze hoeve ook nog gebruikt door de zoon van het echtpaar nl. de uitbater van de firma Aquamella.

In 1935 heeft Floribert aan de Driesstraat nog 3 huizen gebouwd die eveneens in 1964 verkocht werden.

grondplan van het Hof van Fouquart op Melle-Dries

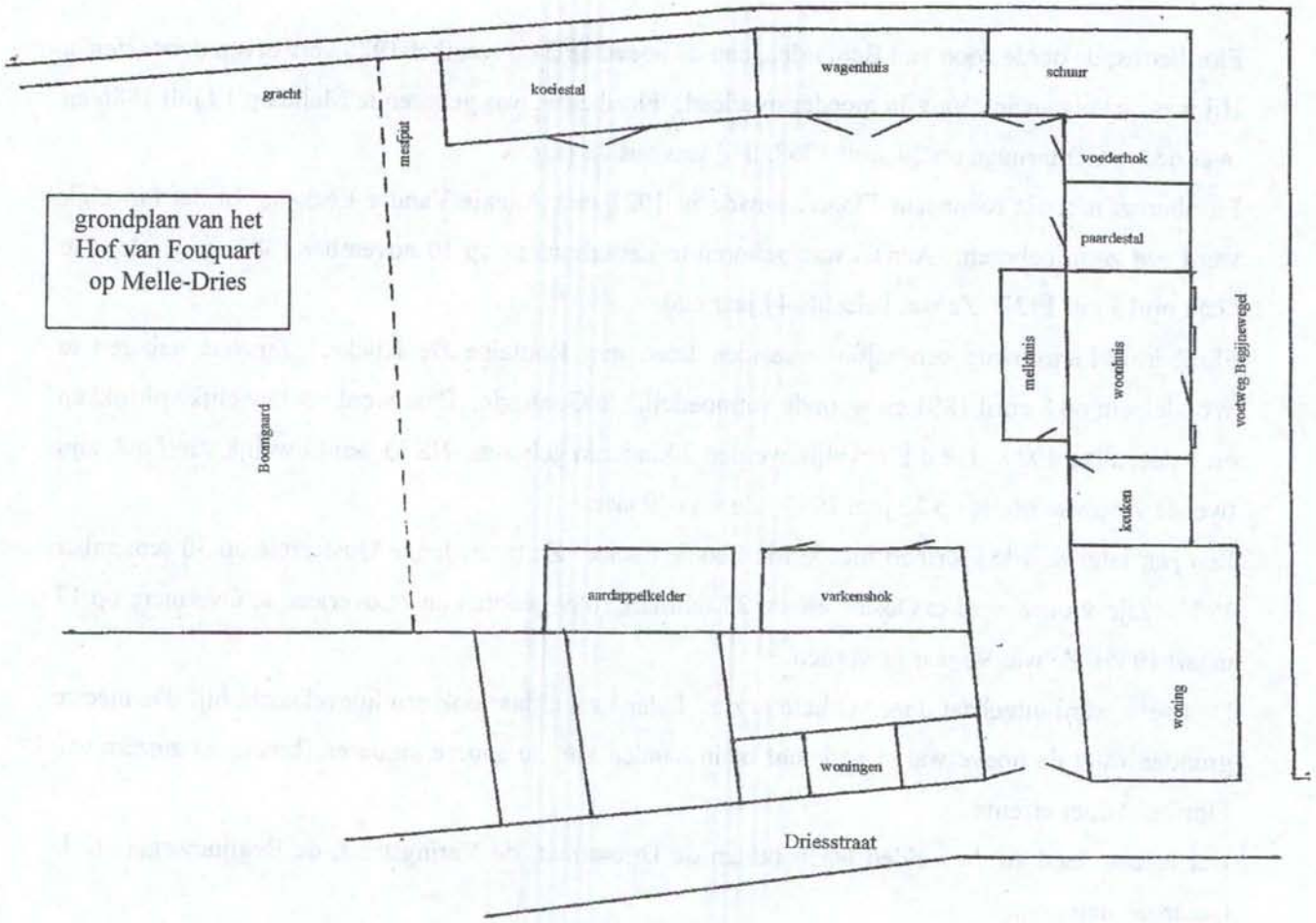

foto : ingang langs de Driesstraat

GONTRODE IN 1796

- door Luc De Ruyver -

Toen de Fransen op het einde van de 18de eeuw onze gebieden veroverden wilden zij een duidelijker beeld van de bevolking. Voorheen werden enkel de dopen, huwelijken en overlijdens bijgehouden door de pastoor. Naast de Burgerlijke Stand werd ook een momentopname gemaakt in 1796, een weergave van de "commune", vóór 1796 sprak men van een parochie, zoals ze toen was met de verschillende bewoners. Deze voorloper van de bevolkingsregisters bevatten eerst de "naemen der inwoonders boven de twaelf jaeren", vervolgens de "auderdom", de "staet ofte bedrijf", de "woonste der inwoonders in den wijk ofte straete". Verder werd vermeld : "tijdstip als zy in de commune zijn gekomen" en daaruit werd de "tijd van hun verblijf" afgeleid. Tenslotte werd het aantal "kinderen onder de 12 jaren vermeld". Elke persoon van twaalf jaar en ouder werd dus afzonderlijk vermeld. De personen werden genummerd en het bleek dat de Fransen de gemeente per straat of wijk afliepen en er gezin per gezin (inclusief de inwonende knechten en meiden) in hun registers optekenden.

Voor Gontrode kregen we op die manier een overzicht van de 366 inwoners waarvan er 107 jonger bleken te zijn dan 12 jaar. De nummering van de beroepsactieven en de som van het aantal minderjarigen werd door de Franse bezetter vaak fout weergegeven. Slechts 36 Gontrodenaren waren ouder dan zestig jaar. De leeftijdscurve van twee eeuwen geleden is dus bijna het omgekeerde van de hedendaagse door de toenmalige kroostrijke gezinnen en de lage gemiddelde levensduur.

Hoewel deze telling niet zozeer werd opgesteld met statistische doeleinden kregen we ook enig zicht op de beroepsactiviteiten van de bevolking. Van de 259 Gontrodenaren van twaalf jaar en ouder waren er 48 personen die actief waren in de landbouw (47 landsmannen en 1 koewachter). Verder telde Gontrode 30 spinsters, 1 arbeider, 1 werkman, 6 wevers, 3 mutsestelsters en een naaister. Deze mensen waren actief in de textielsector of de thuisnijverheid maar het kwam er in die tijd vaak op neer dat deze arbeid in de winter noodzakelijk was om te overleven daar er op de boerderij minder werk en dus minder te verdienen was. Dus waren de meesten van deze textielarbeiders ook landbouw(st)er.

Hetzelfde geldt voor de 100 personen die als verwanten werden vermeld : de 44 echtgenotes, de 26 zonen, 26 dochters, de twee weduwen, een broer en een zuster die ook actief geweest zijn op de boerderij, op het weefgetouw of spinnewiel. Verder waren er nog 43 knechten en meiden waarvan

één man als dienstbode werd vermeld en drie vrouwen als dienstmeid. De andere 26 knechten en 13 meiden waren waarschijnlijk ook aan het werk bij een meer begoede boer.

Een duidelijk categorie vormen de vaklieden : in Gontrode waren deze 14 vaklui goed voor ongeveer vijf procent van de beroepsactieve bevolking : Gontrode telde drie kleermakers (Martinus Dammekens, Pieter en Jan Baptiste Casteels), twee schoenmakers (Jan Baptiste en Amandus Claus), twee smeden (Frans Van de Walle en Abraham De Vos), één mulder, één bakker (Jacobus Dammekens), één vleeshouwer (Joannes Baptiste Raspoet), één boomkapper (Jacobus Verstiggel), één schrijnwerker (Pieter Joannes Aelterman), één wagenmaker (Pieter Raspoet) en één strodekker (Mattheus Van Maldeghem).

Bij drie personen werd geen beroep vermeld. Tenslotte vormden de ontvanger, de agent, de broeder, de koster, de winkelier, de herbergier, de wasscheresse, de blompelder en de ketser nog een groep die we moeilijk in één van de andere groepen konden plaatsen. De Fransen merkten ook een bedelaar op die sinds 1795 in de Potaerde verbleef. De ketser was iemand die het graan van de boeren naar de mulder bracht, vaak met een ezeltje. De "kets" is thans nog het wegeltje van de Watermolenstraat naar de Geraardsbergsesteenweg, mogelijk een benaming die dateert uit de 18de eeuw of vroeger.

Deze bevolkingstelling bleek wel een goede bron om te zien welke straten of wijken dichter of minder bevolkt waren. Het landelijke karakter van Gontrode in 1796 zal niemand die Gontrode kent verbazen. De Capellestraete telde toen 124 inwoners waarvan 41 minder dan twaalf jaar, goed voor 34% van de bevolking. Hier vonden we trouwens de meeste vaklieden terug alsook de beambten (Jacobus De Vreese als ontvanger en Constantinus Van der Schueren als agent). Het was ook daar waar de meeste vrouwen aan hun spinnewiel doorbrachten. De mannen brachten waarschijnlijk veel uurtjes door in de herberg van Martinus De Casper. De Keutelhoek nabij Lembergen telde 29 inwoners bestaande uit drie landbouwersgezinnen, hun knechten en meiden en een spinster. Er woonden 82 mensen in den Driesch en ook hier waren het vooral landslieden.

De Meulemstraete, thans de Kalverhage, telde 36 zielen en bleek ook te bestaan uit landbouwersgezinnen naast een strodekker. De Heirweg telde slechts vijf bewoners : een landbouwersgezin en een spinster. In de Meulestraet (de huidige Watermolenstraat) woonden toen tien mensen waaronder mulder Dominicus Verstraeten en zijn gezin die de nodige energie uit de Gondebeek haalden en hun knechten. Verder woonde er een landbouwersgezin. Tot slot vonden we 80 bewoners in de Potaerdestraat die ook bijna uitsluitend uit landbouwers bestond naast twee schoenmakers en een boomkapper.

Aldus bleek dat de parochie Gontrode hoofdzakelijk bestond uit boerderijtjes waar in vele gevallen ook een spinnewiel werd aangetroffen.

De volkstelling van Gontrode kan men terugvinden en raadplegen in het Rijksarchief te Gent onder de naam "Scheldedepartement 2671/5". Ook voor de meeste andere Oost-Vlaamse gemeentes bestaat een gelijkaardige telling, opgemaakt in het jaar IV van de Franse tijd. Voor zowel heemkundigen als genealogen een rijke bron aan gegevens. Deze bron is minder bekend, doch Marcel Meys uit Kalken ontdekte dat het volledige archief van het Scheldedepartement werd geïnventariseerd op veertig fichebakken. Eén van deze fichebakken bevat onder meer de tellingen voor het grootste gedeelte van de de Oost-Vlaamse gemeenten, Zeeuws-Vlaanderen en een deel van Henegouwen. De volledige lijst van de inwoners van Gontrode en andere gemeenten zal door het Digitaal Archief van V.V.F. Gent worden gepubliceerd en aangeboden in het Gemeentelijk Archief en Documentatiecentrum te Melle.

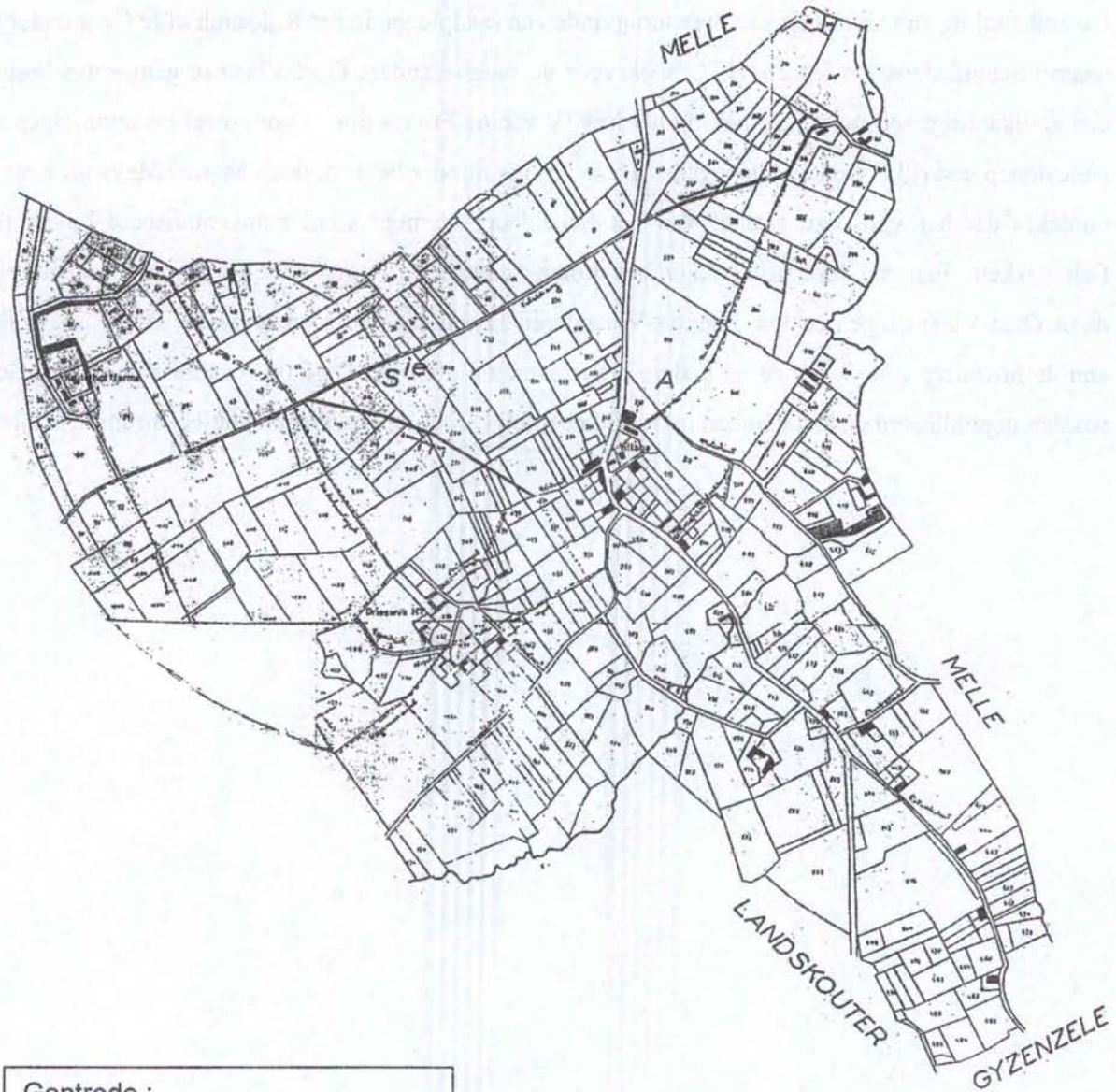

Gontrode :
kadastrale kaart naar Popp, deze geeft een overzicht op basis van gegevens uit het midden van de 19de eeuw.

Van Gontrode naar Wassene in 1751 (deel 3-slot).

- door Ferdinand Steurbaut -

3. De verkoper.

3.1 Inleiding.

Na in deel 1[1] de verkoop van de hofstede

en de gronden van Lieven Steurbaut aan Joannes De Moerloose te hebben toegelicht. En in deel 2[2] de koper nader onder de loep genomen te hebben. Zal in het laatste deel de verkoper nader toegelicht worden.

3.2 Wie was Lieven Steurbaut.

Lieven (Livinus) Steurbaut werd gedoopt te Baaigem op 28 december 1692 als zoon van Joannes-Francies Steurbaut en Elisabeth van de Guchte. Hij huwde te Vurste op 22 juli 1721 met Blatton (Platon) Adriana, dochter van Pieter Platton en Catharina Schietse[3].
Uit dit huwelijk werden 7 kinderen geboren waarvan er slechts 3 volwassen werden. Op 31 november 1743 overleed Adriana Blatton te Vurste. Op 26 augustus 1744 huwde Lieven Steurbaut met Bruynsteen Christina te Scheldewindeke.
De gezinsreconstructie:
Steurbaut Livinus (Lieven)[4]
° Baaigem 28-12-1692
+ Gavere 26-01-1763[5]
*Vurste 22-07-1721 met Blatton (Platon) Adriana[6]
° Gavere 31-12-1688
+ Schelderode 31-11-1743
**Scheldewindeke 26-08-1744 met Bruynsteen Christina[7]
° ?
+ Gavere 26-03-1761[5]

---

1 R.De Moerloose & F.Steurbaut, De Gonde, Van Gontrode naar Wassene in 1751-deel 1, jg 24 1996 nr.3-4,blz.11-16

2 R.De Moerloose & F.Steurbaut, De Gonde, Van Gontrode naar Wassene in 1751-deel 2, jg 25 1997 nr.2, blz 45-53

3 Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, Parochieregisters geboorten Gavere, blz.19 deel 2, *" Anno 1688 xxxi x^bris baptizavi filia Adriana, Petri Platton et Catharina Schietse conjuges, patrinus Martinus Schietse , matrina Adriana Schietse"*
Parochieregisters huwelijken Gavere, blz.40 deel 2, *"Anno 1688, 21 9^bris conjunxerunt pramissis bannis Petrus Platton et Catarina Schietse, testibus Adriana Schietse et Joannes Gijselinck"*

4 Ph.Steurbaut & F.Steurbaut, De Gonde, Stamreeks van Philip & Ferdinand Steurbaut, jg 17 1989 nr.3-4,blz.23-34

5 Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, Parochieregisters overlijden Gavere, blz.69 deel 6, *"26 januarij 1763 sepultus est Livinus Steurbaut....75 annorum..", volgens berekening 70 jaar en 1 maand.*
blz. 67 deel 6, *" 26 marti 1761 sepulta est Christina ... . uxor Livini Steurbaut qui obiit etatis: 65 annorum"*

6 Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, Parochieregister huwelijken Vurste, blz.249, *Anno 1721, Julius 22 factis tribus previjs proclamationibus coram me et testibus Jacobo Steurbaut et Maria Anna Blatton contraxerunt matrimonium Livinus Steurbaut et Adriana Blatton.*

7 Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, Parochieregister huwelijken Scheldewindeke, blz.305 deel 3, *" 26 augusti* ***secundas*** *nuptias inivit Livinus Steurbaut cum Christina Bruijnsteen, premissis tribus proclamationibus coram me Joanne Josepho vanden Herreweghen pastore, et testibus Francisco de Weert et Petronella Bundelvoedt"*

Waarvan: 1. Steurbaut Joannes [8]
° Schelderode 05-06-1720
+ Melsen 03-01-1786
* Melsen 23-11-1746 met Venneman Anne-Marie[9]
° ?
+ Melsen 10-09-1782
2. Steurbaut Petrus-Francies (Frans)[10] [11]
° Schelderode 28-07-1724
+ Melsen 01-09-1803
* Melsen 07-01-1749 met Van der Hegghen Maria Anna
° Melsen 24-10-1716
+ Melsen 14-03-1793
3. Steurbaut Petronella-Jacoba
° Schelderode 24-02-1726
+ Schelderode 06-09-1743
4. Steurbaut Benedictus
° Schelderode 02-02-1728
+ Schelderode 03-02-1728
5. Steurbaut Constantibus
° Schelderode 02-02-1728
+ Schelderode 04-02-1728
6. Steurbaut Catharina-Livina
° Schelderode 05-03-1730
+ Gontrode
* Gontrode 30-10-1757 met D'Hondt Judocus
°?
+Gontrode 30-10-1794
7. Steurbaut Rozalia
° Schelderode 24-02-1734
+ Schelderode 16-01-1736

Voor de bewuste periode zijn de DHO-registers van Schelderode[12] verloren gegaan of zijn ze nog ergens in privé-bezit. We kunnen ons enkel baseren op de klapper maar deze is niet betrouwbaar[13]. Aangezien het gezin woonachtig was te Wassene mogen we aannemen dat alle

---

8 J.De Cocker, Geschiedenis van Melsen, 1988, blz.20, ...geboren in Wassene. Hij was meier tot in 1774, herbergier aan de Gaversesteenweg, hoek Melsenstraat zuidwaarts, schepenhuis van 1752 tot 1774. Hij was kerkmeester in 1756. Overleden in de leeftijd van 62 jaar, na een ongeval met zijn paard in Wassene. Blz.24 Buitenpoorter van Geraardsbergen op 02-07-1782.

9 Ibidem, blz.20,...weduwe van de meiers Du Mont en Van de Velde.

10 J.De Cocker, Geschiedenis van Melsen, 1988, blz 21, Hij was boswachter van 1752 tot 1794, vanaf 28 jarige leeftijd tot zijn 70ste . Blz. 65 Pointers en Zetters ('de ontblooters van de oogst') uit de 18e eeuw: Frans Steurbaut vermeld in 1779 tot 1785, 1786 tot 1788, 1789 tot 1791 en 1792. Blz 443, Houders van dieren in 1795 bezit Frans Steurbaut, 2 koeien en 2 kalveren.

11 R.A.G.,Inventaris van de archieven van de heerlijkheid en het leenhof van Melsen nr.77, Wettelijke passeringen 1749-1770 nr.8, blz.13, 26 september 1750, *Compareerde voor bailliu en schepenen der prochie en heerlijckhede van Melsen in de Lande van Aelst midtsgaders voor bailliu, burgemeester en schepenen van Caudenhove gheinelast binnen de prochie Schelderode, Melsen, Vurste, Semmersaecke, Gaevere en meer andere daer omtrent in persoone Frans Steurbaut, boschwachter ... ...*
blz.1 ... ... Adrianus Venneman en Joannes Steurbaut leenmannen van Caudenhove ... ...

12 M.De Cooman, Vlaamse Stam,Werken met parochieregisters en namen, jg 34 1998,nr.2,blz.63-71

13 L.Hannes, Vlaamse Stam, Onstaan van parochieregisters en klappers, jg.33 1997,nr.7-8,blz.273-308
H.Sprangers, Vlaamse Stam, Voorschriften met betrekking tot het houden van de parochieregisters,jg 33 1997, nr.11-12,blz.486

kinderen geboren werden in Wassene. De pastoor of deservitor van Schelderode deed in de bewuste periode dienst te Wassene[14], vandaar dat de dopen in de klapper van Schelderode vermeld staan. Het frappeert hoe weinig geboorten in de volle zomer voorkomen en des te meer in de winter. In deze gezinsreconstructie hebben we twee geboorten in de zomer en vijf in de winter. Hier is het eerste kind een vóórkind, het is gedoopt één jaar voor het huwelijk. Er is een periode van 4 jaar tussen het vóórkind (eerste kind) en het tweede kind. Daarna worden er om de 2 jaar kinderen geboren. Er is opnieuw een periode van 4 jaar tussen het laatste en het voorlaatste kind. In 1728 werd een tweeling Benedictus - Constantinus geboren die respectievelijk 1 dag en 2 dagen oud werden. De zuigelingsterfte, dit is de sterfte tijdens de eerste levensmaanden lag zeer hoog De enige volwassen geworden dochter Catharina-Livina huwde te Gontrode met D'Hont Judocus en kwam daar wonen. Bij het overlijden van Judocus D'Hont werd een staat van goed [15]opgesteld.

- Staet ende inventaris van goed soo in baeten als commeren bleven ende bevonden ten sterfhuyse van Judocus D'Hont fs.... ende van Catharina Casteels overleden binnen de prochie van Gontrode op den 30 8bre 1794 achtergelaeten hebbende vijf kinderen te weten Livijne D'Hont, Dorothea D'Hont in huwelijck met Livinus Dossche, Angelina D'Hont bij compententen aude haer selfs, Constantinus audt 24 jaeren ende Felicita D'Hont audt 23 jaeren die den overledenen binnen huwelijcke heeft gewonnen met Catharina Steurbaut filia Livinus ende van Adriana Platon, weduwe ende hauderigge gebleven ten selven sterfhuijse die desen staet van goede heeft gedaen formeren benevens Marten D'Hont als vooght paterneel ende Frans(cies) Steurbaut als vooght materneel...
- ...eene behuisde hofstede gelegen is binnen de prochie van Gontrode, 400 roeden..
- ... welcke voorschreven hofstede den overleden met deze hauderigge hebben voorts vercocht aen de voorschreven hoirs hun selfs ende de weesen op conditie dat de langstlevende meester blijft. ...
- Wordende alhier te kennen gegeven dat gedurende huwelijck van s'hauderiggens seijde is vercocht eene rente van derthien hondert guldens waer in sij gerecht was voor een derde paert en deel ende alhier te brijngen voor schuldt t'haeren proffijte dus voor Memorie

In het eerste deel werd bij de verkoopakte de hoftstede vermeld van Lieven Steurbaut die aan Joannes De Moerloose werd verkocht. Hoe die er uitzag staat beschreven in de staat van goed die werd opgemaakt na het overlijden van Adriana Platton op 26 december 1744

3.3 Transcriptie van de staat van goed van Adriana Platton.[16]

Overghebracht ende
Ghepres(enteer)t bij den hauder
in persoone ter presentie
van ***Jacobus Steurbaut***
vooght paterneel ende

Staet ende Inventaris
soo in baeten als in
Commeren bleven ende
bevonden ten sterfhuyse van
Adriaeneken Platthon filia

---

[14] Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, Parochieregister Schelderode, op het eerste blad staat vermeld: "*inventaris der registers van doopsels, houwelijcken en overledenen dese bestaen in drij verschijde boeken toebehoorende aen de parochiale kercke van Schelderode, ieder boeck is verdeelt in drij deelen, te weten van doopsels, houwelijcken en overledenen, en maecken elck eenen register.*" *Van de drie registers ontbreekt het tweede: "den tweeden van de doopsels begint van het jaer 1705 den 24 junij en eijndight den 13 november 1768, van houwelijcken begint 26 september 1705 en eijndight 26 maij 1768, van overledenen begint den 31 augusti 1705 en eijndight den 21 december 1768.* ***In desen tweeden register uijt Wassene als dan onder Schelderode van doopsels begint den 31 october 1706 en eijndight 31 meert 1758, van houwelijcken begint den 5 februarij 1707 en eijndight den 9 november 1755, van overledenen begint den 11 november 1706 en eijndight den j augusri 1757.***

[15] R.A.G. Landskouter-Gontrode,nr.7 Staat van Goed

[16] R.A.G.: Land van Gavere nr.85, staat van goed ,nr 148

Andries Platton *vooght*
materneel vande weesen
in tecxte vermelt aen
Dheeren auditeuren
achter op het slot
deser te denomeren
desen XVJ decembris 1744

Pieters *overleden binnen de*
prochie van Vurste opden
lesten october seventhien
hondert drijenveertigh
sal.mem. ten wiensen
sterfhuyse hauder ghebleven
is ***Lieven Steurrebaut***
filius Jans *die tsaemen hebben*
ghewonnen en achtergelaeten
vier kinderen te weten
Joannes *audt XXI jaeren*
Pieter Franchies *aut neghenthien*
jaeren ***Pieternelle*** *insshelijckx*
overleden naer de doot vande
voornoemde haere moeder ende
Catharina Livina *audt vijfthien*
jaeren over welcke
voornoemde weesen vooght
materneel ghecrieert is ***Andries***
Platthon filius Pieters *voornoemt*
welcken hauder ende vooght
ter interventie van Jan vander
Cruijsen ghesworen prijser ende
costumier hebben doen opnemen
alle de baeten ende commeren
om daer uijt te formeren
desen staet die den hauder
is overghevende ende
presenterende aen U l(ieden)
heeren Bailliu Burghemeester
ende Schepenen vanden princelycke
lande van Gaever

Memorie

Ghevende den hauder alhier voor
eerst te kennis dat hij met sijn
overleden huysvrauwe gheen contract
antenuptieel ofte huwelijcksche
voorwaerde en geeft ghemaeckt
soo dat desen sterfhuyse geen
moet reguleren ende conformeren
naer de costume vande
twee steden ende lande van
Aelst alhier locale deser
vierschaere dus

Memorie

Ghevende den hauder alhier
voorts noch te kennen datter
van s'overledene syde gheen
sijde haudende goederen ofte
gronden van erfven en sijn
noch binnen huwelycke oock
gheene gheconquesteert

dan of een huys ende schuere
staende op den gront van
shauders sijde binnen de prochie
van Vurste alwaer doverledene
ghestorven is sijnde het selve
huys ende schuere met den ...
in staende weirde gepresen
de somme van seven en dertigh
pont neghenthien schellingen grooten
comt

xxxvij £ xix S.

Welghenomen
ten voordeele
volghens prijseye
van Joannes vander
Cruyssen ende
bij den hauder
alsoo aenveirt
met de ghetr(okene)

ende het boom cattheijl
staende opde selve hofstede
ghepresen als voornoemt de somme
van vijf pont sesthien schellinghen
grooten dus in liggende weerde

v^{tt} xvj s.gr.

Somma van dese
rubriceque bedraeght
dry enveertigh pont
vyfthien schellinghen
grooten dus

xliij^{tt} xv s.gr.

j capple

Meubelaere ende ander deel saem
baete ghepresen door den voornoemde
van der Cruysen ten overstaen vanden
hauder ende sweesen deel vooght

Wel ghenomen
ende aenveirt
als vooren
transt. met de
ghetr(okene)

Alvooren inde keuken een schrapae
keirren en cuype met hau toebehoorten
twee hautketels twee ysere potten
eenen waeter heemmer een taefel vijf
stoelen dry spinne wielen ende eenen
haspe angel brander rooster en tanghe
met al het gheleyer ende aerdewerck
waer van den prijs beloopt tot

ij^{tt} xvij s.gr.

Item inde caemer een spiessche coeffer
een streck coetse eenen troch een ekel
twee teemsen bylen en spaen rieck
en meshaeck met saeghers alm
wat bert wan en meuken met het
weef ghetauwe tsaemen prijs

v^{tt} viij s.gr.

Item al het slaepdinghen met de
kleederen en lywaet van doverledene
tsaemen gepresen de somme van

ij^{tt} gr.

Memorie als het gonne buyten de pryseye ghebleven by ons ghesien

Ende de gone van den hauder de selve syn gebleven buytten prysye die hij behaut ter causen syn rauwkleet als niet exlessief dus

Memorie

Item opden solder ses meukens tarwe dry saecken en alf cooren 14 meukens boecquey twee meukens eereweten ses meukens boonen met noch seven banden vlasch tsaemen ghepresen de somme van

Wel ghenomen als vooren met de ghetr(ockene)

iij^{tt} xiiij s.gr.

Item noch in baeten een coe met een calf eenen haene en twee hinnen prijs dico £ 5=2=0 *v^{tt} ij s.gr.*

Item inde scheure ontrent twintigh mandelen cooren met het ghedorsschen stroot en claever hoy met 14 ghesaeghde kepers wat schelf persen ende eenen corte waeghen beloopende tsaemen tot

v^{tt} vij s. iiij gr.

Item noch in voordeele den prijs op ende inde landen soo van den hauder als in titel van acht gebruyckt bij desen sterfhuyse met het verwasch van haut lochtinck ende tmes binnen hove ghepresen door den voornoemde vander Cruysen beloopende tsaemen tot

xij^{tt} xix s. vij gr.

Somme tsaemen vande vooren staende baete beloopt besonder d'huyssinghe ofte boom-cattheyl tot

xxx vij^{tt} vij s. iiij gr.

ij^{e} Capplle

Commeren costen ende lasten van desen sterfhuyse

transt. bij affirmatie van den hauder met de ghetr(okene)

Alvooren is desen sterfhuyse schuldigh aen jonckheer Ferdinandus de Brabander over seven jaeren croos eender rente gaende uyt shauders gronden tleste verschenen 29^{e} january 1744 beloopende tsaemen de somme van

xix^{tt} xiij s. ix gr.

Item aen Geert Dossche tot Vurste
over verschenen lant pacht de
somme van

xiij s. vj gr.

Item aen Jean Baptista Spiegels
ontfanger van Wassene over dry
jaeren oncosten een twee ende
dryenveertigh tsaemen

vj^{tt} viij s. vij gr.

Item aen Judocus vander Schueren
ontfanger der prochie van Gavere
over vier jaeren oncosten par
quitantie de somme van

j^{tt} xij s. ix gr.vj d.

Item aen Andries Platthon voornoemt
over gheleenden gelde

ij^{tt} vij s. iiij gr.

Item aenden Aermen van Gaever
over vier jaeren cooren rente
a dry meukens tjaers de somme
van ter provisie

j^{tt} iiij s.gr.

Item aende vidua Pieter de
Sutter tot Gaever voor win-
kelwaere de somme van

v s. ij gr.

Item aen sieur Mountoulle ..
over medicamenten de
somme van

j^{tt} v s. iiij gr.

Item aen jonckheer Charles
Maelcam over coop van haut

j^{tt} x s.

Item aen Pieter Verheven als
ontfangher over den Aermen van Wassen
tot ende met kersavont 1743 de
somme van

j^{tt} viij s. vij gr. vj d.

Item aen Joannes Verbeken tot
Semmersaeke over dry jaeren
croos van gelycke rente a thien
schellingen het tjaers in advenante
den penninck sesthiene gaende

uyt shauders gronden compt
jtt x s. gr.

Item aen den heer Bailliu
over de redemtie van het
best hooft de somme van
x s. ij gr.

Andere costen raeckende
soverledene begraevinghe
uytvaert als andersints
de welcke hauder comen tot
laste vande weesen alleen
den alsoo de selve niet
en syn betaelt sullen alhier
dobbel uyt ghesteken worden
om met de ander schulden
int ghemeene gheliquideert
te worden

transt. als vooren

Alvooren aen den heer
pastoor ende coster voor het
begraeven van doverledene ende
doen vande goddelijcken dienst inde
uytvaert als oock twasch
luyden en tmaecken van het
graf ende aen Christiaen Bockstael voor
de doot al tsaemen de somme
van
iijtt xi s. gr.

Weth ende greffiaele
rechten soo volght

transt.

Alvooren aenden heere
balliu voor sijn auditie recht
in tpasseren deser met het
af nemen van d'eedden
ij s. ix gr.

Item aen burgemeester ende schepenen
voor auditie recht als vooren
v s. gr.

Item aenden heer greffier
voor gelycke auditie met aflesen
en appostelerен deser
v s. gr.

Item aenden selven heer greffier
~~*voor de registratiere ende*~~
tmaecken van tslot met de
double enden den gerequireerden
zegel

vj s. gr.

Item aen de caemer bode

ix gr.

Item aenden voornoemden
vander Cruysen voor prysen
bij een vergaederinghe ende stellen
deser met de zeghel ten
hoofde de somme van

xij s. viij gr.

Somma tsaemen
vande generaele schult
bedraeght dry en veertigh
pont elf schellinghen
elf groote dus

xliij^{tt} xj s. xj gr.

Ende de generaele baete
bedraeght eenen tach-
tigh pont twee schellinghen
ende neghen groote dus

Lxxxj^{tt} ij s. ix gr.

Dus meer baete dan
schult ter somme van
seven en dertigh ponden
thien schellinghen en thien groote
dus

xxxvij^{tt} x s. x gr.

Dus compt d'helft van
de weesen tot achthien
ponden vyfthien
schellinghen en vijf groote

xviij^{tt} xv s. v gr.

hebbende den hauder onder
eedt ten passeren deser verclaert
dat hij van gheene voordere
baete en is wettende dan
de ghonne voorschreven alsmede
dat de schulden daer bij
ghebracht sijn deughdelyck

...
hebbende Jacobus Steurbaut
voor de voornoemde weese penninghe
hem ghestelt als sekere
borght onder belofte ende
verbant als naer rechte

Memorie

Aldus wette(lijck) overgebracht gheslotten
ende ghearresteert onder alle behoorelijcke
protestatie donverlethede in gheen ghereser-
feert ter kennisse ende overstaene van
s^rs P. Adriaens officier absent et Bailliu
sieur Pieter Buys Burgemeester Francies van Heghe
Albertus Cnudde Jacobus Ryckhaert
ende Joos van Meersschautte in dacte
ist ante
P.Adriaens

Pr.Buys *A.Cnudde*
1744 *1744*
J.Van Heghe *Joos van Meersschaut*
Jacobus Ryckaert

3.3.1.1Namenregister - staat van goed.

Adriaeneken Platthon filia Pieters
Albertus Cnudde
Andries Platton filius Pieters
Aermen van Gaever
Aermen van Wassene
Catharina Livina (Steurbaut)
Charles Maelcam
Christiaen Bockstael
Ferdinandus de Brabander
Francies van Heghe
Geert Dossche
Jacobus Ryckaert
Jacobus Steurbaut
Jan van der Cruijsen
Jean Baptista Spiegels
Joannes (Steurbaut)
Joannes Verbeken
Joos van Meersschaut
Judocus vander Schueren
Lieven Steurrebaut filius Jans
P.Adriaens
Pieter Buys
Pieter de Sutter
Pieter Verheven
Pieter Franchies (Steurbaut)
Pieternelle (Steurbaut)
Sieur Mountoulle

Plaatsnamen - staat van goed.

Gavere
lande van Aelst
lande van Gaever
Semmersaeke
Vurste
Wassene

3.4 Samenvatting.

In de staat van goed staan enkele interessante gegevens.

1. "...huys en schuere staende op den gront van shauders sijde binnen de prochie van Vurste.." in de verkoopakte staat vermeld: "eene behuisde hofstede met schure gelegen binnen de prochie van Wassene daer men het noempt het Swagenieren velt ". Waarom Vurste in plaats van Wassene vermeld werd is niet duidelijk. Wassene ging op in de parochie van Vurste maar was tot in 1770 nog een afzonderlijk dorp en deze staat van goed dateert van 1744.
2. De staat van goed, is in feite een momentopname (foto) van de inboedel van de hofstede, een overzicht:

Keuken:	Caemer:	Solder:
Schrapae = rek of kast voor vaatwerk	spiessche coeffer = lattenkoffer streck coetse = rustplaats waar	6 meukens [17]tarwe 3 ½ sacken[18] cooren

[17] H.De Schryver, De oude landmaten in Vlaanderen, 1993,blz.10-11,25, Meuken: 1) graan- en zoutmaat 2) akkermaat

Keirren = karnen
Cuype = kuip
twee hautketels = twee houten ketels
twee ysere potten = twee ijzeren potten
eenen waeter heemmer = wateremmer
taefel & vijf stoelen
dry spinne wielen
eenen haspe = haspel, garenwinder
angel = haak
brander rooster en tanghe = alle benodigheden voor de haard
gheleyer = glazuurwerk
aerdewerck = aardewerk
men kan uitgestrekt liggen
eenen troch = trog, krib, houten bak
een ekel = gereedschap voor vlas
twee teemsen = 2 haren zeven
bylen = bijlen
spae = spade
rieck = riek
meshaeck = mesthaak
saeghers alm = gereedschap voor het zagen van hout
bert = plank
wan = graanzeef
meuken = graanmaat
weef ghetauwe = weefgetouw
14 meukens boecquey
2 meukens eereweten
6 meukens boonen
7 banden vlasch
Schuere:
20 mandelen cooren (mandelen= een zeker aantal)
ghedorsschen stroot
claever hoy
14 ghesaeghde kepers
schelf persen
eenen corte waeghen=kruiwagen
een coe met een calf
haene en twee hinnen

..*aen sieur Mountoulle over medicamenten*: de medicijnen kunnen voor Adriana Platon of voor Pieternelle geweest zijn, dit kan betekenen dat Adriana aan een slepende ziekte leed.

3. In de staat van goed staat vermeld dat Pieternelle "insshelijckx overleden naer de doot vande voornoemde haere moeder". Volgens de klapper van Schelderode blijkt dat ze overleden is voor haar moeder.
4. De tweede echtgenote Christina Bruynsteen van Livinus Steurbaut werd niet opgenomen in de staat van goed. Alhoewel het huwelijk op 26/08/1744 werd voltrokken en de staat van goed op 26/12/1744 werd opgemaakt.
5. Wat het beroep van Lieven was is eveneens niet duidelijk. Wel staat vermeld :".. *aen jonckheer Charles Maelcam over coop van haut... ".* Lieven is in het bezit *van "saeghers alm"* en *"14 ghesaeghde kepers "* dit kan betekenen dat hij werkzaam was als houtzager. Uit de verkoopakte uit deel 1 blijkt dat Lieven in het bezit is van 4 partijen zaailand, dus eveneens een beetje landbouw. Er is eveneens een weefgetouw aanwezig, waarschijnlijk waren de inkomsten van landbouw en houtzagen niet voldoende om rond te komen. Bij volksoverlevering werd gezegd dat de "Steurbauts" afkomstig waren van Makegem, en dat ze werkzaam waren als houtzagers. Deze overlevering berust op een zekere waarheid. Bij onderzoek van verschillende staten van goed, komen inderdaad Steurbauts voor als timmerman, een overzicht:

- Een korte gezinsreconstructie van de ouders van Lieven Steurbaut
  Steurbaut Joannis-Francies[19]
  ° Dikkelvenne 01-08-1664
  +
  * Dikkelvenne 29-04-1684 met Van de Guchte Elisabeth (a)
  **Melsen 21-05-1695 met De Smet Petronella (b)
  ***? met Van Guchte Joanna (c)

a) Uit het eerste huwelijk :
   - Petrus ° Dikkelvenne 10-11-1685 + ?
   - Catharina ° Baaaigem 28-04-1688 + ?
   - Livinus °Baaigem 10-02-1691 + voor 28-12-1692
   - Livinus (Lieven) ,° Baaigem 28-12-1692,+Gavere 26-01-1763, hierboven uitvoerig beschreven.

---

[18] J.De Cocker, Geschiedenis van Melsen, 1988, blz 532, 1 zak =12 vaten, 1 vat= 21.33 liters, 1 moken(meuken)= 1/8 zak=32 liter

[19] Ph.Steurbaut & F.Steurbaut, De Gonde, Stamreeks van Philip en Ferdinand Steurbaut, jg 17 1989 nr.1, blz.12-22

b) Uit het tweede huwelijk:

➢ Jacobus Steurbaut ° Baaigem 28-2-1696 + Baaigem 21-03-1753, gehuwd te Baaigem 17-08-1727 met De Vogeleer Joanna. Jacobus komt in de staat van goed van Adriana Platton voor als voogt paterneel. Bij verschillende staten van goed in het land van Gavere[20] wordt Jacobus vermeld als timmerman. De staat van goed van Jacobus Steurbaut [21] bestaat eveneens, maar is zwaar beschadigd. Hierin staat vermeld dat hij overleden is binnen de parochie van Schelderode in t'ghehuchte van Maekeghem, dit in tegenstelling met de parochieregisters die Baaigem aangeven. In de staat van goed: "*...in den weirckwinckel alle de timmermans aelmen schafbanck dreijbanck slijpsteen..*"

➢ Edouardus ° Baaigem 01-03-1698 + Baaigem 01-03-1698

c) Uit het derde huwelijk :

➢ Suzanna ° Baaigem 08-07-1700 + ?

➢ Christianus Steurbaut ° Baaigem 04-02-1702 + Baaigem 08-02-1767, jongman.
In de staat van goed van Andries Remue ,23-05-1769 staat hij vermeld als grafmaker.

➢ Joanna ° Baaigem 27-12-1703 + ?

➢ Joannes Steurbaut ° Baaigem 02-11-1705 + Baaigem 05-08-1777,
1e huwelijk te Baaigem op 06-06-1728 met Segers Jacoba °? ,+ Baaigem 7-03-1739
2e huwelijk te Baaigem op 03-05-1739 met Catharina Remu °? ,+Baaigem 24-11-1742
3e huwelijk te Dikkelvenne op 03-02-1743 met Lodens Judoca °? ,+ Baaigem 22-03-1763
4e huwelijk te Asper op 30-11-1765 met Malfait Maria Catharina °? ,+? .
Van Joannes Steurbaut is veel terug te vinden, in de verschillende staten van goed van het land van Gavere[20] komt Joannes voor als timmerman, en als meester-timmerman. Joannes was 4 maal gehuwd , telkens zijn vrouw overleed werd een staat van goed opgemaakt.
Uit de staat van goed van Jacomijne Segers (7-04-1740)[22] "*..dit is dhelft van een schuerken aen den hauder ende eneffens sijnen broeder Christiaen toecommende staende op den gront van shauders vader, op sijn hofstede binnen Baijghem de welcke bij shauders vader aen hem hauder ende aen sijnen broeder Christiaen is gelaeten ter causen ende voor de verbetenisse de gonne is gedaen aen shauders vaders huijs geduerende den tydt dat shauders vader met shauders moeder in huwelijck is gheweest.*
... ... al den temmerhalm met den drijvoet... ... ..."
Uit de staat van goed van Judoca Lodens (12-12-1769)[23]: "*eene behuisde hofstede binnen de prochie van Baijghem daer d'overledene gewoont heeft ende gestorven is vercregen bij coope van Livinus ende Jacobus Steurbaut groot in erfven 190 roeden.....*"
De staat van goed van Joannes Steurbaut [24] werd eveneens opgemaakt op 10 november 1777, maar daar staan geen nieuwe gegevens in.
De verkoop [25]van de hofstede en gronden van Joannes Steurbaut is eveneens terug te vinden,maar dat valt buiten het betoog van dit artikel

➢ Judoca ° Baaigem 09-07-1707 + ?

---

20 Documentatiecentrum voor familie- en heemkunde Melle, M.Meys - F.Steurbaut, Inventaris staten van goed land van Gavere, 1998, delen 1,2,3,4,5,6,7 (1742-1801)

21 R.A.G.: Inventaris van de archieven van Bottelare, Schelderode, Makegem en Munte nr.107, Staten van goed Schelderode, Bottelare en Munte 1724-1768 nr.53

22 R.A.G.: Land van Gavere nr.85, Staten van goed , nr.148

23 R.A.G. Land van Gavere nr 85, Staten van goed nr.153

24 R.A.G. Land van Gavere nr 85, Staten van goed nr.154

25 R.A.G. Land van Gavere nr 85, nr 547 Wettelijke passeringen Baaigem 1728-1786.

3.5 Besluit.

Uit het bronnenmateriaal blijkt dat het land van Gavere, een complex geheel is. De verkoopakte verwijst naar Wassene, terwijl de staat van goed Vurste vermeld. De klapper van Schelderode vermeld 31/11/1743 als begrafenisplechtigheid van Adriana Platon terwijl de staat van goed het overlijden vermeld op " de lasten october 1743". Welke datum correct is kan voorlopig niet achterhaald worden. Twee moeilijk te ontwarren delen zijn Wassene en het gehuchte Makegem. De bewoners hiervan staan vermeld in verschillende DHO-registers. Wassene maakte deel uit van het land van Gavere terwijl Makegem deel uit maakte van het land van Rode.

De Gemeentelijke Basisschool van Destelbergen zoekt hulp !

In juni 2000 willen we een tentoonstelling houden rond de straatnamen van Destelbergen, Heusden en Beervelde. Naast hulp van insiders, zoeken we de betekenis en de uitleg van deze straten en willen we het geheel illustreren met kaarten, foto's, postkaarten, tekeningen en andere sfeerbeelden of gebeurtenissen die iets weergeven over de straten, pleinen, bruggen, grenzen en waterlopen (o.a. Schelde, Lede, enz...) van vroeger en nu.
In het schooljaar 1998-'99 willen we alle mogelijke inlichtingen, gegevens en beeldmateriaal verzamelen, om dit te verwerken naar de tentoonstelling (wie weet eventueel naar een publikatie) toe.
Het binnenkomend materiaal wordt zo spoedig mogelijk met PC verwerkt en daarna onmiddellijk aan de eigenaar terugbezorgd. Daarom moet het materiaal met duidelijke naam en adres getekend zijn. Indien je er zeker van wil zijn dat geen derden uw materiaal in handen krijgen, dan moet dit op het volgend adres afgegeven worden of enkel door mezelf afgehaald worden :

Gevaert Louis, Izegrimhof 9, 9070 Destelbergen
☎ 09/ 228.73.58
Email : Gevaert_Louis@hotmail.com

Alvast bedankt en tot ziens.

Inhoudstafel

- Woord vooraf	1
- Bestuur en lidmaatschap van de Heemkundige Vereniging De Gonde	6
- De rouwborden of obiits uit de Sint-Martinuskerk te Melle (deel 5)	7
- De leden van de Confrerie of Broederschap van de H. Rozenkrans (1711-1887)	27
- Bij een afscheid : Melle en Anton van Wilderode	35
- Aanvullende ledenlijst van de Heemkundige Vereniging De Gonde 1998	56
- Melle Dries : het Hof Fouquart	57
- Gontrode in 1796	63
- Van Gontrode naar Wassene in 1751 (deel 3 - slot)	67

Werkten mee aan de realisatie van dit nummer :

- De Baets August
- de Herckenrode Emiel (heraldische tekeningen)
- De Ruyver Luc
- Lemmens Daniël
- Meersschaut Julien (foto's)
- Olsen Jan
- Oosterlinck Filip (lay-out)
- Selhorst Piet (foto's)
- Steurbaut Fernand
- Vervust André

druk : De Poorter Georges & Ravier Luc